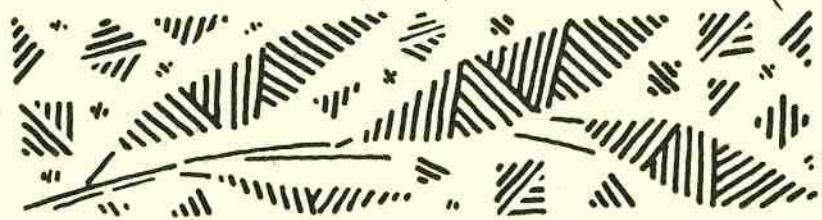

KRIŠTIJONAS
DONELAITIS

METAI

ILLUSTRAVO
VJURKŪNAS

PAVASARIO LINKSMYBĖS

au saulelė vėl atkopdama budino svietą
Ir, žiemos šaltos triūsus pargriaudama, juokės.
Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo,
Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto.
Tuo laukus orai drungni gaivindami glostę
Ir žoleles visokias iš numirusių šaukė.
Krūmai su šilais visais išsibudino keltis,
O laukų kalnai su kloniais pametė skrandas.

Vislab, kas rudens biaurybėj numirė verkdams,
Vislab, kas ežere gyvendams peržiemavojo
Ar po savo keru per žiemą buvo miegojės,
Vislab tuo pulkais išlindo vasarą sveikint.

Žiurkės su šeškais iš šalto pašalio traukės.
Varnos ir varnai su šarkoms irgi pelėdoms,
Pelės su vaikais ir kurmiai šilumą gyrė.
Musės ir vabalai, uodai su kaimene blusų
Mus jau vargint vėl pulkais visur susirinko
Ir ponus taip, kaip būrus, įgelt išsižiojo.
Bet ir bitins jau šeimyną savo pabudint
Ir prie darbo siųst bei ką pelnyt n'užsimiršo.
Tuo pulkai jų pro plyšius išlisti pagavo
Ir lakstydami su birbynėms žaisti pradėjo,
O vorai, kampuos sédėdami, verpalus audė
Irgi medžiot tinklus, tyloms kopinėdami, mezgė.
Bet ir meškos ir vilkai šokinėdami džiaugės
Ir suplėšyt ką tyloms į pagirį traukės.

Ale kokie dyvai, nei viens iš didelio pulko
Verkdams ir dūsaudams mus lankyt nesugrižo;
Ne! ne verkt, bet linksmintis visi susirinko,
Nes darbai žiemos visur jau buvo sugaišę
Irgi pavasaris ant visų laukų pasirodė.
Tuo po tam pašaliai visi kribždėti pagavo,
Irgi, bešūkaujant pulkams, ošims pasikėlė.

Viens storai, o kits laibai dainuoti mokėdams
Ir linksmai lakstydamas, ik debesių kopinėjo,
O kits, ant šakų kopinėdams, garbino dievą.
Bet ir valgių dėl skūpų nei viens nesiskundė.
Rūbai šio ir to didiai jau buvo nudile,
O tūls lopytą parlēkdams parnešė kuodą
Ir pasisotint ant laukų vos mažumą rado.
O štai ir taipo parvargęs nieks nedejavo,
Bet visi visur sumišai šokinėdami džiaugės.

Gandras su kitais kaimynais parlékė linksmas
Ir gaspadoriškai ant kraiko tarškino snapą.
Taip besidžiaugiant jam, štai jau ir jo gaspadinė
Iš šaltos gaspados vėl išlindusi rados
Ir su savo snapu meilingą sveikino draugą.
Kraiką jie visur didiai sudriskusį rado,
Ogi namus naujus, užpernai tik budavotus,
Rado ant visų kampų permier pagadintus.
Sienas ir čytus ir daug naujintelius sparę
Vėjai su sparnais nuo kraiko buvo nuplėše.
Durys su langais ir slenksčiais buvo nupuole,
Ogi troba visa visur iškrypusi rodės;
Todėl tuo abu, kaip reik tikriems gaspadoriams,
Vislab vėl taisyt ir provyt sukosi greitai.
Vyrs tuojaus žagarų budavonei parnešė glėbi,
O gaspadinė jo pūstynes mandagiai lopė.

Taip po tam abu, daug dirbę bei triūsinėjė,
Valgi sau sužvejot pas klaną nulékė greitai
Ir, keliais varles bei rupuižes paragavę,
Dievui iš širdies visos viernai dėkavojo.
Tu, žmogau niekings! mokinkis čia pasikakint
Ir, pasisotindams gardžiaus, n'užmiršk savo dievą.

Krūmus ir girių visokios ošino dainos,
O laukus visur bei pievas skambino garsai.
Gegužės ir strazdai, sumišai lakstydam, žaidė
Ir sutvertojį, linksmai rykaudami, gyrė.
Kregždės su lengvais sparnais aukštai pasikélė
Irgi bešūtydamos nei kulkos šaudė per orus,
O paskui valgius prastus be priprovų valgė
Ir pasivalgiusios pliuškėjo pasaką savo.
Gervins, ik debesių juodų dyvinai kopinėdams
Ir nei verkdams irgi dejuodams, skambino dangų;
Bet tai ne verksmai, kad jis taip skambina šaukdamas,
Ne! Jis nor pamokint, kaip dievo didė galybė
Ir paukštelių balsuos yr didiai stebuklinga.
Žvirbliai su vaikais, žodžius girdėdami tokius:
„Rods“, tarė, „mūs giminė taipjau vis šlovina dievą.“

Bet lakštingala, dar ikšiol kytriai pasislėpus,
Laukė vis, iki kožnas bus savo dainą pabaigės.
Todėl ji paskiaus kasmets vis pradeda šūkaut
Ir nakties čėse, kad sviets jau miegt įsigūžtės,

Sau viena tamsoj budėdama garbina dievą —
O išaušus jau, kad mes iš patalo kopiam,
Kartais budina mus ir mūsų linksmina širdis.
Ak, šlovingas dieve, kaip dyvins tavo sutaikymas!
Kad mes rudenyj ar žiemos čėse pasislėpę
Ir susirietę pas meilingą kakalį krankiam,
Tai ir tu, paukšteli miels, pas mus nesirodai,
Bet taipjau kaip mes, tamsoj pasislėpusi, lindai
Ir mažu savo glūpas muses sapnuodama gaudai.
O štai, kad mes vėl linksmi pavasarį švenčiam
Ir savo darbus ant laukų jau dirbt pasitaisom,
Tuo ir tu, savo skambantį nutvėrusi vamzdį,
Su visokiaisiais balsais ir dainavimų garsais
Ragini mus pasidžiaugt ir mūsų lengvini darbus.

Ale sakyk, gaidel! dėl ko tu vis pasislėpus
Ir, kad pradeda temt ar naktyj, paderi šūkaut?
Kodėl taip didiai slapais su pasaka savo?
Juk sviets visas, ar būt būrs, ar pons įsirėmės,
Ir vaikai be buksvų, ir kriunėdami diedai,
Kožnas ir kiekviens tavo šauną garbina daina,
Kad tu mums dyvus linksmų lakštingalų čiauški.
Tu vargonų bei cimbolų niekini garsą.
Smuikai tau ir kanklys tur su gėda nutilti,
Kad rykaudama tu savo saldų pakeli balsą
Ir kinkyt, paplakt, nuvažiuot išbudini Jurgi.

Kad prieš vakarą tu pasislėpus pradedi juoktis,
O mes, daug prisivargę, jau į patalą virstam,
Tai tu tarp kitų paukštelių nei karalienė
Vis dailiaus ir šlovingiaus savo šükteri šūtką.
O kad kartais kobotą mes tavo pamatom,
Tai tu mums nei žvirblis būriškas pasirodai.
Tu sermègù poniškų, puikiai padarytu,
Ir žiuponiškų turbonų niekini rėdą;
Bet vis nei bûrka, prastai viešédama, čiauški.
Ak! ir tarp žmonių daugsyk taipjau nusiduoda,
Kad ant svieto šio mainų tikrai padabojam!

Diksas, ans žioplys, mieste didiai pasipūtęs
Ir su rûbais blizgančiais kasdien išsirèdës,
Nei dievaitis koks tarp bûrų skiauturę rodo;
O kad kartais mes jo glûpą girdime kalbą,
Tai ir bûrs tur spiaudyt ir didiai nusidyvyt,
Ypačiai, kad apjekélis toks niekina dievą
Ir besišypsodams kaip pons glûpumą parodo.
Ak! kiek sykių Krizas, į vyžas įsinéręs
Ir savo skrandą bûrišką viešét užsimovęs,
Po prastu savo stogu nei lakštingala čiauška,
Kad širdingai jis savo dievą pradeda garbint.

Tu, paukšteli miels, ne poniškai prisivalgai.
Riebûs mûs lašiniai bei dešros tau nepatinka,
Ir keptų bei virtų valgių mûsų nenori.

Tu neliūbiji pyragų neigi ragaišių
Irgi nevožiji gardžiausio gėrimo ponų;
Bet, pasisotinusi prastai, tik vandenio trokšti.
Tik n'užmiršk, gaidau, per daug giedodama, valgyt;
Imk drąsa, nečėdyk, kas mums birbina galvas.
Valgyk sau sveika, kad nori, vabalą margą!

Valgyk grikvabalius, muses ir dyviną žiogą!
Valgyk skruzdėles ir jų negimusią veislę;
Bet ir mūs paminėk, i mūsų girią parėjus,
Kad dainuodama dar ilgiaus savo vasarą švęsi
Ir „Jurgut, kinkyk, paplak, nuvažiuok“ pasakysi.

Tu, niekings žmogau! mokinkis čia pasikakint,
Kad tau kartais tropijas skūpai prisivalgyt.
I paukščius žiūrėk! viens prastą kirminą kramto,
O kitsai, stokodams grūdo, gnyba žolelę.
Juk ir jie kasmets, mus atlankyt sukeliavę,
Kūdą vis ir alkstantį pavasarį randa;
O vei, todėl tik nei viens niekados nesiskundžia.
Tau, žmogau, miels dievs daugiu daugiaus dovanojo,
O tu dar niurni, kad kartais, alkaną dieną
Ar skūpus česus sulaukės, šiupinį gramdai?

Taip sumišai besijuokiant, štai ūžims pasikélė,
Ir tuojaus erelis rēkaudams pasirodė.
„Tič“, tarė jis, „pulkai susirinkę, liaukitės ošti
Ir tikrai klausykit, ką mes jums pasakysim.“
Štai tuojaus visi pulkai, girdėdami šauksmą,
Iš visų pašalių susilékę, jam pasirodė.
„Štai mes, jūs tarnai! ką velys jūsų malonė?“
„Mes“, atsiliaepdams jiems erelis, „norime tardyt,
Kaip jūsų mylista žiemos bėdoj išsilaikėt.
Ar pristokot ko? ar kas tarp jūsų pagaišo?

Rasi ką šeškas ar baisinga pelėda sudraskė,
Mažu ką vanags ar kiaunė kopinėdama smaugė,
Mažu ką neprietelius žmogus mums numušė šaudams
Ar kytrai nei koks klastorius gyvą pakorė,
O paskui prisiest skauradoj iškepė bėdžių.“

Taip ereliui klausiant ir aštrai tyrinėjant,
Gandras ant savo lizdo, nei koks pons išsiplėtęs
Bei besikloniodams vis ir linksmai šokinėdams:
„Dievs“, tarė, „svietą ši sutverdams ir budavodams,
Daugel tūkstančių gyvų sutvėrimu leido
Ir kožnam savo valgį bei gyvatą paskyrė;
Juk visur, kur žiūrim tik, dyvai pasirodo.
Pulką ši sutvertojis į vandenį siuntė,
O anam ant orų plaukt sparnus dovanojo.
Daug gyvų daiktų po medžiais giriose slapos,
O kiek ant laukų linksmai plezdendami laksto
Ar pas žmones ant kiemų čypsėdami burzda!
O vei, kožną dievs vis su pasimėgimu sotin.

Kartais tropijas sulaukt ir alkaną dieną,
Kad visur per daug baisybės darganų teška
Ar kad dėl žmogaus griekų dievs vargina svietą.
Neprietelius žmogus daugsyk mus gandina šaudams
Irgi bičiulių bei genčių mums numuša daugel.
Kartais nuo vaikų meilingus atskiria tėvus
Ar, aukštai kopinėdams, paukščių pavagia veislę.

Sykiais vargstantiems nei koks geradėjas,
Grūdus patvoryj barstydamas, ragina valgyt;
O štai, kad tarp mūsų kas ką lest pasidrāsin,
Su tinklais glūpiems draugams iškadą padaro
Ar su provyta pūčka tik muša tik muša.

Ir tarp paukščių, rods, tūls kytras randasi sukčius,
Kurs gardžiai prisiest slaptoms savo numuša drauga.
Vanags, ans klastorius, ir pelēda, jo dumčius,
Ir varnai su varnoms, ir jų draugala šarka
Daug kasmets, kaip žinom, išgaišina nabagų;
Bet toksai razbaininks dar tarp mūs nesirado,
Kaip žmogus tūls yr, kad jis smaguriaut išsižioja.“

Taip besipasakojant, dyvų dyvai pasidarė.
Balsas nei nuskęstančio sušuko nešvankiai
Ir vis „gelbėkit, ak! gelbėkit“ padusėjo.
Tuo visi pulkai to garso taip nusigando,
Kad ir pats erelis jau kribždėti nedrīso;
Tik šikšnosparnis dar viens su pilka pelēda
Iš biaurių pašalių pamaži pasidrāsino listi
Ir tikrai tyrinėt, koks striokas ten nusitiko.

Štai viens pons, puikiai rėdyts (tik gėda sakyti),
Mislyk tik, aukščiausių ponų viens, prisiėdės
Ir visokių rinčvynių svetimų prisikošės,
Voliojos ant aslos ir prasikeikdams rėkė,
Nes jis velnius ir velniūkščių kaimenę visą,

Dievą bliuznydams, taip baisiai šaukti pagavo,
Kad visa pekla, dėl to nusigandusi, rūko
Irgi bedugniai jos bei pamotos prasivėrė.
Žinom juk visi, kaip ponai keikdami rėkia;
Bet ir būrai jau nuo jų mokinasi rėkaut.

„Kas tau, bėdžiau, kenk?“ šikšnosparnis, tyrinėdams
Irgi nuskusdams, poną tą pasidrąsino klausti.
„Ar gumbu sergi, per daugel kabiar édės?
Mažu pečenkos vėl iš pilvo veržiasi laukan?
Juk ir tavo tetėns, užpernai taip prisiédės,
Su savo pusbroliais, kaip tu, pilvuodami sirgo,
Ik paskiaus jie perplyšo ir numirė baisiai.“

Štai didpilvis šitas, tą graudenimą jausdams,
Dar daugiaus išputo ir durnuoti pradéjo,
Nes jis tuo plaukų nuo kiaušės nupešė pluoštus,
O paskui barzdos nuo smakro pusę nuplėšė
Ir su nagais kumpais savo veidą visą sudraskė.
Bet dar tai negana; jis, vis pinigų graibydams
Ir besispardydams, su valgiais parmetė stalą;
Taip kad šunys, iš visų pašalių susibėgė,
Poniškus valgius ir brangius viralus édė.
Bet ir to negana; jis, émės dideli peili,
Gerklę su stemple jau perpiaut ištiesė ranką.
Čia šikšnosparnio širdis taipo nusigando,
Kad šikšniniai jo sparnai jau lëkt n'igaléjo;

Ale pelėdpalaikė, dėl to smertnai nusiminus,
Vėl atpenč tuojaus į namą savo sugrižo
Ir naujienas tas bei tokį dyviną triūsą,
Kad orai pikti, kasnakts dar praneša svietui
Ir dėl to žmogaus tamsoj dūsaudama verkia.

„Ak!“ tarė Lauras, rymodams ant stripinio savo,
„Vis niekai, kad tūls žioplys su Bleberiu vapa,
Būk pilionys vis linksmai kasdien prisivalgą
Ir miesčionys be vargų mieste šokinėją,
Nes tokie žiopliai, butus pamatydami margus
Ir karietas blizgančias girdėdami trinkant,
Mislija, kad kožnas pons, puikiai išsirėdės,
Nei kaip angelas danguj kasdien pasilinksmin.
Ak, gaidau! lietuviški kytri pilosopai
Taip glūpai nezaunija, kad šiupinių šutin
Ar kad jie viešet naujas vyžas prasimano.

Juk tik viens glūpums, kad Milkus, Kasparo tarnas,
Poniškai pasirodydams, kožnam pasitursin
Ir būrus prastus per kiaulių jovalą laiko.
Tu, nenaudėli, dėl ko taip iškeli nosj?
Ar jau užmiršai, kaip pernai, piemeniu būdams,
Ožkas ir kiaules glūpas pas Bleberį šerei
Ir su vyžoms kaip glūps vaiks į baudžiavą traukeis?
Ar nežinai, kaip Pričkus, kad akėt nenorėjai,
Su botagu, kaip šulcui reik, tavo strėngalį drožė?

Tik atsimink, kieksyk tavo tėvs, sopagus siuvinėdams,
Su kurpalium tau per rambią nugarą siekė,
O moma su ražu supykus mušė per ausi.
Ogi dabar jau kaip ponatis skiauturę rodai
Ir grumzdi, kad kartais būrs, pro šalį važiuodams
Ir tavo kardą su nauju diržu pamatydams,
Ne tuojaus, kad tu liepi, kepurę numauja
Ir, kaip nori tu, jisai nenor pasikloniot.

Snargliau! eik pirma mokinkis kakalį šildyt
Ir savo pono suteptus sopagus nušluostyt.
Juk žinai, kaip jis tave dar per drimelį laiko
Irgi nupliekdams su lazda tavo nugarą skalbia.
Vei, „kapė“ bei „tė“, kaip reik, dar košt neprimokai!
Eik užsimauk vyžas, eik vėl pas Bleberį slūžyt!
Tik girdėk, kaip kiaulės jo bei alkanos ožkos
Graudžiai, pro plyšius žiūrėdamos, édesių rėkia.
Kam išbégai taip, prastojęs kaimenę kiauliu?
Ar negavai, ko reik, kasdien iš Bleberio rankų?
Ar reikėjo tau bensyk išgint neprivalgius?
Tik atsimink, kaip jis tave nuogą priémė slūžyt
Ir kiek utelių jis tau kasdien nušukavo,
Ik išmokai jo penkias kiaules surokuoti;
O paskui kiek vargo jis ir ašarų verkė,
Ik jo daglą puskuilį su penketa kiauliu
Pro vartus išguit dr̄isai, kad išginė kerdžius.

Ogi dabar, žioply, jau gėdies Bleberio namo
Ir jo viežlybą bei vertą niekini vardą?
Tič tiktais, ponat! mažu vėl teks žingine žengti,
Ir, kad dievs koravos, dar verkdams ubagais eisi.“
„Rods“, tarė Pričkus, „jauns žmogus, durnai dūkinėdams,
Nei sidabras gyvs stikle, mudriai šokinėja
Ir, per daug durnuodams, sau iškada padaro.
Juk ir mes visi, glūpi dar būdami snargliai,
Daug visokių niekniekių glūpų prasimanėm.
Mes, vaikai, ant ūlyčių krūvoms susibėge,
Lošom ir durnus štukus kaip kūdikiai taisėm.
Čia viens pulks, sau žirgus iš lazdu pasidare
Ir glūpai skraidydams, ant purvų šokinėjo;
O kitsai, botagus sau iš plaušų nusisukęs,
Pauškėjo, be kelnių šen ir ten bēginėdams.
Bet mergaitės, pačios dar privalydamos auklių,
Jau iš lopų margas sau lėles madaravo
Ir, aukuodamos ant alkūnių, garbino bostrą.
Žinom juk, kaip vaikesčiai savo vasarą švenčia.
Poniški vaikai, su būriškais susisėdė,
Kartais broliškai purvus krapštydami, žiopso;
Ir taip viens, kaip kits, niekus be razumo plūsta;
Juk ir ponų vaikesčiai per subinę gauna,
Kad jie, kaip kiti vaikai, į patalą meža.

Andai aš su gromata siūsts pas Kasparą bėgau
Ir pas jo vartus naujus, kepurę nuvožęs,
Laukiau, ik tarnai man ponui lieps pasirodyt.
Štai žiūriu, viena boba, vis lekuodama, bėga.
„Gryta“, tariau, „kas kenk, kam bėgi taip išsižiojus?“
„Ak!“ tarė ji kytrai: „ponatis mūs maloninges—“
Taip ištarusi, ji tuojaus pas upę nušoko
Ir jo pridergtas buksvas su kultuve skalbė.
Aš besigėdėdams išvydau Krizą bekumpsant.
„Vaike“, tariau, „ką mislij, tok tai pamatydams?
Ar ne mūsų žiopliai taipjau šokinėdami daro?

Būrkos savo lėles glūpas su skrandgaliu rėdo
Ir suvystytas į tamsų pašalį kiša;
Juk žinai, kaip būrai veislę savo kavoja.
Ale žiuponės savo lėles, margai dabinėtas,
Ant šilkų perynų vis į patalą guldo.
O vei, ir jų lélės, kad joms kas pasidaro,
Lyg taipo, kaip ir mūsiškės, klykia nešvankiai.
Bet jau taip visur, kol sviete kūdikiai augo,
Vargt ir verkt vaikų pirmiausias buvo remestas.
Dar nei viens ikšiol n'užaugo vis besijuokdams;
Ir iš lopšio dar nei viens n'iškopo neverkės.“

Vei, žiūrėkim tik, jau vėl su padėjimu dievo
Vasarą su šiltoms dienelėms jaučiame gržtant.
Vei! kaip žemė jau savo nuogą nugarą rėdo,

Ir kaip kožnas daikts atgydams pradeda džiaugtis.
Ant paukšteliai po dangum, pulkais susilékę,
Linksminas ir, sumišai visur skraidydami, juokias;
O keli tarp jų pautus rokuodami deda.
Ale palaukit tik, iki pautai jūsų padėti
Čypsės ir po tam dar jus užaugdami kvaršins
Ir už procią jums menkai dėkavos išlékę.
Taigi matai, taip paukščiams, taip ir mums pasidaro;
Irgi be vargo būt negal nei viens šiame sviete.

Juk ir mes, dar A B C nemokėdami čiauškėt,
Daug vargų bei striokų tėvams savo padarėm,
Ik bėginėt išmokom ir ką žaist prasimanėm.
O vei! kaip kiek išminties užaugdami gavom,
Ir darbeliai su vargeliais jau prasidėjo;
Štai tuo žirgai su lélėms į šūdą pavirto.
Ak, išties! kita prova, kad, piemenio skrandą
Jau užsimovės, ožkas ir kiaules varinėji,
Ar kad dargana su lytum pluk nugara prausia.
Ei paskui, kad jau akėčias reik sekinėti
Ar kad margis su laukiu nenor rėplinėti,
Mislyk tik! koktu dūšelei čia pasidaro.
Ypačiai, kad po tam jau gyvos randasi lélės
Ir nenaudėlės dėl niekų kvaršina galvas.
Juk žinai, kaip yr, kad pulks lélių pasidaro.

Ak, Adom! tu pirms žmogau išdykusio svieto,
Tu su savo Ieva, sode pavasarį švēsdams
Ir gėrybes uždraustas slaptoms paragaudams,
Sau ir mums, nabagėliams, daug padarei vargeliu.
Dievs, tave koliodams ir žemę visą prakeikdams,
Dėl raspustos tos iš rojaus išmetė laukan
Ir su rūpesčiais tavo duoną paliepė valgyt.
Taip po tam tu, bėdžiau, su Ieva, savo mote,
Išrėdyts su kailiais, per laukus bėginėjai
Ar tamsoj pasislėpt į krūmus kur nusitraukei.
Žinom juk ir mes: koktu, kad kaip nusidėjė
Slapomės ar kartais šen ir ten bėginėjam.
Tau, tėtat garbings, pirmynkščios tavo lėlatės
Daug dyvų bei daug neregėtų štukų padarė,
Ik po tam iš tų lėlių pulkai prasidėjo
Ir, kaip mūsų žiopliai, tavo biedną kvaršino galvą.
Tu su savo Ieva juk dar nebuvota bandė,
Kaip jūsų veislės pulks ant svieto šio prasiplatins
Ir kiek vargo jums jisai padarys užaugdams.
Ale ką mislio Ievutė, tavo pačiutė,
Kaip jos pirmas vaiks užgimės klykti pagavo,
Ar kaip pirmasyk ji jam pasturgalį šluostė
Ir, prastai suvystijus, į pašalį kišo?
Ale, želėk dieve! kiek džiaugsmo judu sulaukėt,
Kaip susivaidijęs ant lauko juma sūnelis

Barēs rūstaudams ir brolis numušē broļi?
Ak, Adom! tu, peržengdams prisakymą dievo,
Sau ir mums padarei vargus ir didelę bėdą.
Juk ir mes, kaip tu, šiame sviete vos pasirodom,
Štai tuo bėdos iš visų pašalių susibėga
Ir nuo lopšio mus ik grabo persekinėja.
Ale ką galim veikt? Pakol šiame krutame sviete,
Turim jau visaip, kaip taiko dievs, pasikakint.
Juk ne vis reik vargt, ir tokios randasi dienos,
Kad, prisivargę daug, širdingai vėl pasidžiaugiam.

Ant žiemos smarkums su šalčiais vėl pasibaidė,
Ir ilgų nakčių tamsybės jau nusitrumpin,
Vei, saulelė, tik žiūrėk, atkopdama greitai,
Brinkina jau laukus ir žolę ragina keltis;
Vei! ne daugio reiks, tuo vėl kvietkas pasidarę
Uostysim ir garbinsim pavasarį margą.
Bet ir jūs, darbai, mus vėl užniksite dovyt,
Kad turėsim su vargais į baudžiavą trauktis.
Ak! kiek triūso reiks, ik į skūnes sugabensim,
Kas ant aukšto dar ar klėtyj guli be diego,
Ir kiek dar palūkėt reikės, iki šiupinį virsim.

Nugi dabar, į dievišką žiūrėdami ranką,
Judinkimės pamaži nuolatai nusitvert savo darbus
Ir nepabūkim, kad išgirsim darganas ūžiant
Ar kad orai mus daugsyk visoki nugandins!

Skubinkimės, eime nugaminkim reikalą kožną!
Orei žagrių reiks, palyčių beigi noragų,
O akėčioms reiks negelių bei bingusių kuinų.
Žinom juk, ką jaučiai mums rėpliodami riekia,
Kuinai tur, kad liepiam jiems, skraidydami trupint.“

„Rods“, tarė Slunkius, „vėl bensyk su padėjimu dievo
Išmiegot ir sānarius atgaivinti galėjom.
Ak! kieksyk aš, rūpesčių visų neminėdams,
Ištisas ir užklots krankiau pas kakalį šiltą.
Ak! kad būt ilgiaus žiema pas mus pasilikus,
Ir kad vis miegot mums būtų sviete paskirta!
Ogi dabar, želék dieve! jau vasara randas
Ir darbų naštas nusitvert vėl ragina rengtis.
Ak! man ašaros į akis jau pradeda trauktis;
O mano motė (žinot juk, koks moterų būdas)
Vis susiraukus ir, rankas grąžydama, verkia.
Aš, vaitodams vis ir tokią bėdą matydamas,
„Ak, močiute“, tariu, „bensyk ir verkusi liaukis;
Juk dar česo yr, ir mes atliksime darbus.
Žinom juk, kad ratas sens, pamaži besisukdams,
Tą daugsyk apgauna, kurs vis ritasi šokdams;
O kieksyk sutrūksta jis, permier besisukdams!
Kuinas taipojau ramboks, vis žingine žergdams,
Kartais dar toliaus uždėtą nuneša naštą,

Kaip tūls žirgs, durnuodams ir piestu šokinėdams,
O kiek sykių dar iškadą sau pasidaro!
Ant smalininks seikėt ir išparduot savo smalą
Per kiemus pamaži važinėdams kirkiną rata,
O tiktais nusipelno jis sau pinigą grečną.

Kas iš to, kad būras tūls, per daug bēginēdams
Ir permier besirūpindams, savo sunkina širdį!

Tėvs mano Kubas taip glūpai, kol gyvs, nepadarė,
O ir jo tėvs Stepas taip gyvent nemokino.

,,Vaikai!“ rékavo jis, ant demblio girts išsitiesęs
Ir su žaku prastu, kaip prastas būrs, užsiklojės,

,,Vaikai! šiukštu jums naujus niekus pramanyti.
Taip gyvenkit, kaip mes, tėvai jūsų, gyvenom.

Vis protingai, vis pamaži nusitverkite darbus.

Čėdykitės kytriai jauni, dar būdami klapais,
Kad dar ir senysta ką ras, atšokdamā kartą.“

Tuos žodelius savo tévo aš tikrai nusitvēriau

Ir, kol gyvs krutēsiu, jų kasdien paminēsiu.“

Tas durnas kalbas visi girdėdami, būrai
Gédėjos, bet Pričkus jam, drasa pasakydams,
„Eik“, tarė, „šūdvabali, kur šūdvabaliai pasilinksmin!
Juk tu jau su savo namais kasmets šūdinēdams
Sau ir mums, lietuvninkams, padarei daug gėdos.
Aš, kad man skvieruot pons amtsrots urdeli siuntė,
Tau, žinai, daugsyk taipo per nugara drožiau,
Kad iš skrandos tavo senos sklypai pasidarė.
O kieksyk tave vakmistras kone visą nulupo,
Ir tu raišėdams vos vos į baudžiavą traukeis.
Neprieteliau! tu, lēbaudams ir vis smaguriaudams,

Lauką su tvoroms ir namą visą suėdei;
O dar ir savo vaikesčius pagadint nesigėdi?

Bet jūs, viežlybi kaimynai, jūs, gaspadoriai
Su grečnoms gaspadinėms, mums nereik nusigėdėt,
Kad mes, būriškus jau vėl nusitverdami darbus,
Mėslus rausim ir, laukus įdirbdami, vargsim;
Juk ir pirmas sviets, šventybę savo prapuldės,
Su darbais ir rūpesčiais savo pleškino puodą,
Nes be triūso dievs mus išmaitint nežadėjo,
O tingėdami vis ir snausdami sviete netinkam.
Kad skilvys išalkės nor gardžiai pasilinks mint,
Tai pirma tur visas kūns viernai pasipurtint.

Taigi nutverkim jau kiekviens savo jautį
Ir išrèdę jį, kaip reik, klausyt pamokinkim,
Nes, ką žiemą jis yra stalde sudūmojės,
Tur visiems pasakyti, kad vėl jau vasara grīžta.
Tu, žioply Merčiuk! dėl ko juokies išsišiepės?
Ar tai juoks, kad būrai tur į baudžiavą rengtis?
Tu dar nebandei, koktu, kad stengiasi margis
Ar nusiminės žalis tik vos vos rēplinėja.
Tik bandyk, koktu, kad amtm̄ons pradeda rēkaut
Ir, nesvietiškai prasikeikdams, iltini griežia.

Tu, nenaudėli Puky! taipjau susimislyk,
Kad tave Lauras arti nusiūs ant Kasparo rečių.

Tu kasmets juk nei razbaininks vargini jaučius
Ir nei koks lupiks galvijį kankini biedną.
Tik baisu žiūrėt, kad kerdžius išgena banda
Ir tavo jaučiai pro vartus vaitodami žergia,
Nes čia bėdžius viens vos vieną paneša ragą,
O kits ten, uodegos netekęs, vos rėplinėja.
Andai vakmistras, pas mus skvieruot atsibastęs,
Klausė koliodams, kas bėdžiams tiems nusitiko.
„Ak“, tarė Paikžentis, „Pukys juos taip pagadino.“
„Ak tu, neprieteliau, ką dirbi, ben susipraskie;
Ar tu jau visai padūkai taipo begyvendams?
Mislyk tik, koktu tau būtų, kad tavo margis,
Prie galvos tave tverdams, žagré vilkti priverstų,
O paskui tave visą jau smertnai nustekenęs,
Su šiaudų kūliu kaip jauti šerti pagautų
Ir mėsininkui sprandą tavo nusukt nugabentų?
Mislyk tik, koktu tau būtų, kad pasikinkęs
Nei koks jautis vilkt turėtumbei savo žagré.
Taigi, žmogau, dėkavok už tai kašdien savo dievui,
Kad tavo laukis su dyliu tau padeda dirbtı,
Ir kad kuinai tau akėdami žengt nesistengia.

Tverk prie ragų, kišk į kulboką tinginį žali,
Bausk jį, kad klausyt nenorės ir tau pasipriešins.
Tur klausyt, juk tam jisai tavo pašarą kramtę
Ir ištroškęs iš tavo prūdo vandenį gérę.

Tik saugokis; kad ne—pats, be reikalo mušdams,
Su glūpais savo jaučiais į galvijį pavirsi.

Juk žinai, kaip bėdžius toks už pašarą menką
Tau, kad jam grumzdi, pasilenkės užžagri velka,
Taip kad jam daugsyk seilėdams jo liežuvėlis
Iš karštų nasrų nei blékas kaba nuo zūbų.

Jautis, kaip girdi, sau vargdams pašarą pelno;
O ir tą daugsyk, kad skūpas randasi čėsas,
Su madelėms ir kone verkdams vos išsiprašo.
Ak, mano gaidūs! juk ir mums taipjau pasidaro,
Kad mes, po darbų naštoms didiai prisivarge,
Kartais dėl vargų vos sausą truputį kramtom
Ir iš klano su savo jaučiais vandenį siurbiam,
Kur vabalai ir varlės su pasimēgimu maudos.
Ale nebok, gaidau, neverk permier nusimindams;
Juk viensmiers, kaipo savo blogą sotini skilvi,
Kad tik dievs sveikatą mielą tau dovanoja.
Taigi nurykim jau prastoką savo kąsneli,
Ik rudo po tam mums duos riebiaus pasivalgyt.

Ant žiūrėk tiktai! veršiukai jau šokinėja,
O éryčiai su paršiukais žisdami spardos.
Vištос ant laktų jau daug iškarkino pautų;
Tik palükėk, margi vištyčiai tuo pasirodys,
Nes šlekatė su baltžande jau pasičypsin,
Ogi žąsyčiai iš kiaušinių veržiasi laukan.

Vei! kaip žąsins savo sulaukės sveikina veislę
Ir besikloniodams vaikus krūvon varinėja.
Ba mėsos visokios ir šulnų smagurėlių
Virt ir kept gardžiai jau daug visur pasidaro.

Nugi dabar, kaimynai, gentys ir gaspadoriai!
Rūpinkitės akylai, kad, užardami lauką,
Daug visokio sau išbertumbit vasarojo;
Juk negali maitintis vis vienais riebumynais;
Ir dailių riekelių reik, kad spirgini spirkus.
Todėl tur kiekviens, šventes pavasario švęsdams,
Kas ant čielo meto reik, taipo pasirūpint,
Kad kožna diena, nusikandus savo dalyką,
Dar ir sekančiai n'užmirštų reikalą skalsint.“

„Rods“, tarė Blėkius, „ką mes pernai sau nusipelnėm
Ir zopostui savo namams kampe pakavojom,
Su žiema jau baigias ir visur išsituštin.
Vei! kaip skūnės, kur mūsų lobiai buvo sukrauti,
Nei pustynės stov ir maisto viso neteko;
O aruodų krūvos jau taipo pasibaidė,
Kad kisielių virt ir skanų šiupinį pleškint
Nieks nesiliko, kaip tiktai skūpa mažumėlė.
Ant pašaliai visi, kur ropės irgi repukai
Su kitais viralais zopostui buvo padėti,

Taip išsituštino jau, kad mes, kasydami galvas,
Vos jau žinom, ką nusivirt ir kuom pasisotint.
Ak! jūs, kumpiai, jūs, dešrelės su lašinėliais,
Mes kone verkiam jau, kasdien paminėdami jūsų.“

„Tič“, tarė Pričkus jam, lietuviai pasakydams:
„Eik, žioply! tu juk kasmets dėl édesių skundies.
Kas tau kalts? Kam vis, sulaukės rudenį riebų,
Taip nesvietiškai sugramdai savo zopostą,
Kad prieš Mertyną tik vos paršiuks pasiliekti?
Čėdyk, neprieteliau, kol riebų šutini puodą,
Tai tau kūdą nereiks prisikaist, kad vasara gržta.

Taigi nutverk iš naujo vėl dėl édesių darbus
Ir pelnykis ką sukriaai dėl rudenio rudo.
Dirvai duok, kas reik, kad jos palūkanų nori;
Juk neprivalo ji tau duot, negavusi nieko.
Usnys, dilgélės ir brantai su sanevadais
Auga, kaip žinai, be jokios mūsų pagalbos;
Ale grūdelis gers nesiranda, kad nepaséji.
Tu tik vis mėsos kasdien prisiëst išsižioji,
O burokų bei lapienės niekini garbę.
Todėl tu kasmets, supliurpęs visą zopostą,
Blogs ir pusgyvis velkies į baudžiavą mielą.
Eik, žioply! eik sét kiekvieną sėjamą daiktą.

Sėk miežius, pupas, grikius su didele sauja
Ir avižų n'užmiršk, kad sėdams išberi grūdus,
Nes kisieliaus tu, o kuinai pašaro laukia.
Žirnių sau pasisék zopostui dideli plotą;
Juk žinai, kaip skanūs jie, kad šiupinį valgai.
Ai! kaip daug jie mums per metą skalsina duonos!
Ir kanapéems duok ben kokį sklypgalį lauko;
Gédėkis šykštuot! ir tokio reikalo reikia.
Ar ne gerai, kad pats sau grečnā nuveji virvę,
O pinigėli delmone kytriai pakavoji?
Sėk linų, kiek Gryta norės; minau, nesivaidyk!
Juk žinai, kaip vis daugiaus nor moterų būdas,
Kad jos pradeda verpt ir jau prisiverpusios audžia.
Ale nepeik, minau, permier tą moterų provą.
Ar ne smagu klausyt, kad viežlybos gaspadinės
Žiemą su mergoms, vindus savo sukdamos, ūžia?
Ar ne gražu žiūrėt, kad Gryta, jau prisiverpus,
Skirsto verpalus aust ir audus baltina drobes?
O paskui, kas namui reik, rokuodama rėžia,
Taip kad ir dailiems auteliams gals pasiliktu.
Ak! kad visos moters taip kytriai padarytų,
Mislyk tik, ar būtų tiek nuogų nabagėlių?
Ak, išties! mūsų būrai, nei rėdyti ponačiai,

Dar su dumčiais vokiškais susisėst užsigeistų.

Ir prancūzai juos toliaus išpeikt negalėtų.“

„Rods“, tarė Pričkus, „vis tiesa, kas čia pasakyta.

Aš, kaip šulcas, per kiemus ilgai jodinėdams,

Daug įsitėmijau, kaip daro mūs gaspadinės,

Kad žiemos čėse ką verpt krūvoms susisėda.

Juk radau gana tokį, kurios nesigėdi,

Kad joms kartais merdėdams vos sukasi vindas,

Nes, kad verpt reik, jos taip daugel pasakų vapa,

Kad jau ir ranka kuodeli pešt užsimiršta,

Ir besijuokiant koja vindą sukt pasiliauja.

Taip šūtkas betaisant, štai žiema pasibaigia,

Ogi pavasaris, atžengdams su vasara miela,

Atliktų žiemos darbų visur pasigenda.

Pimė rengias aust, o Jekė mest pasisiūlo;

O ką mes ar aus, kad verpt ir lenkt nenorėjo?

Taipgi namai visi paskiaus nuogi pasidaro,

Kad su buksvoms lopytoms vyrs vos užsidengia,

O vaikai ant ūlyčių nuogi bėginėja.

Moters, jūs, nenaudėlės! tai jums parašyta.

Bet jūs, prietelkos, jūs, viežlybos gaspadinės,

Jūs neprivalot dėl tokų kalbų nusigėdėt;

Tos tesigėdi tik, kurios tingėt nesigėdi.

Jums garbė, kad vindas jūsų, sukriaai besisukdams,
Pakulų bei linų kuodelį nupeša greitai.

Jums garbė, kad staklės prieš pavasarį trinka
Ir šaudyklė su šeiva šokinėdama tarškia.

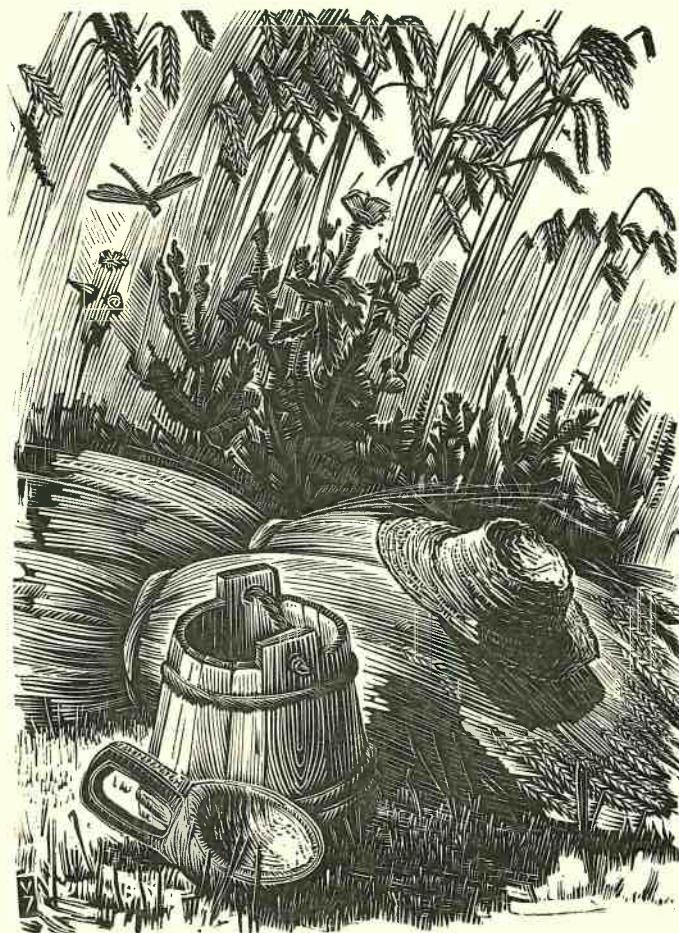
Jums garbė, kad audeklėliai jūsų nuausti
Ant margų lankų kaip sniegs pavasario blizga.

Ale nevenkite dar daugiaus, kaip reik, pasipurtint;
Ant daržų pašaliai darbelių lükuria jūsų.
Taigi padékit jau vindelių visą klapatą
Ir stakles, iki vėl reikės, į pašalį kiškit,
Ogi nagan spatelius greitus bei lopetas imkit!
Vei! kaip kurmiai, šen ir ten vartydamি žemę,
Jus daržovę sét į daržą ragina bėgti.

Rods, tiesa, visaip reik pilvui reikalą provyt.
Jam negana, kad tik iš viršaus ji dabinėjam,
Bet ir iš vidaus jis nor kasdien pasilinksmint.
Todėl jums pilvai nuogi didiai pasiklonios,
Kad jūsų mylista juos vėl apdengt nepatingot
Ir trinycius naujus, buksvas bei marškinius audėt.
Bet daugių daugiaus jie garbins jūsų malonę,
Kad jie, su nauju rėdu česnyj susisėdė,
Lašinius ir dešras su jūsų viralu valgys.

Nugiabar, ką tik įmanot, sėkite sėklas!
Sėkite kopūstus, morkus su didele sauja;
Ropiu, pastarnokų, sviklų beigi repukų;
Taip ir šalkių su gardžiais kartupelių valgiais
Sėt ir įvaisint, pridabot ir kuopt nepamirškit!
Taip besipurtindamos linksmai pavasarį baikit,
Ik jau prie kitų darbų jums vasara šūkters.“

VASAROS
DARBATI

veiks, svieteli margs, šventes pavasario šventęs;
Sveiks ir tu, žmogau, sulaukęs vasarą mielą!
Sveiks kvietkelėmis pasidžiaugęs, sveiks prisiuostęs;
Sveiks, dieve duok, sulauk dar daug pavasario švenčių
Irgi, sulaukęs jas, vis sveiks ir drūts pasilinksmink.
Taip dieve duok kožnam, kurs mūsų Lietuvą garbin
Ir, lietuviškai kalbėdams, baudžiavą seka,
Tam dieve duok sulaukt kasmets pavasarį sveiką,
Ogi pabaigus tą, po tam ir vasarą linksmą.“

Taip prieš sekmines, būrus į baudžiavą kviesdams
Ir, kas reik ątlikt, pamokindams, sveikino Pričkus.

„Rods, sveiks kūns, kurs vis šokinėdams nutveria
darbus,

Yr' didžiausi bei brangiausi dovana dievo.

Tas žmogus, kurs, daug triūsinėjės bei prisivargės,
Savo prastus valgius vis su pasimēgimu valgo,
O, prisivalgės ir viernai dėkavojės dievui,

Linksmas, sveiks ir drūts miegot į patalą kopija;

Tas apgauna tą, kurs vis kasdien išsirėdės,

Ale dūsaudams ir vis sirgdams nutveria šaukštą!

Kas iš to, kad tūls Mykols, išputusį pilvą

Svietui rodydams ir nei pūslė pasipūsdams,

Kaip koks smirdas dėl šelmystų sviete nerimsta,

Bet su Koinu kasdien dangaus išsigasta!

Kas iš to, kad Diksas nuogs pas kupiną skrynią,

Klūpodams ir vis vaitodams, garbina skarbus,

O nei grašio sau, kad reik, išimti nedrišta,

Bet nei bloznaus vis nedarytą viralą srebia

Ir skarots bei pusnuogis kasdien pasirodo.

Mes, lietuvninkai vyžoti, mes, nabagėliai,

Ponams ir tarnams jų, rods, prilygti negalim;

Bet ir poniškas ligas kentėt neprivalom.

Ak! kaip daug mieste bei dvaruose prisistena,

Kad mus atlankyt pamaži vėl vasara rengias.

Čia viens, rēkaudams durnai, su podagra piaujas,
O kīts ten, kitaip dūsaudams, daktaro šaukia.
Ai! dēl ko ponus taip skaudžiai kankina ligos?
Kodēl jū taip daug pirm česo giltinē suka?
Todēl, kad jie, būriškus išjuokdami darbus,
Su griekais kasdien ir vis tingēdami penis;
O štai mes, mieste per niekā laikomi būrai,
Pasukū kiek ar išrūgū skystū prisiurbę,
Vis tekini, kaip klapams reik, atliekame darbus.
O kad kartais kokj dar lašinių šmotelj
Ar dešros lietuviškos ben kiek paragaujam,
Tai dar juo dailiaus uždėts mums sekasi darbas.“

„Rods“, tarė Lauras, ant kumpos lazdos pasirēmęs,
„Dievui būk garbė! sveiki pavasarį baigiam
Ir visi drūti pargrīžtant vasarą matom.
Vei! kaip vēl aukštyn saulelē kohti paliovė
Ir, aukščiaus savo žerintj nuritusi ratą,
Ant dangaus išgaidrinto sédēdama, žaidžia.
Vei! kaip jos skaistums, kūrendams žiburi karštą,
Žemės vainikus pamaži jau pradeda vytint.
Ir grožybes jū puikias su pašaru maišo.
Ak! kaip tūla mūsų žolelių taip nusirēdė,
Kad nei boba jau didiai sukrošusi kumpso.
O kiek jū darže žmogaus ranka nusiskynė

Ir, grožybėms jų margoms trumpai pasidžiaugus,
Jaugi suvytusias ir nederingas išmetė laukan.

Bet taip ir paukšteliams mūs linksmiems pasidarė.
Ką gegužė pakukavo, ką lakštingala suokė
Ir ką vieversiai, poroms lakstydam, žaidė,
Tai jau baigias vis ar jau visai pasiliovė.
Daug gyvų daiktų, kurie lizde prasidėjo,
Tėvą su moma prastoje, penisi patys
Ir, dainas savo tėvų atkartodami, čypsi.
Taip trumpam čėse nei naujas sviets pasidarė.

Tokius aš dyvus kaip sens žmogus pamatydams
Irgi dūsaudams iš širdies, tuo šükteriu graudžiai:
„Ak“, tariu, „kaip visai niekings mūsų veikalas amžio.
Mes silpni daiktais, kaip švents mums praneša Dovyds,
Nei žolelės ant laukų, dar augdami, žydim.
Kožnasviens žmogus užgimdamas pumpurui lygus,
Iš kurio žiedelis jo pirmiaus išsilukštin,
Ik po tam jis, peržydėjės ir nusirėdės,
Užaugin vaisius ir amžį savo pabaigia.
Taip, iš viso taip, ir mums, biedniems, pasidaro.

Mes (taip pons, kaip būrs), lopšyj verkšlendami bėdžiai,
Amžio būsiančio tik blogą pumpurą rodom.
O paskui, kad čėsas jau žydėti pareina,
Štai viens, kaip ponatis poniškai šokinėdams,
O kits, būriškai kaip būrvaikis bėginėdams,

Jaunas savo dienas glūpai gaišindami, lošta.
Bet štai, kad ūsai pirmi jau pradedą želti,
Ir kad darbus jau sunkokus reikia nutverti,
Ai! kur dingsta glūps ir vaikiškas šokinėjims.
O kieksyk, linksmai šokinėjant ir besispardant,
Giltinė su rauplėms piktoms atšokusi smaugia
Ar su karštligė dar tik macką pasuka bėdžiu.
Bet ir klapams ir mergoms ji gatavą dalgi
Aštrina vis ir, jauno jų n'atbodama veido,
Kirsteria taip aklai, kad kasos irgi kepurės
Su grožybėmis visoms į nieką pavirsta.

Taigi matai, kaip žmogiškas trumpintelis amžis
Žydinčioms ir krintančioms prilygsta žolelėms.“

Taip besipasakojant, štai vakmistras pasirodė
Ir besispardydamas taip baisiai keikti pagavo,
Kad sviets visas su visais daiktais padrebėjo.

„Kad perkūns, kad velnias“ — ai, žmogau, pasimislyk!
Kam dūksti taipo, kam keiki taip išsižiojės?
Ar tave patį jau šėtons padūkino visą?
Neprieteliau! kam plėšais taip? kas tau pasidarė? —
Bet jis dar labiaus ir taip durnuoti pradėjo,
Kad visoki paukščiai po dangum nusigando.
Syveida kytra, nulenkus uodegą, bėgo,
O sturluks, ausis iškėlęs irgi drebėdams,
Į arčiausius krūmus vos nusikokino slėptis.

Bet ir rupuižės ir varlės taip nusigando,
Kad jos umaru su vaikais į vandenį šoko.
Žiurkės po kraiku su pelėms irgi pelėdoms
Dėl tokių baisybių jau apalpti pradėjo;
O daug žvirblių pusgyvių nuo stogo nupuolė.
Taip, ar girdit, taip tas neprietelius prasikeikė.

„Ak!“ tarė Selmas, „jau per daug yr sviete bedievių,
Ant kurių liežuvio vis velniai šokinėja.
Tūls apjekėlis, sulaukęs rytmę mielą,
Poterių jau nemokėdams ar skaityt nenorėdams,
Su perkūnais ir velniais iš patalo kopija.
O paskui jis, taip savo namą visą prakeikęs,
Su visais velniais šeimyną ragina dirbtī.
Bet ir valgant jis paskui, taipjau savo stalą
Su tokiomis žegnonėmis pekliškomis įžegnojės,
Duoną nutveria riekt, po tam ir viralą srebia.
Taip jis su velniais išauštant imasi darbus;
Taip ir temstant jau kirmyt į patalą žergia.

Kad pilvots koks ponpalaikis taipo prasikeikia,
Tai jau ne dyvai, nes velniui jis pasidavės,
Poterių gėdis ir, dangaus paminėdams, juokias
Ir, kaip mūsų glūpi galvijai, stipt užsigeidės,
Kiaulėms ant garbės vis kiauliškai šūdinėja.
Bet kad būrpalaikis koksai, vos pasukas ēsdams
Ir kaip nulupts, pusgyvis vargu réplinėdams,

Su velniais kasdien savo darbą nutveria kožną,
Tai baisybė, kad jau ir plaukai pasišiaušia;
O tiktai, kaip žinom, taip kasdien pasidaro.“

Selmui taip besidvyjiant, štai girgžteria durys,
Ir šaltyšius Pričkus tuo visiems pasirodė.

„Štai“, tarė jis, tuojaus skaitydams gromatą pono,
„Štai poryt mūsų pons mus bėgt į baudžiavą siunčia,
Ir iš staldų jo išgramdyt mėžinių liepia.

Todėl jau vežimus, kaip reik, taisykite kožnas
Ir su šakėms bei kabliais atbékite greitai.

Žinot juk visi, kas mėžiant puolasi būramas,
Ir kiekviens numanai savo murgą jau primatuotą.

Aš, kad dievs laikys, tarp jūsų mudriai makaluodams,
Ne tiktai, kad mėšit, jus viernai pridabosiu,
Bet ir iš širdies, kad gramdyt reiks, pamokinsiu.“

Taip ištaręs, jis kūliais pro duris iššoko
Ir, ant kumelio ketvergio tuojaus užsimetęs,
Skubinos ir kitiems kaimynams urdelį rodyt.

O kaip jau diena pasakyta buvo prašvitus,
Štai baudžiauninkai visi pulkais susirinko.

Viens savo kabli, o kitsai naujintelę šakę
Nešdams ir besiskubindams tik bėga tik bėga.
Albas, šūdleteres naujas tyčioms pasidaręs,
O Merčiuks, ratelius taipjau naujus užsimovęs,
Su kitais baudžiauninkais į baudžiavą tarškė;

O bernai visi, naujas vyžas nusipynę
Ir autus naujus iš drobės sau pasidare,
Vis tekini, kits kitą neigi pranokdami, šoko.
Tai išties dyvai, nes taip nedarydavo būrai.

Sako juk visur, kad būrs į baudžiavą slenka
Ir kad kartais su piktu ji reikia pajudint,
Kad, kaip puolas jam, jis žengt ir dirbt užsigeistų.

Ale ką mačija? Čia mums nereik nusidyvyt.
Amtsrots valsčiaus to, kursai tą baudžiavą valdė,
Toks širdings buvo pons, kad kožnas, jo paminėdams,
Dar vis verkia, nes jisai jau numirė pernai.
Ak! išties irverts, kad jo kasdien paminėtų
Ir kad jo vaikų vaikai paminėdami verktų.
Tai buvo pons! ak, tokį vos vėl rasime sviete!
Mislyk tik, gaidau! kaip jis mylėdavo žmones;
Ir dėl ko ji vėl visi mylėdavo būrai.
Daug yr ponpalaikių, kurie, pamatydami būrą,
Spiaudo nei ant šuns ir ji per drimelį laiko,
Lygei kad žmogutis toks neverts pažiūrėti.
Ale nabašninks amtsrots taip nedarydavo būrui,
Bet visur aštriai, kaip tévs, užstodavo bédžių.
Keikesčių niekados iš jo burnos nesulaukėm;
Ir kad kuočės jis būrus išgirsdavo keikiant,
Tai tuo téviškai jis juos mokėdavo koliot.
Jis nesakydavo „tu“, bet vis pasakydavo „jūsų“;
Ir iškoliiodams jis vis ištardavo „jūsų“,
Nes tik vokiškai jisai mokėdavo koliot.
O kad kartais ši ar tą reikėdavo garbint,
Tai jis tam lietuviškai padarydavo garbę.

Ale dabok, brolau! aš tau daugiaus pasakysiu.
Tu su manim žinai, kaip būrą baudžiava baudžia
Ir kaip bėdžius toks, kasdien kantriai pasilenkės,
Po baisioms vargų naštoms vos gal atsidvēsti.
Ak, kas gal visokias mūsų bėdas surokuoti!
Vasara, juk žinai, kasmetis tik vos pasirodo,
Štai kiekviens žioplys jau būrą pradeda stumdyt.
Kaspars, ant galvos iškėlęs skiauturę riebią,
Kaip gaidys, vištas guiniodams, gandina žmones;
Ale jo tarnas Diksas dar baisiaus pasipurtin,
Kad jis, kardpalaikį nei pons prie šalies prikabineš,
Tarp baudžiauninkų mudraudams rėkti paguna,
Nes jis vis kytriaus už poną nor padaryti
Ir aukščiaus už jį, tik mislyk, veržiasi sėstis.
Ar tai švankus darbs, ar reik taip viešpatį niekint?
O kad bloznas toks savo ponui taip išsišiepia,
Ar dyvai, kad būrą jis jau visą suėda?
Juk žinai, brolau, koktu, kad svilina saulė,
Ir kad, prakaitui srovėms per nugarą teškant,
Jau ir blogs skilvys dėl pietų pradeda skustis;
Rods, ir jam perlenkio reik kasdien pasitiešyt.
Ale kuomi gal biednas būrs savo vėdarą linksmint,
Kad jam plutos tik ir kėžas vos pasilikо?
Taip vargingai jis, savo sausą truputį kramtęs
Ir ištroškės, jau malkelio gert užsigeidžia.

O ką gers, kad skinkio jam nei viens nepasiūlo?
Taip jis iš bėdos, pas klaną kokį nušokęs,
Ištisas ir didiai dūsaudams, vandenį laka,
Kur vabalai visoki su varlėms šokinėja;
O štai Diksas su lazda dar muša nabaga.

Ak, pon amtsrot, ak! dėl ko mums numirei pernai!
Ak, su tavim jau ir linksmybės mūsų prapuolė!
Ak, tėtuti! tavės kasdien kiekviens paminėdams
Ir dūsaudams, taip nesvietiškai nusiverkia,
Kad ir akys jau keliems išpūti pradėjo,
O kiti dėl to, veik proto viso netekę,
Baudžiavą, kaip jiems reik, atlikt jau nedera bėdžiai.
Rods, ir tu, baudžiauninkus į baudžiavą guidams,
Ne tingėt, bet dirbt liepei, kaip puolasi būramps,
Nesa karališkas provas ir visą rabatą
Kožnas tur, kaip tarnui reik, viernai pasisavint.
Ale nesvietiškai būrus įžeist negalėjai.
Ak! kieksyk tu verkdams mūsų bėdas pažiūrėjai;
Ir, kad Diksas mus per daug užnikdavo dovyt,
Tu kaip tėvs meilings užstot mokėdavai žmones.
Ypačiai, kad javelius nuvalyt prisiartino čėsas
Ir laukų darbai mus į laukus suvadino,
Štai tavo rūpesčiu tuojaus išbusdavo kožnas,
Taip kad kartais per naktis miegot negalėjai
Ir daugsyk sapnuodams mūsų bėdų paminėjai.

Taip besirūpindams visokio gérimo grečno,
Puspyvės ir skinkio daug liepei padaryti;
Ir kad mes apalpę bei vaitodami dirbom,
Tuo tavo tarnas mus gaivint atveždavo bačką.
Ak, pon amtsrot miels! dėl ko mums numirei pernai!"

„Stui“, tarė Pričkus, „jau ben syki paliaukite zaunyt
Ir ben gédékitės tokio netikusio būdo.

Kas jau bus iš jūs, kad vis raudodami kauksit;
O paskui, akli bei proto viso netekę,
Nei vaikus augint, nei darbus dirbt negalėsit?
Rods, tiesa, pons amtsrots, mūsų nabašninkėlis,
Sveiks dar irgi pačioj drūtumoj nuoglai pasidėdams,
Ašarų mums per daug ir raudą didę padarė.
Juk ir aš kelias naktis miegot negalėjau
Ir daug ašarų rietančių nei košte pakošiau.
Ei kieksyk deivių baukštints iš patalo šokau,
Kad man jos tamsoj su ragais margais pasirodė
Irgi praryt mano dūšią vis į patalą siekė.
Todėl iš bėdos nusipirkęs didelę pūčką
Irgi paprovijęs ją po galvų pasidėjau.
Štai! po tam mane jau daugiaus negandino deivės,
Ir aš naktyj rėkaut ir durnuot pasilioviau.

Jau dyvus varlių bei pelių irgi pelėdų
Su naujienoms žiurkių bei nuplikusių žvirblių,
Ir kas dar daugiaus tokių dyvų pasidarė,

Vislab ant laktos, kur vištos tupi, padėjė,
Skubinkimės pirmiaus iš staldų mėžinį kraustyt,
O paskui, kas dar daugiaus tokį dovanélių
Ten ar čia bus sudrėbta, viernai pavalykim.
Kam juokies, žioply, girdėdams mandagų žodį?
Ar nežinai, kad būrs nor grečną grūdą sulaukti,
Tai pirm tojis tur grečną šūdą pakrésti?
Puodui juk kasdien, kad kokį viralą verdi,
Druskos ne tiktai, bet dar ir uždaro reikia.
Kam nesisūdės ir n'užsidarės nesrebi sriuba?
O tu dar juokies, kad klapai mėžinį rauso
Ir pardovytoms dirvelėms uždarą taiso?
Taigi nutverk rykus, kurie tam yr padaryti,
O mėžk greitai ir linksmai pakvibusi skarbą!
Iš menkų daiktų daugsyk dyvai pasidaro,
O iš mėšlo smirdinčio žegnonė pareina.

Tūls nusvilęs ponpalaikis, rods, juokiasi būrambs
Ir besišypsodams jų darbus niekina blozna,
Lygei kad toksai be būrų gal įsiremti
Irgi be mėšlo jų pyragais gal pasivalgyt.
Ak! kur dingtų ponai, kad jie būro netektu
Ir kad bėdžius toks su šūdais jiems nepadėtu.
Taigi nebokite, klapai! kad, išmėždami šūdus,
Kartais dėl visokių kvapų turite čiaudyt
Ir kad jūs stalde daugsyk klampodami stenat.

Rods, darbelio jūsų ponačių lepusi nosis
Baidos ir vis poniškai užkumpusi juokias;
Ale dabok tiktais, kaip veikiai ji nusilenktų,
Kad barščius nedarytus ir prisvilusią gručę
Taip, kaip bėdžiai mes, kasdien į vėdarą kištų
Ir su mumis drauge prisivargt į baudžiavą suktuš.“

Pričkau! ką kalbi? ar ponams taip pasakysi?
Ar nežinai, kad būrs, iš 'tolo poną pamatęs,
Tur kepurę nuvožt ir poniškai pasikloniot?
O tu dar drįsti jiems taip durnai pasitursint?
Ar nebijais, kad jie dėl to tau sprandą nusuktu
Argi, nutvérę prie plaukų, stalde pakabintų?
Sviete, rods, visur randi netikusį žioplį,
Jis nekyšo tik vis po surukusia skranda,
Bet ir po šilkais daugsyk jis juokiasi glūpas.
Taigi nedvyvykis, kad kartais drimelį puikū
Zaunijant girdi. Jis taip glūpai nedarytū,
Kad jo tėvs jį būt mūsų darbus dirbt pamokinęs.

Jaugi gana šiamsyk stalde pas mėžinį šūtyt;
Dar ir pievoms reiks ir dirvoms ką pasakyti.
Vaikai, skubinkitės, ant vakars jau prisiartin;
O rytoj reikės pamaži dalgius pasiprovyt.
Ar negirdit, kaip šienaut jau putpela šaukia
Ir, kas žiemai reiks, sukraut į kupetą liepia?
Ak, ir čėsas bus; joninių didelę šventę,

Kaip kiekviens žinai, poryt viešėdami švęsim;
O n'ilgai po to laukų triūsus nusitversim.

„Ak“, tarė Krizas, „rods, dar daug mums reiks pasipurtint,
Ik visur savo būriškus atliksime darbus.

Ale, želėk dieve, kaip gal vargings gaspadorius
Iš bēdos išsirist, kad jam šeimyna neklauso.
Aš, girdék, brolau! šią kiaušę žilą sulaukęs
Irgi nemaž ant svieto šiaip ir taip prisibandęs,
Daug dyvų ir daug naujienu tau pasakysiu.

Tėvs mano Krizas numirdams mane mažą paliko;
O našlė moma maitintis ubagais ējo;
Todėl iš bēdos man, vargstančiam nabagéliui,
Slūžyt ir kiaules varinét pas Bleberį teko.
Taip aš, valandą viernai jo kaimenę ganęs
Ir dėl smarvių bei biaurybių daug prisivargęs,
Jau po tam akêt ir žagrę sekt panorėjau,
Nes aš jau kaip glūpas vaiks daug razumo rodžiau,
O kaip pusbernis ne vieną žilių pranokau;
Todėl padarynes visokias vos pažiūrėjau,
Štai jau, mislyk tik, jas taip išdrožti mokėjau,
Kad tūls bernas sens dėl to didiai nusigando
Ir besigėdėdams saugojos man pasirodyt.

Rods, negražu žiliems bernams ir didelé gėda,
Kad jus koks bernuks glūpoks apgédina dirbdams;
O štai dar algos tokie daug dolerių tyko

Ir vis pasėlio daugiaus išveržt nesigėdi.
Ak! kur dingo Prūsuose barzdota gadynė,
Kaip slūžauninks dar už menką pinigą klausė.

Aš, dar vaikpalaikiu glūpu pas Bleberį būdams,
Daugsyk dyvijaus, kad koks turtings gaspadorius,
Su bernais kasmetės suderēdams, dolori siūlė;
O bernai dar gyrės, kad koksai geradėjas
Kartais iš tikros širdies šeštoką pridėjo;
O kad kelnes jiems ir dvi vyži pažadėjo,
Štai jie dar už garbę tą didiai dėkavojo.
Bet kaip sviets po tam didžiuotis jau prasimanė
Ir lietuvninkai su vokiečiais susimaišė,
Štai ir viežlybums tuojaus į nieką pavirto,
Taip kad klapai vyžų, viežlybai padarytu,
O mergaitės krosytų marginių nekenčia.
Klapai kaip ponačiai su puikiais sopagačiais,
O nenaudėlės mergaitės su kedelačiais
Lyg kaip jumprovos pasirodyt jau nesigėdi.
Taip lietuvninkai savo viežlybumą pražaidė.

Bet ir mūs valgius, lietuviškai padarytus,
Tūls išdykėlis nenauds išpeikt nesibijo.
Tėvai mūs kytri, kisielių virdami skanų
Ir su pienu jį šeimynai duodami valgyt,
Didelį savo namams visiems padarydavo džiaugsmą,

O kad šiupinį kartais jiems išvirdavo tirštą
Ir lašinių kokį šmotelį duodavo priedams,
Ak! kaip girdavo sotinti bernai gaspadorių.
Ogi dabar kasdien kiekviens, mėsos išsižiodams
Ir daugsyk kaip šuo išplėsdams, vargina būrą.

Tik girdék, brolau! kaip man, biednam, pasidarė.
Aš, kone penkiasdešimts metų ši savo namą
Viežlybai valdydams ir niekados nepateikdams,
Ponams taip, kaip būramas, vis įtiki mokéjau;
Tik šeimynai ant garbés padaryt negalėjau.
Man šykštums klasta, kad šutinu didelių puodą,
O kad reik padalyt, šmotus vis kyšteriu riebius.
Todėl vos dyvai, kad kartais mezliavą mielą
Užmokét n'jimanau, ir amtmoms išbara visą
Ar, nesvietiškai supykęs, muša per ausį;
O štai man daugsyk dėl čyžės taip pasidarė.

Bet ak! kaipgi galiu mokét, kas reik, savo ponams,
Kad nelaba šeimyna jau mane visą suédė?
Ak! man, bėdžiui, jau beveik reiks ubagais eiti.
Karvių bei avių, bei jaučių didelių pulkų,
O ir kiaulių bei ožkų taip daug mėsinėjau,
Kad jau vos žinojau, kur skūras pakabinti.
Tik užvakar dar priésdint pamušiau bulių,
Nuo kurio ik dienai šiai (tik gėda sakyti)
Vosgi ragai su kaulais ir skūra pasiliko.

O štai, vemdami dar, veršienos jau prasimanė
Ir didiai mane gvoltija, kad aš paskutinį
Ir vienturtį verši jiems mēsinėt pažadėčiau.

Bet ir dėl algos taipjau kasmets pasidaro.
Kartais vaikpalaikis buksvas vos moka nešioti
Ir daugsyk nesigédėdams (meldžiu, nepadyvyk)
Kaip biaurestis koks kasnakts i patalą meža,
Ir kiaules penkias, kaip reik, negal paganyti;
O štai ir tokbai utėlius dolerių tyko,
Kad jį kartais šūtydams samdyti pradësi.
O ir tarp bernų taipjau tūls valkata randas,
Kurs akéčias ir, kas žagrei reik, nepažista
Ir prie ragų kumpu nutvert margiuką nedrista.
O kad mūdraudams koks bulius pradeda baubti,
Tuo taipo nusigasta, kad jo padreba kiškos;
O štai toks žioplys, daugsyk didiai pasipūtęs
Ir savo darbus bei nešvankų madarą girdams,
Raukos dar, kad jam algos, kiek nor, nežadėjai.
Tik bandyk ir siūlyk jam, kepure nuémęs,
Siūlyk jam dosniai ant meto dolerių dešimt,
O paskui girdék, kaip bloznaus toks įsirémęs
Dar ir pasélio brangaus išveržt nesigédés.

Bet kad dirbt ką reik, visur dyvai pasidaro.
Vagys vos mësos grečnos gardžiai prisiédé
Ir saldžių koštuvių vos dosniai prisigéré,

Štai jau vieną ten, o kitą ten pamatysi
Kniūpsčius už tvoros ar po pašiūre betimsant.
Kartais neprieteliai taipo pasislėpti numano,
Kad, visur ieškodams, juos atrast negalėsi.
Šauk tik, kiek įmanai, ir triūbyk dideli garsą:
„Ans, Jokūb, Ensky! kur bastotės prisiėdė?
Štai jau vakars bus, o nieko dar nepradėjot.
Ant jau visas sviets kaip skruzdėlyns susirinko
Ir kiekviens atlikt, kas reik, tik bėga tik bėga;
O jūs, neprieteliai, vis tik kirmyt pasileidot?
Kas jau bus iš mūs, kad taip gyvent nesiliausim?“
Ale nelauk, kad jie, kampe girdėdami balsą,
Tuo, kaip reikia, pašoks ir veik atsilieps gaspadoriui.
Ak, nemislyk taip! kampe dar juokiasi smirdai
Ar, kad jiems vertai grumzdi, vis keikdami baras.
O dar to negana; bet jau ir mušt pasikėso.
Juk žinai, brolau! kaip pernai valkata Slunkius,
Jomarke brangvyno stuopą visą nurijęs,
Man iš papykio kone visą nupešė kiaušę,
O paskui razbaininks tas, beržinį nutvėrės,
Su kitais draugais pasiritę nugara skalbė,
Taip kad man kelias nedėlias sirgti reikėjo.
Tai margi daiktai, kad jau plaukai pasišiaušia.“

Krizui taip besiskundžiant, štai pulkai susibėgo,
Ir visur rėksmai „šok, kirsk, grėbk, krauk“ pasidarė.

Tuo laukai kaip skruzdėlyns kribždėti pagavo,
Ir gaspadoriai su bernais šienaudami spardės.
Rodės man, kad visas sviets, kovot susibėges,
Kardus ir šobles į margas nunešé pievas.
Štai tuojaus visur išsišiepusi giltinė smaugė
Ir visoms lankelėms raudą didę padarė,
Nes dar daug žiedų vos žydėti pradėjo
Ir daugums jų vos savo blogą pumpurą rodė.
Daugel dar visur nei būrų kūdikiai žaidė,
O kiti jau su žiloms barzdoms svyrinėjo.
Giltinė su dalgiu, nei seną gremždama barzdą,
Būrambs tuo visiems visur ištuštino pievas;
Tik Plaučiūno vieno dar nekrutino sklypą.

Tas nenaudėlis Plaučiūns, pas Kasparą pernai
Talkoje pavitots, taip baisiai buvo pririjęs,
Kad jis naktyj, ant tamšių laukų klydinėdams,
Budę naują su dalgiu šukėtu prapuldė
Irgi namon, išaušus jau, vos vos parsibastė.
Taip jisai paskui, per dieną visą miegodams,
Pamestų rykų lauke ieškot neminėjo,
Ik po meto vėl šienaut jau putpela šaukė.
Štai Plaučiūns savo dalgio bei budės pasigedo
Ir vaitodams vis ir šen, ir ten bėginėjo,
Ik paskiaus, iš papykio beržinį pagavęs,
Pačią su glūpais vaikais kone numušé smirdas.

Taip po tam jisai, nesvietiškai prisidūkės
Ir vienausį kuinpalaikį prastai pažebojės,
I Karaliaučių dalgį pirkt tiesiog nukeliaavo.
O vei, ten dyvų visokių daug pamatydams
Ir žioplínédams vis bei būriškai šokinédams,
Budė su nauju dalgiu nusipirk užsimiršo;
Bet ir kuinpalaikį taipjau pas Miką pragéręs,
Pésčias po dviejų nedélių vos parsibastė
Ir savo pievą pridergtą (tik gėda sakyti)
Šnybždams ir réplinédams vis su piautuvu krito.
Bet kaimynai jo rugius jau buvo suvalę
Ir keli kviečių plyckus pasikepę valgė.

Man dėl to besidyvijant, štai Kasparo tarnas,
Iš rugių kiaules guiniodams, man pasirodė.
„Kas tai?“ klausiu jį, „kieno ta dylyka paršu?“
„Tič!“ tarė jis, „nerēkauk taip, tai Kasparo kiaulės,
O rugiai Plaučiūno, kurs ant piautuvą plaka.
Juk žinai, kaip jis, kasmets blogai réplinédams
Ir nei šūdvabalis kribždédams, šūde gyvena.
Ak! kad jau gaspadorius pats vos gyvs pasijudin
Ir nei utélė, kraujų prisiurbusi, slenka,
Ką jau bernas veiks, kad jam jis lieps pašipurtint?“
„Ak“, tarė Paikžentis, mokinto Bleberio bernas:
„Mans gaidau! nemislyk, kad tik mūsų ponačiai
Ant česnių su jumprovoms durnai šokinėja

Ir, akrai prisiurbę, būrams gėdą padaro;
Juk ir būrų daug jau jiems prilygt nesigėdi.
Dingojas, kad vis garbė, ką garbina ponai,
Ir kad vis kytrums, ką jie pliuškėdami plūsta.
Daug yr ponpalaikių, kurie kasdien iširėmę
Kabiar ir varles visokias svetimas éda,
O prisiédę jau bei rinčvynio prisikošę,
Tuo su kortoms ir klastoms kits kitą nugauta.
Bet ir būrai jau nuo jų mokinasi branyt
Ir besišypsojas, kad Krizas Krizą prigauna.“

„Eik, nezaunyk taip“, aš, jam drāsa pasakydams,
Dyvijaus jo kalbai, tuo nuo jo nusigręžęs.
Sako, rods, mieste, kad būrai menk išsimano
Ir kad jų darbai bei būriškos budavonės
Tik biauru kalbét esą bei gėda žiūrėti;
Bet kas taip šveplen, tas būrą dar nepažista.
Vierykit tik man, kad tūls, vyžas užsimovęs,
Su protu daugsyk apgauna didelių ponų,
Tik nedrįsta bēdžius vis, kaip reik, pasakyti.

Taip bedūmojant man, štai vėl niūkimis pasidare.
Rodės man išties, kad jaučių kaimenė bliovė,
O štai vaikpalaikiai Plaučiūno parnešė ploni.
Žinot juk, kaip mūsų lietuvninkai prisirėkia,
Kad jie po jokūbinių, jau rugius nukapoje,
„Ploni nešam“, būriškai šokinėdami, suokia.

Taip ir vaikpalaikiai Plaučiūno, savo tėtačiui
Garbę su šiaudų kūliu padarydami, rėkė,
Nes grūdelius lauke jau vėjai buvo nudaužę,
Taip kad tik šiaudai į mėslą mest pasiliko;
O štai dar raspustą jie padaryt prasimanė.
Merčius su Lauru mergas į vandenį vilko;
O Pakulienė su Lauriene tuo pasitiešyt
Vyrus ir vaikus su pilna milžtuve plovė.
Taip besidarkant jiems ir kiauliškai besimaudant,
Barnys su nesvietiškais vaidais pasikélė.
Lauras, jau per daug mirkyts, tuo piną pagavo;
O Laurienė su Pakuliene lopetas émės.
Taip besikésant jau, tuojaus Plaučiūns pasirodė
Ir, grečnus lašinių šmotus kožnam padalydams,
Papykius durnus ir vaidą visą nutildė.
O po tam savo namą jau viernai čestavojęs
Ir kaimynus iš visų kampų suvadinęs,
Taip nesvietiškai ir kiauliškai prisirijo,
Kad jau su visais svečiais po suolu nupuolė.“

„Ak“, tarė Selmas, „jau toktu su mūsų gadyne,
Kaip jau šveisteris ir prancūzas Lietuvą gavo.
Rods, ir tarp lietuvninkų tūls randasi kiaulė,
Kurs, lietuviškai kalbėdams, šveisterį peikia,
O tiktais ir pats kaip tikras šveisteris elgias.
Kaip pirm to lietuvninkai dar buvo pagonai

Ir savo dievaičius iš strampų sau pasidarė
Ir, po medžiais ant virvių pasikorę, gyrė,
Tai jie, rods, dar taip, kaip mes, nepažindami dievą,
Daug nešvankių ir durnų daiktų prasimanė.
Ogi dabar jau mes, krikščionims būdami prūsai,
Mes, lietuvninkai, taip baisiai ryt nesigėdim,
Kad ir vokiečiai glūpoki tur nusidyvyt.“

Selmui taip besiraukant, štai pakamorė suriko:
„Vaikai! kam vis vėpsot taip? Ant dargana rodos,
Ir stulpai saulelės ant debesių prasiplatin.
Ką mums rūp Plaučiūns? tesižino jis supelėdams.
Békim skubinkimės greiti suvalyt vasaroja.
Ant jau baltuoja laukai ir vasara baigias,
O vasarojas mus dalgius vėl ragina provyt.
Pupos pernokusios, o žirniai jau susiraukia,
Ir iš ankščių jų byrėt jau pradeda vaisius.
Ar ne grieks, žmogau! kad dievo tos dovanėlės,
Dėl kurių besidovydamas taip daug triūsinėjai,
Argi ne grieks, kad jos ant lauko tur išsigvildyt!
O kas bus iš mūsų, kad, neturėdami žirnių,
Žiemą su vaikais užsigeisim šiupinio valgyt?
Avižas ir miežius taipjau kone sulesė paukščiai;
O kas liko dar, jau kiaulės sau pasisavin.
Taigi dabar glūpai kisielių visą pražaidėm,
O kruštinių bei kruopelių vos paragausim.

Ar ne gerai mokinau nuolatai suvalyt vasaroja;
Bet jūs nei užkurtę man klausyt nenorejot.
Taipgi dabar kisieliaus jau ir šiupinio gloda.
O ką veiksim, kad mums reiks i baudžiavą trauktis?
Ar žiemos čėse su pradais akselį provyt?
Patys i laukus tuščias kašeles nusinešim;
O galvijams vargstantiems, neturėdami pradų,
Iš bėdos pietums nedarytą pašarą duosim.

O jūs, moters, ar ir jūs taipjau pasileidot?
Kam linų raut ir, kaip reik, iškaršt nesirengiat?
Ar ne gėda jums, kad vokiečių gaspadinės
Iškarštus linus i lauką jau nugabena
Ir, besidyvydamos didiai, jūsų tinginį peikia?
Moters! jūs lietuvninkės, ar jau nesigėdit,
Ar nesigėdit, kad jums vokiškos moteriškės
Su dailiais darbais ant lauko gėdą padaro?
O kas bus, kad čėsas verpt ir aust prisiartins,
O lineliai jūs ant lauko bus pasilikę?
Ak! kur dingot jūs, barzdotos mūsų gadynės,
Kaip lietuvninkės dar vokiškai nesirėdė
Ir dar vokiškus žodžius ištart negalėjo.
O štai dar negana, kad vokiškai dabinėjas;
Bet jau ir prancūziškai kalbėt prasimanė.
Taipgi bezaunydamos ir darbo savo pamiršta.

O jūs, vyrai! kam gi nenaudėlių moteriškių
Ir išdykėlių mergų raspustą nedraudžiat?
Ar jau norit vokiečiams nuogi pasirodyt
Ir kaip drimeliai ant šlovnų česnių nusigėdėt?
Jūs, apjekėliai! ar jau visai nesuprantat,
Kokią sau ir mums visiems padarysite gėdą,
Kad su buksvoms lopytoms į baudžiavą žergsit
Ir mišion sudriskę bei skaroti nukaksit?
Ak! ben gédékites tas gėdas sau pasiprovyt
Irgi pačias, kaip reik, linų raut guikite greitai.
Ant dar liko kiek, kur kiaulės knist nenukako.
Mažu kas autams ar mazgotėms dar pasiliko;
Ale padurkams jau ir kelnėms gloda zoposto.
Vei, ir grybų jau, žélék dieve, neragausim;
Juk, anot ano, juos vokiečių gaspadinės
Su ketvirčiais vis džiovint į kakalį šauja.
Plempiu, rudmésiu, storkočiu bei baravyku,
Jautakių ir baltikių, grūzdų irgi bobausių,
Bégdamos į girias, jos sau taip daug prisirovė,
Kad jau kelios jų su grybais į Karaliaučiu
Kupčiams išparduot ir ką nusipirk nukeliaavo;
O kas liko dar, zopostui sau pakavojo.
Taigi dabar tik šungrybiai dar mums pasiliko.
O ką gi veiksim, kad barščius ar šiupinių skanu
Virt užsigeisim, ogi pagardint juos negalēsim?

Žinot juk, kaip grybas, kad ji moki paprovyt,
Virus ir avižų kruopas užgardina šauniai.

Bet ir su riešutais saldžiais taipjau pasidare.
Vokietės tokį daiktą bačkas prisirinko,
Ir jau kelios jų parduot žakus prisipylė.
O štai mūsų nenaudėlės dar nei riešutytį,
Ir nei vieną, nei mackiurniką riešutytį,
Žiemai perkast ir kramtyt dar nenusiskynė.
Vyrai, rods, tokį gėrybių menk užsigeidžia;
Jiems tabakėlis, kad ir visą butą prismirdin,
Tik gardesnis kaip visi riešutai gardžiausi.
Boboms mūsų bedantėms jie taipjau nepritinka;
Ne, gaidau! nesiūlyk joms, kas joms nepareitis.
Dantys juk, anot ano, sukrošusių metų
Riešutę perkast ir kramtyt jau nedera boboms.

Ale nereik dėl to dar tą niekutį paniekint.
Mergos visos ir visi jauninteli klapai
Tas gėrybes juk kramtydami garbina skaudžiai.
Žiemą, kad vakarais Katryna snausdama verpia,
Paukšterėdams riešutys tuojaus išbudina visą;
O kad Jekė su Pime daug plūst nesiliauja,
Tuo riešutų krūva, kad juos į gomurį kiša,
Jų glūpas šnektas ir zauną visą nutildo.
Ogi dabar kas bus, kad mūsų moterų gaujos
Su mergoms ką verpt susisės pas kakalį šiltą,

O riešutų nebus, ir dantys grieždami šypters?
Taip pamatysim tuo, kaip vindai mūsų žiuponių,
Pakulų bei linų grižtes pešinėdami, stapters.
Taip žiema pasibaigs, o mes nuogi pasiliksim.“

„Stui“, tarė, kaiminkas viernai užstodama, Jekė:
„Moters! ar jau mes visai pasiduosime gėdai?
Kas tai per niūkims? Dėl ko taip rėkiate, vyrai?
Ar visai dūšeles jau norit mūsų nudovyt?
Kas jums rūp linai bei brauktos pakulų grižtės?
Rūpinkitės tik už laukus, už pašarą žiemai!
Ant ateina jau Mikielės didelė šventė
Ir su jaja podraug biaurybės rudenio šlapios;
O vei, dar nevalyts ant lauko stov vasarojas
Irgi kanapės, vėjų parblokštos, svyrinėja.“

Taip besipriešijant, štai vakmistras pasirodė
Ir su juom Šlapjurgis bei Pakulūns pakamorė.
Tuos baisingus tris svečius pamatydami, būrai
Taip nusigando, kad tuo vaidytis užsimiršo;
Bet pons vakmistras, tuojaus beržinį nutvėrės
Ir bais rēkaudams, taipo kalbėti pradėjo:
„Jūs, baudžiauninkai! girdėkite, ką pasakysiū,
O jūs, moters su mergoms, laikykite burnas.
Mes, kaip užveizdai ir ponai jūsų statyti,
Vasarai ir laukų darbams visiems besibaigiant,
Jus graudent ir téviškai pamokint užsiimanėm.

Dievs visagalysis, kurs svietą visą sutvėré
Ir mums žmogiškus ūmus bei razumą davė,
Tas širdingas tēvs ir mūsų miels geradėjas,
Rūpindams už mus, mus vėl dosniai pamylėjo,
Ir mums duonos daug, o bandai pašaro davė.

Žinot juk visi, koks blogas buvo zopostas,
Kaip saulelė vėl pas mus atgrįžti pradėjo,
Ir mes būriškai laukus įdirbt susibėgom.
Dešros ir lašiniai su kumpiais irgi su sūriais
Baigės jau, o mes, prastus išvirdami kąsnius,
Uždaro dairėmės visur, mėsos pasigedę;
Bet kisielius ans gardus su šiupiniu mielu
Buvo jau visai ant stalų mūs pasibaigę.
O štai kaip jau vėl po šalčių šilumą jautėm
Ir gaivinančią mums dievs vėl vasarą davė,
Tuo ir riebūs valgiai vėl pamaži prasidėjo,
O mes tuo gardžiai ką virt ir kept prasimanėm,
Ik po tam pašaliai visi pilnoki pastojo
Ir mes vėl šmotus grečnus išvirdami valgėm.
Taipgi dabar, vasarėlei mielai jau besibaigiant,
Kožnasviens bliūdus ir puodus pradeda tarškint,
Kad po tiek vargų ben kartą vėl pasidžiaugtų
Ir taip daug pardovytas dūšeles gaivintų.

Ale, žmogau, žmogau! saugokis to neminėti,
Kurs, tau ant laukų bėginėjant ir triūsinėjant,
Su savo dangiškais sargais kribždėti padėjo.
Vei! ką žemė tau viernai augindama davė,
Ir ką sodai bei daržai žydėdami rodė,

Vislab jau, kaip pats žinai, kampe pakavojai
Ir iščérausi, kad dievs laikys, žiemavodams.
Argi dabar tau nereikės aukštyn pažiūrėti
Ir kasdien daugsyk tą šlovint irgi pagarbint,
Kurs taip daugel vėl iš naujo tau dovanojo?
Tai, kaimynai, tai vyriausi reikmenė jūsų;
O po tam, kas ponams reiks atlikt maloninguems
Ir kas šiuilėms ir bažnyčioms puolasi kyštert;
Ar kas man reikės mokėt, kad aš jodinėdams
Ir skvieruodams kartais jus lankytis pradësiu.
Žinot juk, koktu, kad vakmistrų pasirodo
Ir būrus glūpus, nešvankiai keikdami, bara.
Taigi dabokitės ir mašnas česu prisikraukit,
Kad kožnam, kas reiks į česo reikalą tikrą,
Čiuptert irgi nutvert tuojaus su sauja galësit.

Taip, mus atsiųsdams, pons amtsrots mūs maloninges
Mums jūsų mylistą ši kartą paliepė sveikint,
Melsdams nuoširdžiai visus česu pasirūpint,
Kad man jus skvieruot ir kartais pliekt nereikėtū,
Nes didiai biednų širdis jo gailisi būrū.
Taigi dabar pasakiau, kas man pasakyti reikėjo,
O jūsų mylistai, kad švësit rudenį riebū,
Daug linksmbybių velydams, pasiliecavoju.

Tik n'užmirškit irgi manęs ir mano namelių,
Kad pulkais susikviesit į česnis pasilinksmint.
Jaugi gana šiamsyk, jau mielą vasarą baikim
Ir prieš rudenį, kas mums reiks, nugamint
n'užsimirškim.“

R U D E N I O
G È R Y B È S

nt saulelė, vėl nuo mūs atstodama, ritas
Irgi, palikusi mus, greita vakarop nusileidžia.
Vei, kasdien daugiaus ji mums savo spindulį slepia,
O šešeliai vis ilgyn kasdien išsitiesia.
Vėjai su sparnais pamaži jau pradeda mūdraut
Ir, šilumos atstankas išbaidydami, šlamščia.
Todėl ir orų drungnumbs atvėsti pagavo
Irgi senystę jau graudena kailinius imtis.

Bobą su diedu blogu pas kakalį siunčia,
O kitus atšilt į stubą ragina listi
Ir valgius drungnus bei šiltą viralą valgyt.

Žemė su visais pašaliais įmurusi verkia,
Kad mūsų ratai jos išplautą nugarą drasko.
Kur pirm du kuinu lengvai mums pavežė naštą,
Jaugi dabar keturiais arkliais pavažiuoti nepigu.
Ratas ant ašies braškėdams sukasi sunkiai
Irgi, žemes biaurias išplėsdams, teškina šmotais.
Vei, laukų sklypai, visur skendėdami, maudos,
O lytus žmonėms teškėdams nugarą skalbia.
Vyžos su blogais sopagais vandenį siurbia
Ir biaurius purvus kaip tašlą mindami minko.

Ak, kur dingot, giedros jūs gi pavasario dienos,
Kaip mes, pirmasyk stubos atverdami langus,
Šildantį šiltos saulelės spindulį jautėm?
Lyg kaip sapnas koks, kurį miegodami matom,
Ogi pabudę jo po tam trumpai paminėjam,
Lygei taip prašoko mums su vasara džiaugsmas.
Ogi dabar purvynai, kad juos krutina vyžos,
Nei kisielius ant ugnies pleškėdami teška.
Vislab, kas pas mus lakstydamas vasarą šventė
Ar plezdendams ant laukų linksmai šokinėjo,
Vislab, kas linguodams ik debesių pasikélé
Ir, pasidžiaugęs taip, grūdelius su vabalų valgė,

Vislab jau prastojo mus ir nulékė sléptis.
Taip laukai pasiliko mums visur gedulingi,
Irgi grožybës jü nei kapas sens pasirodo.

Krūmus ir girių linksmas jau giltiné suka,
Ir grožybes jü gaišin draskydama vëtra.
Šakos, ant kurių po lapais užgimë veislë
Ir lizdelyj nei lopšyj čypsédama verkë
Ar apžélusi jau po tam lakstydama juokës
Ir savo peną be momos skraidydama gaudë,
Tos vietelës jau visur taipo nusirédë,
Kad jos nei žagarai sausi siūbuodami barška.
Ten, kur meškins ant kelmų bites kopinëjo,
O meška vaikus glūpus murmëdama žindë;
Ten, kur briedžiai draskančių vilkų nusigando,
O vilkai savo veislę kaukt ir plëšt pamokino;
Ten, kur vanags su vaikais daug sulesë vištų
Ir varnai pulkais žąsyčius pavogë mūsų;
Ten, žiūrëkit, ten džiaugsmai taipo pasidëjo,
Kad tik varnos dar biaurybë rudenio garbin,
O paukšteliai su dainoms ankštai pasislépë
Irgi be rūpesčių šaltai sapnuodami miegti.

Ak! daržų grožybës, jūs su savo žolelëms,
Jūs, kvietkelës jaunos, jūs gi pavasario šlovë,
Ak! kur dingo jūs puikums su savo kvapeliais.
Vei, ką sodai mums, margai žydédami, rodë,

O ką vasara mums po tam augindama siūlė,
Tas visas gėrybes jau kampe pakavojam
Irgi su puodais ar skauradoms virdami valgom.
O jūs, žąsys, jūs, niekus pliuškėdamos antys,
Eikit maudykitės, pakol dar atviros upės.
Jūs, gaidžiai su vištoms ir kas mėžinį krapštot,
Bėkit skubinkitės ben kartą dar pasilinks mint.
Ale nedingokit, kad mes dėl alaso mielo
Ar dėl jūs dainų šventų jus šeriame tvartuos;
Ne! mes dėl mėsos tiktai jūsų giriame balsą.

Tik dyvai žiūrėt, kaip moters dilina stungius,
Ir baisu klausyt, kad bobos tarškina puodus.
Gryta su Pime kampuoto titnago ieško,
O Selmykė sau iš autų purveli svilin.
Bet Katrynė su Berge skauradą šiūruoja
Ir, kad daug ugnies ben veik po katilu degtų,
Su pilvotais zūbais vis į kaminą pučia.
Jekė su Maguže džiovintą pagalį skaldo,
O Enskys sausos malkelės atneša glėbi.
Ale Dočys nenaudėlis, pas kakalį šiltą
Snausdams ir zūbus laižydams, édesio tyko,
Nes Astė pietums nupenétą šutina gaidi
Ir kelis kviečių plyckus į kakalį šauja.

Dočiui taip besilaižant ir didiai besidžiaugiant,
Štai kvieslys puikiai rėdyts ir raits pasirodė

Ir visus svodbon ateit pas Krizą paprašė.
Svotų kožnasviens, tuojaus kepurę nuvoždams
Ir už garbę tą didiai, kaip reik, dėkavodams,
Krizą pagarbint ir svodbon ateit pažadėjo.
O vei, vos ašma diena po tam pasirodė,
Štai visi kaimynai svodbiškai pasirėdė.
Steps su Merčium, kurpes sau naujas nusipirkę,
O Jons su Lauru, dailias vyžas nusipynę,
Rédės ir svodbon nukeliaut kuinus pažebojo.
Ypačiai iš visų Enskys savo šimelį prausė
Ir, balnodams jį, prie šonų prisegė kilpas.
Taip išrėdės jau žirgelio nugarą visą,
Tuo savo kulšis su nauju diržu surakino
Ir ant blauzdų svodbiškus sopagus užsimovė.
Moterų pusė kapos sūnelius palydėt pasisiūlė,
Nes ir jas kvieslys į česnį buvo pakvietės;
Todėl jos taipjau, kaip reik viešnėms, išsirėdė.
Ale ne vokiškai, kaip kelios jau prasimanė,
Ne! lietuviškai kožna tarp jų susiglamžė.
Juk žinai, kaip mūs lietuvninkės dabinėjas,
Kad viešėt ar į česnis nukeliaut užsigeidžia.
Kykas su nometu bei ploštė moterų rėdai,
Bet vainikas su kasoms mergų dabinėjims.
Bobos! šiukštu jums margų vainikų norėti,
O jūs, mergos! vėl, minau, n'užsigeiskite kykų.

Taip, kaip girdit, didis pulks, visaip išsirėdės
Irgi nešvankiai klykaudams, pas Krizą nukako.
Krizas, tuo pasikloniodams, pasveikino kožną
Ir, į savo namelį viežlybai suvadinės,
Tuo pavitot visus brangvyno atnešė plėčką
Ir svotus linksmus meilingai ragino siurbtī.
Ale moma marčios visokiu sunešė plyckų
Ir savo sukviestus svetelius taipo pamylėjo,
Kad keli jau būriškas šūtkas prasimanė
Ir viens valgydams pas stalą šūdą pasakė.

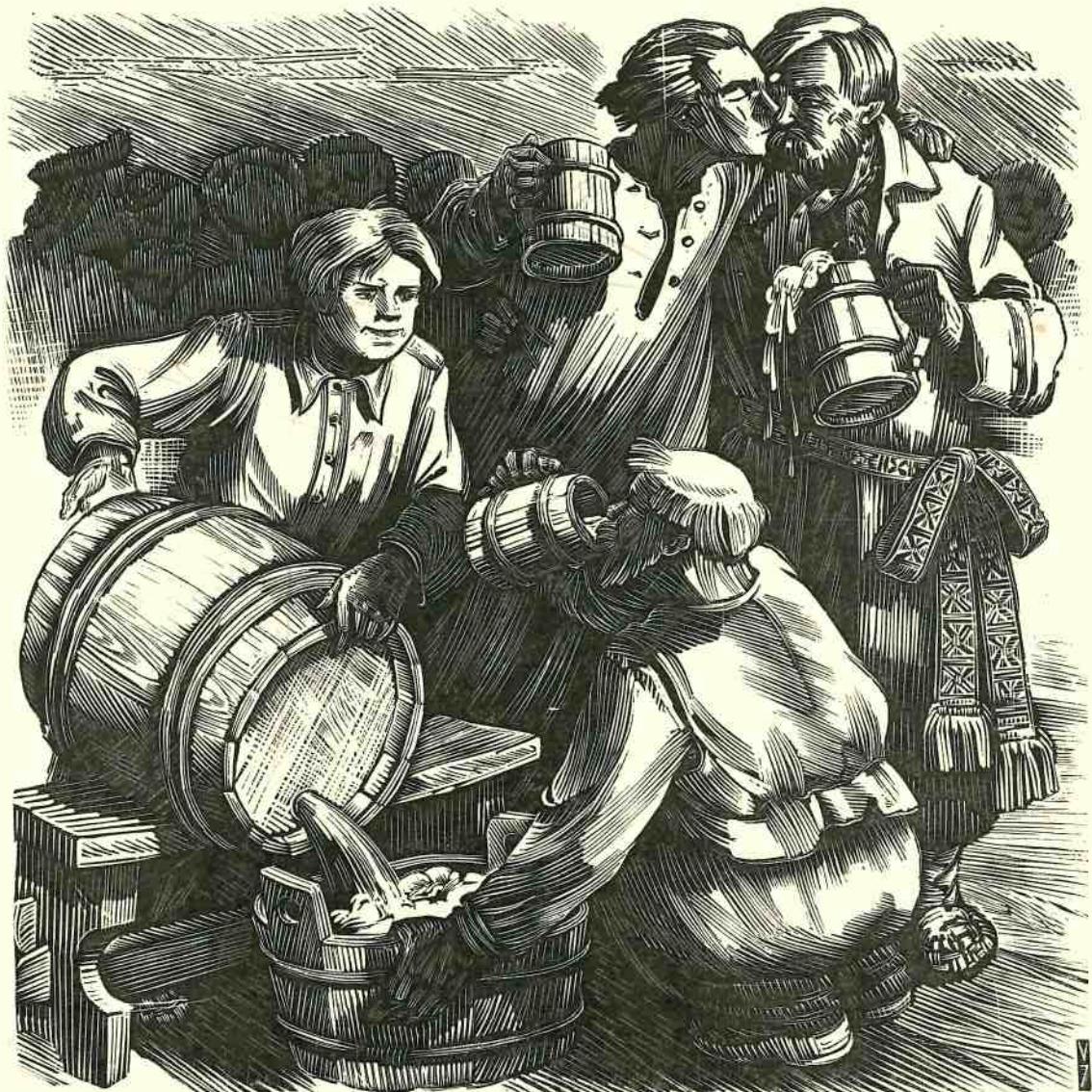
Taip pirmones svodbiškas linksmai beragaujant,
Štai tuo svodbiškas bliovims visur pasikélé,
Taip kad ir arkliai blogi šokinėdami žvengė.
O vei, vėl tuojaus tas pats kvieslys pasirodė
Irgi beklykaudams kumelės nugara daužė.
Tu, nenaudėli! kam spardai kumelio šonus?
Ar negana, kad jų vos gyvą baudžiava lupo?
O tu su pentinais jam dar daugsini vargą?
Jok pamaži, žioply! nemušk be reikalo kuiną!
Juk, girdi, rytoj reikės į girią važiuoti,
O poryt mažu reiks parvežint didelį pilvą.
Taip jam, kaip girdėjot, būriškai besispardant,
Štai tuo pro vartus rėdytą parvežė porą,
Ant kurios švents vyskupas pas dievstalį šventą
Vinčiavodams, kaip reik, žegnonę buvo padėjės.

Gentys ir kaimynai, jau visi susibègë
Ir jaunikì su marčia pasveikinë dailiai,
Tuo gardžiai pavitot į Krizo suvedé namą.
Krizas irgi močiutë jo, surukusi boba,
Gérējos didiai dukters sulaukusiu svodba,
Nes Ilzbutë jų dukčiutë buvo paskiausি
Ir priegtam už šulco į Taukius nutekëjo.
Todël tévai jos, sukviêtë giminę visą,
Tytveik daug dël to kaštavos irgi steliaivos.
Karvių tris berždžias, o jaučių du mësinéjo;
Bet kiek kiaulių bei aviu, mësininks nerokavo;
Ale žasų bei vištų vos viena pasiliko.

Tas mësas visokias, šiaip ir taip sukapatas,
Krizo kukorius taip smarkiai pleškino svodbai,
Kad ant ūlyčių visur ūžims pasikélë,
Ir kaimyns Pauluks dël to didiai nusigando.
Taip išvirtus jau valgius iš katilo semdams,
O pečenkas su kabliais iš kakalio traukdams,
Petras kukorius, kaip girdit, buvo sutaisës
Irgi svečiams išalkusiems vis ragino siūlyt.
Tušë, staltieses tuojaus atnešusi plonas,
Svodbiškai, kaip reik, išrèdë dideli stalą.
O po tam kviesliai greiti daug sunešë valgių,
Jautienos riebios, kiaulienos irgi žasienos,
Plaučių, bei kepenų, bei daugel šutintų blékų.

Svtams taip po tam Tēvemūs šventai pasiskaičius
Ir krikščioniškai pas stalą jau susisėdus,
Krizas savo svečius meilingai ragino valgyt
Ir, kaip dūšiai reik, pasisotint ir pasilinksmint.
Štai tuojaus Enskys, ištraukęs didelį peilių,
Virtas ir keptas mėsas padalyt pasisiūlė.
Bet, kaip ponai daro, tranšieruot nemokėdams,
Tuo su nagais, kaip būrs, lašinių šmotus nusitvėrė
Ir skvarbydams ant torielio sumetė stukiais,
Nes, prisirijęs jau, nenumanė mandagiai elgtis.
Ale svečių keli, brangvynų pluk prisiurbė,
Tokius taip grečnus šmotus pamatyti negalėjo;
O kiti, taipjau girti, neturėdami peilių
Ir su rankomis apgniaužę, lašinius édė,
Taip kad jų taukai per barzdą jau nulašėjo,
Nes jie mislijo, kad būrs, pas Krizą sédėdams,
Kloniotis ir poniškai pasielgt neprivalo.

Taipgi bevalgant jau ir būriškai besidžiaugiant,
Krizas šūkterėjo; štai tuo tarnai pasirodė
Ir alaus macnaus su drogais atnešé bačką;
O kviesliai, su kragais svodbiškais susibègę,
Pyvo sudrumsto malkus tik košia tik košia,
Nes tirštoks alus, perdém per gomuri plaukdams,
Ir tiršti malkai veikiaus prisotina skilvę.

Štai visi svoteliai, su pasimėgimu valge
Ir tirštų malkelių jau dosniai prisiurbę,
Poterių, kaip krikščionims reik, skaityt užsimiršo
Ir, kaip kiaulės almono (tik gėda sakyti),
Kiauliškas dainas dainuot ir žviegt užsimanė.

Stepas nuo riebių kumelių daug pamelavo,
O Enskys savo poniškus išgarbino jaučius
Ar kitaip, glūpas šūtkas taisydami, juokės.
Lauras su pirštu dambrelį skambino pūsdams,
O Jokūbs, strūnas įtempdams, čirškino smuiką.
Ale Dočys, per daug prisiėdės bei prisisiurbės,
Nei koks žakas lenkiškas po suolu nupuolė,
Taip kad kožnasviens dėl to didiai nusigando
Ir vos pusgyvį su drogais išnešė laukan.

Bet ir moters svodbiškai pasidžiaugt n'užsimiršo,
Ale labai kytriai, nes greitos moterų klastos
Kartais ir kytriausį klapą moka prigauti.
Barbė su Pime, Laurienė bei Pakulienė
Valgydamos brangvyno nė pažiūrėt nenorėjo
Irgi padyvijo didiai, kad miela Krizienė
Ir mergoms tokio nešvankaus gérimo siūlė.
O štai mislyk tik, brolau, kas čia pasidarė.
Tos klastorkos tuo po tam kampe susilindo
Ir pakavotą sau brangvyno didelę plėčką
Su keliais malkais slaptoms ištuštino visą,
O paskui niekus visokius plūsti pradėjo
Ir kitoms viernoms kaiminkoms gėdą padarė.
Barbė su Pime dainavo pašukų dainą,
O Laurienė su Pakulienė garbino gaidį.
Bet gaspadinės viežlybos skyriu susisėdo

Ir, kas namui reik, kaimyniškai pavapėjo.
Dakė savo žąsis ir Jekė dideles antis
Garbindamos dyvų visokių daug sumelavo.
Juk žinai, kaip daug pliuškėt gal moterų būdas,
Kad jos ant česnių dėl namo reikmenių vapa.

Taip besipasakojant, štai špielmonai susibėgo
Ir savo būriškus ant šokio skambino žaislus.
Plyckius cimbolus, o Kubas čirškino smuiką,
Bet Žnairiuks, zūbus ištempęs, birbino vamzdį.
Štai tuojaus Enskys, mergas krūvon suvadinęs,
Su puikiais kaimynų klapais ragino šokti.
Klišis su biauriais sopagais Pimę nutvérę,
O Kairiuks, aps'avęs kurpes, Tušę pagriebé,
Ir lietuviškai ant aslos šokdami spardės.
Bet kiti, su vyžomis tyčioms išsirėdę
Ar basi, rūbus nusivilkę, štuką padarę.
Juk žinai, kaip linksmas būrs, per daug prisiurbęs,
Kartais ant česnių durnas šūtkas prasimano.

Bet girdékit dar toliaus, kas čia pasidarę.
Du kaimynu nekiestu svodbon atsibasté,
Viens jų Slunkium, o kitsai Pelėda vadinams.
Krizas koliojo nuopertą porą matydams,
Ale bobutė jo, dėl to didiai nusigandus,
Tuo gumbu vaitot ir skaudžiai sirgti pradėjo.
„Rods, negražu, kad kas į česnį veržiasi listi,

Kur tik sukviesti bičiuliai gal čestavotis.
Stui, nešvankėli! nelisk, kur listi netinka,
Lauk, ik Krizas tav per paslą šauks pasirodyt
Ir kaip viežlybą kaimyną lieps pasilinksmint.“
Todėl viežlybi svoteliai taip nusigando,
Kad jie neigi tabako jau rūkyt negalėjo,
Bet dėl išgasties iš rankų išmetė pypkius.
Špielmonai taipjau dėl tokio didelio strioko
Su žaislais savo skambančiais po suolu nulindo;
O visi, kurie linksmai šokinėdami rėkė,
Stapterėjo tuojaus ir baisiai bliauti paliovė.
Dainos nuo gaidžių, nuo vištų irgi žąsyčių,
Kalbos nuo vilkų, nuo meškų irgi nuo jaučių
Dėl baisybės tos tuojaus į nieką pavirto,
Irgi svečiai visi, tyloms kasydami galvas,
Kas tam striokui reik, nei šiaip, nei taip n'išsimanė,
Ik Enskys, iš pykčio beržinį pagriebės,
Slunkiaus irgi Pelėdos šonus skalbtį pradėjo
Ir po tam, plaukų nusitvėrės, išmetė laukan.

Ale nedvyvykitės, kalbas girdėdami tokias.
Juk ir ponai, poniškai daugsyk prisiriję,
Būriškus štukius, kaip mes, pramanydami, juokias.
Būrų, rods, daugums tarp mūsų nemandagiai elgias,
Ypačiai ant česnių linksmų tūls randasi naras,
Kurs, daug zaunydamas, krikštynoms gėdą padaro.

Ale nedingokim, kad kožnas pons įsirėmės
Vis šventus ir viežlybus tik ištaria daiktus.
Ak, šlapjurgis ir tarp jų, per daug prisikošęs,
Būriškas šūtkas išpliopt taipjau nesigėdi.

„Ak“, tarė Prickus, „aš, tiek metų šulcu bebūdams,
Dvariškus būdus ir ponų visą rabatą
Pluk įsitėmijau, girdėdams irgi žiūrėdams.
Andai tropijos, kad aš su gromata pono
Pas vyriausį dumčių raits nukeliauti turėjau,
Pas kurių puikių šlapjurgių daug susibastė.
Aš, kaip tarnui reik, savo prastą mučę nuvožęs
Ir puikiai pasikloniojės, tuo gromatą rodžiau
Irgi, padavęs ją, tyčioms į atdarą kuknią
Įlindau pažiūrėt, kokius ten šutina kąsnius,
Nesa, papratęs jau tarp ponų skiauturę rodyt,
Nei koks draugas jų nebijaus nei šiokio, nei tokio.
Čia trys kukoriai duži man tuo pasirodė;
Viens nešvankėlis mēsinėjo vanagą juodą,
O kitsai, su nagais draskydams ištisą zuikį,
Kirmelių gyvų lizdus iš vėdaro krapštė;
Ale trečiasis, du biauriu ryku nusitvėrės,
Rupuižes baisias į bliūdą tarškino platū,
Nes tas rupuižes mūsų ponai garbino skaudžiai.

Taipgi bežiūrint man jau dūšiai pikta pastojo,
Ir aš, pro duris iššokęs, vemti pradėjau.

Taip nesvietiškai nusivėmės, vėl pasirodžiau,
Bet tyčioms nesakiau, dėl ko man taip pasidarė.
Žinot juk, kaip ponpalaikiai tuo juokiasi būrui,
O mažu jie dar man čia būtų mušę per ausį.
Todėl tykojau tyloms, už durų nulindės,
Kad pamatyčiau ben, kaip ponai mūs čestavojas.
Kukoriai valgius naujus jau buvo sutaisė,
Taip kad visas dvars dėl jų smirdėti pradėjo.
Štai tuo poniški tarnai visi susibėgo
Ir, jau vislab, kas ant stalo reik, sunešioje,
Virtus ir keptus valgius tuojaus sugabeno.
Aš, rankas savo būriškas, kaip reik, susiėmės,
Poniškų bei nobažnų vis poterių laukiu.
Štai žiūriu, kiekviens tarp jų jau rengiasi sėstis
Ir, visai dangaus užmiršęs, imasi šaukštą
Irgi bezaunydamas valgius į gomuri kiša.

Aš, dar tokias biaurybes kol gyvs neregėjės,
Taip nusidyvijau, kad jau kone rėkti pradėjau.
Tik susimislijęs, kad man čia nedera rėkaut,
Vis pamaži šnibždėdams ir kytriai pasislėpdams,
Taip iškoliojau, kad šunys kaukti suniko:
„Jūs, išputėliai pilvoti, jūs gi, bedieviai!
Ar jau gėda jums šventai rankas susiimti
Ir aukštyn pažiūrėt, kad riebius imate kąsnius?

Mes, suskretę būrai, mes, vyžoti nabagai,
Šen ir ten vis stumdyti bei daug prisivarge,
Tankiai vos plutas sausas į vėdarą kišam
Ir tik su blogu skinkiu gaiviname širdis,
O tik ir už tai kasdien dėkavojame dievui.
O jūs, neprieteliai! valgius vis rydami riebius
Ir vis rinčvynius į pilvą košdami storą,
Dievo bei dangaus visai paminėti paliovėt.
Ar nesibijotės užspringt, kad kabiar édat,
Ar kad jūsų namus perkūns į plentą supleškins?“
Taip trumpai padūmojės sau ir atrašą gavės,
Tuo kone dvilinks ir nesvietiškai nusigandės,
Pro duris iššokau irgi namo parjojau.“

„Ak“, tarė Selmas, „rods, nešvankios mūsų gadynės
Ant visų šelmystų jau visai pasileido.
Pons ir tarnas jo peklon tik bēga tik bēga.
Ans, įsirėmės vis ir poniškai pasipūtės,
Vardo dieviško jau gèdėjas paminėti,
O šisai, kad jam įtiktų, niekina dievą.
Pons apjekėlis, velnipop šuoliais besisukdams,
Ir tarnus sau išrinktus apjekti mokina.
Dievs ir žodis jo, bažnyčių mūsų grožybės,
Giesmės nobažnos taipjau, kaip poteriai mūsų,
Neprieteliams tokiems nei smarvė mėžinio smirdi.
Lumper irgi kamedigės apjekino poną,

O tarnai jo be drausmės kekšaudami juokias.
Ak! kur dingo viežlybums jau mūsų gadynių.“

Taip besipasakojant ir svodbą visą bebaigiant,
Štai tuojaus vyžots atbēgēs Bleberio tarnas:
„Ak“, tarē, „linksminkitēs, jau vēl česnis pasidaro.
Tik girdēkit, kaip Bendiksas žāsinā piauja
Ir kaip Paikžentis pasiriteš avinā smaugia.
Vauškus savo namams vienragi buliū stekena,
O Mykols darže taip smarkiai svilina kuili,
Kad per myliā dūmai, nei debesiai pasikēlē,
Saulē su žvaigždēms ir šaltā mēnesi tamsin.
Taigi dabar dešrū visokiū bus prisivalgyt,
Nes lašiniū bei kumpiū jau rūkint pakabintū
Žiemai pas būrus daugybē didelē kaba;
O dar vis daugiaus mēsos į kaminā kemša.
Taigi dabar česnis lietuviškai pasidarē,
Ir, vargus visus užmiršę, vēl atsigausim.

Ale nemislykit, tokią girdēdami kalbą,
Kad ant apjuoko ji mums yra pramanya;
Juk permier mes, bēdžiai, ant laukų prisivargom
Ir greiti, kaip būrams reik, į baudžiavā bēgom,
Mēšlā vežt, užkrēst, užart, grūdelius barstyti,
Šienā kirst, sugrébt ir po kraiku pakavoti
Ir visas gērybes į skūnes suvalyti.
Ak! kas tai darbai, kuriuos atlikt triūsinéjom.

Lytus mums daugsyk, taip dirbant, nugarą prausé,
Ir tūls tvankas ižarstyts daug kepino kiaušę.
Mes besidovydami daugsyk kruopas nedarytas
Ir plutas menkas, blogai kramtydami, valgėm.
Tankiai mes tvanke, prastai maišydam i skinkį
Ir vandens malkus iš klano semdami, gérēm.
Prakaito taip daug nuo veido mums nulašėjo,
Kad per nosi teškančios vis ritosi srovės.
Ak! mes, bėdžiai, ak, visur didiai prisivargom.

Nugi dabar, naštas vargų visas nusikratę,
Jau pasilinksminkim bensyk česnyj susikvietę.
Tam juk dievs dosnus gėrybes mums dovanojo,
Kad nusimūčiję bei, kaip mums reik, triūsinėję,
Vėl atsigautumbim, gardžiai kramtydami kąsnius.
Darbo reik, nes taip kožnam dievs paliepė valgyt,
Valgio reik, kad dirbančius syla nepamestu.
Taigi nečėdykim mušt, piaut ir skerst savo valgi.
Vaike! numušk drąsa jautuką sau nupenėjės;
Piauk avių kelias, nečėdyk aviną luiną;
Kišk žasis, pylės, vištas į didelių puoda;
Skersk daglus paršus, pasiskersk nutukusią kiaulę;
Valgyk sveiks dešras, iš kruopų sau pasidares.
Imk raumens stukius, sukapojet kimšk smageninę;
O kad dar negana, nusitvėrės didelę žarną,
Kimšk drąsa plaučius, n'atbok, kad plyšdama driksters,

Ir kepenų n'užmiršk, kad storą pridrebi dešrą,
Nes tokie daiktai tau gal didiai susigadyt.
Juk žinai, koks kūds daugsyk pavasario čėsas.
Ar ne gerai, kad dar per mėslus spirgini spirgus
Ir kad per rugius, į mielą baudžiavą bėgdams
Argi namėj ką veikdams, sau išsišutini kumpi?“
„Rods“, tarė Luras, „su miera vis reik pasipurtint.
Proto reik, kad ką rudens čėse mėsinėji,
O kad čerauji, vėl reik su razumu čeraut.
Ar tai prots, kad kas, sulaukęs rudenį riebų,
Vis besijuokdams ir dainuodams lašinius éda
Ir prisiryti aklai kasdien į karčiamą lenda?
Juk girdėjot jau, kaip ans Dočys, šokinédams
Ir kasdien girtuodams bei durnai smaguriaudams,
Iš bėdos paskiaus kaip smirdas ubagui teko.
Vaike! privalgydams ir gerdams, mandagiai elkis.
Mets tur daug dienų, ik visas jis pasibaigia,
O kožna diena daug kąsnį nor pasisotint.
Pusryčiai kasdien, ir pietūs, ir vakarienė
Skilvį permaldyt ir ramdyt pašaro stena;
O dar irgi paludieniai daugsyk išsišiepę,
Kad darbai laukų prasiplatina, lükuria šmotų.
Taigi ne vis kasdien, nei svodbą didelę keldams
Ir nei kokias krikštynas padarydams, čerauk!
Ne kasdien vis su smalstumais vėdarą linksmink

Irgi ne vis durnai ir taip sau uždarą pustyk,
Kad paskiaus valgius tau reiks išpliurpt nedarytus.
Pastarnoks su morkais, ropės irgi repukai,
Barščiai su burokais bei rauginta lapienė,
Žirniai, kad su pupoms juos iššutini puode,
Ir šiupinys gardus, taipjau ir mandagi gručė
Su kisielium, kad juos sau išpleškini virdams,
Ar po tam visaip virti kartupelių valgiai
Ir kelmučiai, kad juos sau su uždaru verdi, —
Vislab bus gardu ir tau didiai susigadys,
Kad kasdien, kaip reik, bandysi mandagiai čéraut
Irgi bečeraudams kitų dienų paminėsi.

Ale nepyk, gaidau, kad žodį dar pasakysiu.
Tarp lietuvninkų daugsyk tūls randasi smirdas,
Kurs, lietuviškai kalbédams ir šokinédams,
Lyg kaip tikras vokietis mums gėdą padaro.
Daug tarp mūs yra, kurie, dūrnai prisiriję,
Vokiškas dainas dainuot ir keikt pasipratin
Ir kaip vokiečiai kasdien į karčiamą bėga.
Todėl tūls žioplys, supliurpės visą zopostą,
Kartais pusnuogis ant apjuoko réplinėja.
Jūs, pustelninkai! ar tam dievs savo gėrybes
Mums kasdien visur ir taip dosniai dovanoja,
Kad mes jas tik vis, kaip kiaulės ésdami, rytum?

Pilvą, rods, kasdien protingai reikia palinks mint,
Bet ir, kas ant pilvo reik, vis turime rūpint.“

„Tai jau vis tiesa“, švepluodams ištarė Bužas;
„Žinom juk visi, kaip mes nuoginteli gemam,
Taip didžiausias pons, kaip mes, vyžoti nabagai,
Ciecorius taipjau, kaip jo skaroti padonai;
Ubags taip, kaip pons kytriausias, užgema glūpas,
Ir taip viens, kaip kits, iš papo moterų siurbia.
Pons šilkuos, o būrs šiauduos verkšlen pasislėpęs,
Ik abu po to protingai pradeda mislyt.
Būrui taip, kaip ir ponačiui, kad susiderkia,
Reik su marškonio sklypu pasturgalį šluostyt
Ir jo vystyklus biaurius su vandeniu plauti.
Ak, nepadyvyk man dėl tokio dyvino žodžio;
Juk žinai, kad vis tiesa, ką čia suvapėjom.

Taip kiekviens žmogus vargingai pradeda žioptert,
Kad jis iš tamsos į svieto ritasi šviesą
Ir po tam lopšyj sapnuodams šaukia pagalbos;
Viens taipjau, kaip kits, užgimdamas užgema blogas.
Kad ponačius į garbingą patalą deda,
O būrus prastus į tamsų pašalį kiša
Ar suvystytus ant menko padeda demblio,
Kiek jie, mislyk tik, sau patys atneša lobiu?
Ponu dar nei viens su kardu negimė sviete,
O tarp būrų vėl nei viens sau n'atnešė žagrę

Ar akėčioms padarynes ar negelį grėbliui.
Pons didžios giminės, tarp būrų vis pasipūtęs,
Nei lašinių taukai ant šilto vandenio plaukia;
Bet nabagėlis būrs, skylėtą mučę nuvožęs,
Dėl jo žaibo lėts pas šaltą kakalį dreba
Ar iš tolo kloniojas, didiai pasilenkęs.
Bet jau taip kožnam dievs vietą mandagiai taikė,
Kad viens kaip baisus kunigaikštis skiauturę rodo,
O kits, per purvus klampodams, mėžinį rauso.
Rods, yr daug žioplių, kurie nabagėlių būrą
Iš nelabos širdies per paiką drimelį laiko,
O štai patys juk daugsyk kaip drimeliai elgias.
Kas tokiems išdykėliams gardžiai pasivalgyt
Ir prisiurbt saldžiai pelnytų reikalą kožną,
Kas dirvas užartų, sétų bei nuvalytų,
Kas grūdelius iškultų ir parduot nuvažiuotų,
Kad nei Lauro, nei dosningo Krizo nebūtų?
Žinom juk, kaip kožnas pons su savo namiškiais,
Rudenyj duonos ir gardžių pyragų netekęs,
Būrui iš bėdos į ranką pinigą bruka
Irgi beglostydams ji maldo, kad susimiltų.
O štai tuo paskui, kaip didis pons įsirėmės
Irgi nesvietiškai darkydams, vargina bėdžių
Ar besišypsodams jo prastą niekina namą.“

„Rods“, tarė Pričkus, „taip ir man daugsyk pasidarė,
Kad aš šaltyšiaudams šen ir ten jodinėjau.
Amtmons keikė taip, kad man plaukai pasišiaušė,
O tarp būrų daug mane jau kone visą prakeikė.
Pons iškoliodams kasdien mane tinginiu šaukė
Ir, kad urdelį n'ištaisiau, tuo mušė per ausį,
Kad snargliai perdėm iš nosies šokti pagavo.
Rods, tai kiauliškas maniers ir didelė gėda,
Ypačiai, kad dėl to baudžiauninks pradeda juoktis,
O paskui šaltyšiaus jau visai nesibijo
Ir ji spiaudydams per paiką kumelį laiko.
Kad mane pons kampe tamšiam ir visą nupeštū,
Ale po tam šviesoj kožnam vėl visą pagirtū,
Tai ben dūšiai taip skaudu nei sunku nebūtū.
Ogi dabar taip gėdiškai visur pasirodau,
Kad ir vaikpalaikiai jau man išsišiept pasidrašin.

Andai tropijos, kad aš, į baudžiavą jodams,
Kaip šaltyšiui reik, įdrožiau tinginių Slunkių.
Bet jisai, tuojaus mane pešt ir mušt pasikėsęs,
„Eik“, tarė, „snargliau! kas tau rūp? štai gausi per ausį!
Ar jau užmiršai, kaip pons tavo nugarą skalbė?“
Aš, dėl žodžio to biauraus didiai nusigandęs,
Jau, kur galvą savo nukišt, visai nežinojau,
Bet kiti baudžiauninkai dainuodami juokės.
Tai atlikom jau, visur niekai pasidarė.

Lygei kaip antai šašuots pavasario sniegas,
Kad jis pradeda tirpt, žiemos jau nedera keliui,
Lyg taip su garbėms visoms ir man pasidarė.

Ba! kaip jauns buvau (kur dingot, mano dienelės!),
Ai! kaip jauns buvau, visi mane girdavo klapai.
Ar būt pons, ar būrs, ar berns, ar slūginė kerdžiaus,
Ir vaikai be buksvų ir dar žįsdami papą,
Vislab ir visur, kaip girdit, liaupsino Pričkų.
Ogi dabar žilam visi jau juokiasi bloznui;
Pons taipo, kaip būrs, šaltyšių niekina seną.
Aš daugsyk, pažebodams sau nuplikusių kuiną
Ir karčius žilus ant sprando jo pamatydams,
Su dūsavimais išvystu savo senystę.
O kad rudenyj per purvus į baudžiavą joju,
O mano kuinpalaikis klampodams žengt nenujėgia,
Aš jo taip gailiuos, kad kartais ašarų srovės,
Ypačiai kad iškoliots jodau, varva nuo zūbų.
Taip aš, mislyk tik, gailiuosi pasenusio kuino,
Nes jis trylika metų, man šuoliais jodinėjant,
Po balnu mane viežlybai į baudžiavą vilko.
Ogi manęs, želék dieve! nuplikusio tarno,
Jau visai nei šis, nei tas susimilt nesupranta.“

„Ak“, tarė jam Enskys, ištraukęs didelį peili,
„Mans brolau širdings! kam spardais taip susiraukės?
Juk ir man taipjau, kaip tau, visai pasidarė.

Štai briedkriaunis šis, ant šalto preikalo kaltas,
Rodos, tik žiūrėk, jau nei išdilusi delčia
Ar kaip baisiai koks nukumpės vanago snapas.
Kad aš tai pamatau, tuojaus man giltinė rodos,
Kaip ją molioriaus ranka moliavodama rašo
Ir su jos dalgiu kumpu nugandina svietą.
Ak, brolau! šio stungio, šio nudilusio stungio,
Aš taipo gailiuos, kad kartais verkt nesiliauju,
Nes jis trylika metų, man dešras mēsinėjant
Ir lašinių šmotus ant svodbų mandagiai piaustant,
Kaip ugnis baisi per mēsą šokdavo kietą
Ir kaip koks smarkus bindokas skeldavo kaulus,
Kaip man Jons, Mykols ir Lauras liudymą duoda.

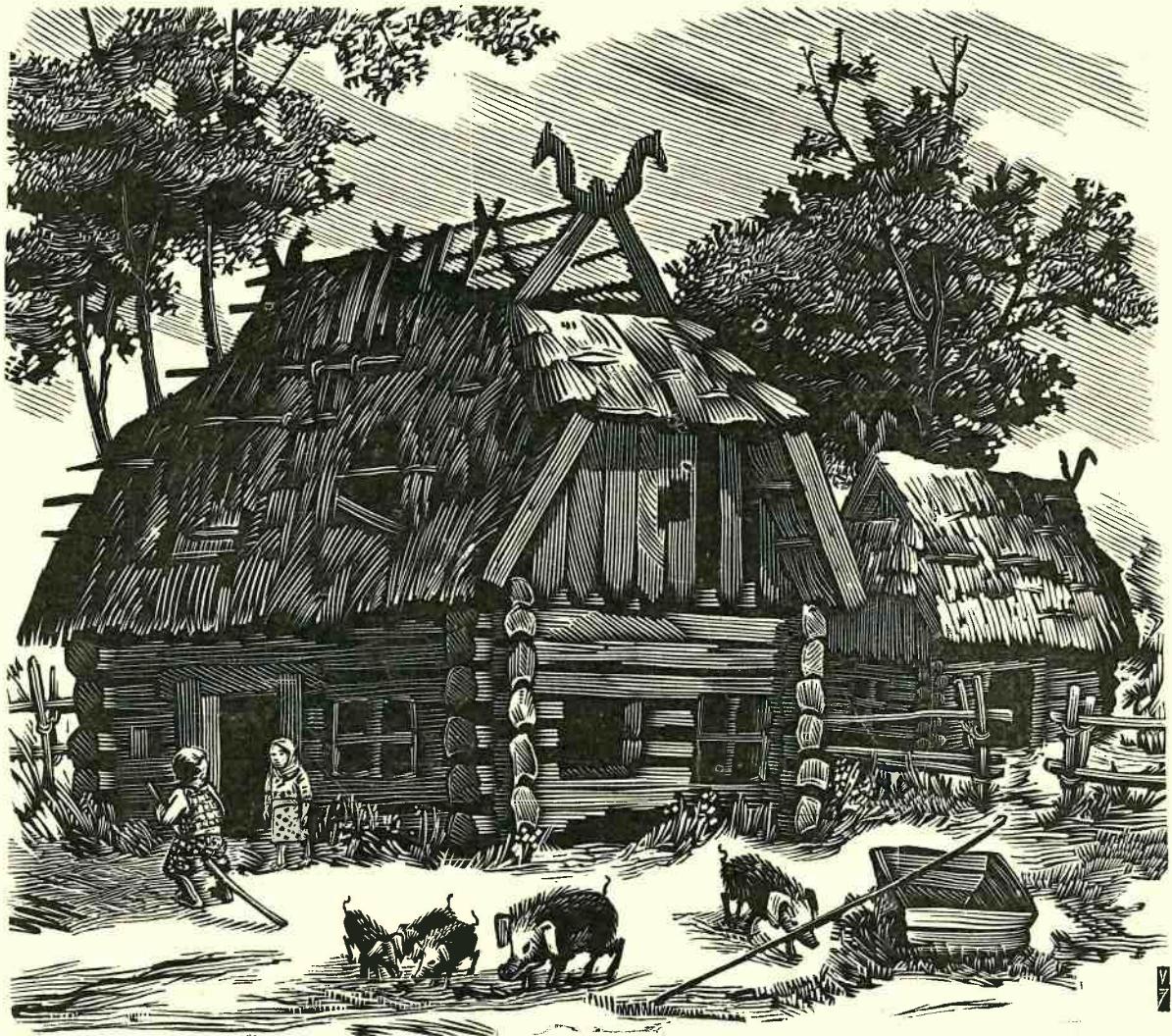
Bet negana dar bus; aš tau daugiaus pasakysiu.
Kad aš — tik girdėk, brolau! kaip man pasidare,
Ir kaip būramas dar kasmets daugsyk pasidaro,
Kad jie sau karnų vyžas nusipint užsigeidžia
Ar ką šaudyt ir gardžiai pasikept prasimano.
Aš taipjau, kaip klaps, daugsyk mudriai šokinėdams,
Medžių vogt tamsoj į šilo pašalį traukiaus.
Rods, tiesa, mane varts daugsyk užklupo bedirbant
Ir, nesvietiškai kaip vagi visą nupliekės,
Tuo nei koks baisus razbaininks atémė kirvi,
Bet dar kuinpalaikį man jis niekados nenukinkė,
Nes aš ne taipo vogiau, kaip tūls balamūtas,

Kurs žiemos čėse, sau ką pasikirst užsigeidęs,
Vis tik aužuolus, klevus ir drūtmedį vagia,
O paskui parduot į miestą kur nusibastęs,
Tuo girtuodams ir šokinėdams prageria pelną.
Kad man kartais vogt ar ką išplėšt pasitaikė,
Rods, ir aš nesigėdėjau ištiest savo ranką,
Ale ne sau vogiau, bet vis maloninguems ponams.
Juk žinai, kaip mums kasmet reik mezliavą mielą
Amtmonams mokėt, kad jie jau urdelį siunčia
Ar per vakmistrus skvieruot ir mušť nesiliauja.

Ak, širdings brolau! didiai meldžiu, nepadyvyk
Ir nesakyk liesininkui, kad Obrys, mano bernas,
Medžių vogt ar ką pasikirst kas rudenį rengias.
Aš didiai džiaugiuos, tą triūsą jo pamatydamas;
Ir, kad žiemą jis ką vogt kuinus pasikinko,
Tuo jam dvi dešri kepti pasteliaves duodu;
Ir, kad jis, vartų n'išpanytys, parveža medį,
Iš tikros širdies dar trečią pridedu dešrą
Ar, kad jau dešrų netekau, du dideliu sūriu.
Taipgi po tam, krūvelę viežlybai susivogę,
Į arčiausį miestą tuo parduot nukeliaujam
Ir grašelius grečnus, iš medžių sau nusipelnę,
Čyžę užmokėt kasmet kytriai pakavojam.
Taipgi, matai, ir medžių vogt reik razumo grečno.
Todėl ne dyvai, kad tūls glūpoks nabagėlis,

Su tabaku draustu ar vogt į girią važiuodams,
Gėdiškus vargus ar strioką sau pasidaro.
Bet ir toks dramblys tarp būrų tūls išsiranda,
Kurs, savo lašinius ir zopostą visą suėdės
Ir už pyvą skinkį vos ar vandenį šliurpdams,
Iš bėdos nei žydas jau priviliot pasipratin.

Tam kieme, brolau, kur aš savo šutinu puoda,
Du tikru šelmiu pagrata su manim gyvena.
Vieną jų baudžiauninkai Pelėda vadina,
O kitam per pravardį jie praminė Slunkium.
Juk žinai, kaip būrai veik naujieną pramano,
Ypačiai, kad ant svodbų, jau durnai prisiriję,
Būriškai bei kiauliškai tuo pradeda šūtyt.
Dar vos metai, kaip aš tam kieme budavojaus;
Todėl kaip naujoks kaimynų visą rabatą
Ir jų klastą bei šelmystę dar nepažistu.
Ale Pelėdos ir kaimynų peikiamo Slunkiaus
Aš jau taip baisėjuos, kad man padreba kiškos.
Tik girdėk, aš tokius tau dyvus pasakysiu,
Kad plaukai tau ant žilos galvos pasišiaušys.
Trobos smirdų tu, kad jas kas nor įsitėmyt,
Nei pustynės iš visų pašalių pasirodo.
Kad aukštyn žiūri, pamatai sudriskusį kraiką,
Ant kurio sklypus nuplėštus klestina vėjai,
Kad viens čia, kits ten nuo stogo ritasi lopas.

Sparai po kraiku su čytais kliba supuvę,
O viduj visur po stogu latgaliai kaba,
Su plaušais ar karklais be negelių sukabinti.
Bet apačioj, kad jų butus biaurius pažiūrėsi,
Tuo juos kaip staldus ar kiaultvarčius pamatysi,
Nes, kur tik žiūri, visur mėžinys pasirodo.

Juk jie ir kiaules stuboj laikyti nesigėdi
Ir, kad jiems padyviji, dar barasi smarkiai.

Andai tropijos, kad aš, Pelėdą sutikęs,
Jam dėl kiauliškos biaurybės ką pasakyti
Ir jį kaip kaimyns viernai bandžiau pamokinti.
„Kiaule“, tariau, „ką dirbi? ar visai nesigėdi?
Juk tu jau kaip šūdvabalis mėžinyj pasirodai;
Ar girdi, kaip šūdvabalis jau šūde pasmirdai.
Aš, užvakar tavo namus blogus pravažiuodams,
Kad įsitėmyčiau tikrai, tyčioms pažiūrėjau.
Taipgi bežiopsant man, arklys mano žvengti pradėjo,
Ir tuojaus tavo sparų viens nuo stogo nupuolė,
O langų vienam perdėm skylė pasidarė.
Štai tuojaus (girdėk tikrai, ką tau pasakysiu)
Tuo trys kiaulės daglos su daglais savo paršais,
Lyg kad skerdė kas, stuboj sužvigo nešvankiai
Ir pro langus ir plyšius kūliais išsirito.

Tokius aš dyvus kol gyvs niekados nesulaukęs,
Taip nusidyvijau, kad man plaukai pasišiaušė.
O tu, neprieteliau skarots, su valkata Slunkium
Jau visai nesigėdita tarp žmonių pasirodyt?
Judu netinkat kiaulpalaikes kelias varinėti,
O dar kaip gaspadoriai su kitais gaspadoriais
Vis aukščiaus česnyj tarp svotų lendate sestis
Ir tik vis gardžiai smaguriaut ir maukt išsižiojat.

Ak! kad vyriausybė jau ant mūs susimiltų
Ir abu ben veik iš kiemo mūsų paguitų;
Juk jau mes visi smirdėt dėl juma pradėjom.“
Taip aš jam pasakiau, bet jis, beržinį nutvéręs,
Tuo kaip koks razbaininks man per nugarą siekė
Ir, kad Selmas man ūmai nebūt pasitaikės,
Rasi mane tuojaus ant vienos būtų numušęs.
Taigi matai, gaidau, kaip kartais vaids pasidaro,
Kad nenaudėli kokį bandai pamokinti
Ir pamokindams jį, kaip reik, pasidrąsini koliot.“

Taip besipasakojant ir svodba visą bebaigiant,
Žemė su visais daiktais virpėti pagavo.
Tuo svečiai visi, dėl to didiai nusigandę,
Iš svetlyčios būriškos kūliais išsirito,
Taip kad jų keli sveikas akeles išsibadė,
O kiti rankas ar kojas buvo palūžę.
O štai vis dėl niekniekių taipo nusitiko,
Nes Dočys su šešiais kūlikais, kuldami žirnius,
Taip nesvietiškai virkščias su spragilu daužė,
Kad ir pelės po šiaudais kribždėti nedrižo.
O svečių daugums sau negandas pasidarė.

Ale nedvykykites, kalbas girdėdami tokias;
Juk Dočys kasmet, sulaukęs rudenį riebų
Ir iškuldamas savo javus, išgandina svietą.
Ak, kiek butų jis, taip dūkdams, jau pagadino,

Ak, kiek girių bei kalnų jis parmetė pernai!
Tik baisu klausyt, kad Lauras, Bleberio dėdė,
Savo bėdas ir išgąsčius mums pranešė kartais.
Juk vos kiaulstaldis, vos klėtis jam pasiliko,
Irgi namai jo nei pustynė jau pasirodo.

Tas nešvankus darbs, kurį Dočys prasimanė,
Daug nesandorų bei vaidų sviete padarė.
Ak, kiek viežlybų kaimynų, butą palikę,
Rudenyj ant laukų šaltų klydinėdami slapos
Ar, savo klumokus pasidare, ubagais eina.
Tokius išgąsčius baisius vierni gaspadoriai
Tankiai provninkams aukštiems Karaliaučiuje skundė,
Ale provos vertos, kaip reik, niekados nesulaukė.
Žinom juk, želék dieve, kaip mūsų gadynė,
Ašaras išverktas po kojų mindama, šypsos.

Ale nežinot dar, dėl ko Dočys nepateikia
Ir dėl ko jis taip kasmets su spragilu daužia.
Sako daug žmonių, kurie jo šiupinį valgė,
Kad jisai dėl to savo kreivą vargina skūnę,
Kad ben veik girtuot ir lėbaut ką pagamintų,
Nes jis, po Mikelės tuo klojimą bemušdams,
Laižos vis ir gurkščiodams į karčiamą žiūri.
Taip po tam, su pačia kelias eiles nustekenės,
Vėtyt skubinas ir, krepšius grūdų prisibėrės,
Tuo pasilinks mint ir prisišokt į karčiamą bėga.

Bet moteriškė jo, linų grįžtes nusinešus
Ir slaptoms pardavus, vis paragaudama siurbia.
O dar to negana, bet ir vaikus nusivedus
Ir į tėvo prieglobstį pasodinusi, maukia.

Pernai tropijos, kad Kaspars, Bleberio tarnas,
Atlankyt Plaučiūną su Dočiu nukeliaivo;
Bet ir Krizas su Lauru tenjau nuvažiavo,
Nes Plaučiūns juos ant krikštynų buvo pakvietęs
Ir visus kaimyniškai primylėt pažadėjės.
Štai tuo bažmas sukviestų svečių susirinko,
Bet ir nekviestų kaimynų daug susibėgo.

Kaspars kloniojos, dosningą Krizą pamatęs;
Ale Dočys, nei dumčius koks pilvots iširémęs
Irgi nešvankiai rėkaudams, česnyj pasirodė,
Nes jisai jau vėl, prieš Mertyną smaguriaudams,
Laižės vis ir gurkščiodams prisiëst išsižiojo.

Tuo Plaučiūns daug spirgintų bei šutintų valgių
Irgi ragaišių per tarnus atnešdino kūmams;
O svečiai visi, margoms eilėms susisėdė,
Lašinius ir jukas Plaučiūno girdami valgė.

Taipgi bevalgant ir kaimyniškai besidžiaugiant,
Lauras su Dočiu pamaži niurnėti pagavo
Ir dėl kiaulstaldžių pargriautų ir pagadintų
Bartis irgi nešvankiai koliotis užsimanė.
Stui, nešvankėli! ar prots česnyj susipriešyt

Irgi bevalgant kiaulstaldžių biaurių paminėti?
Ale dabokit dar toliaus, kas čia pasidarė
Ir ką Krizas, sens žmogus, mums pranešė pernai.
„Pyvo tris bačkas Plaučiūns, brangiai nusipirkęs,
Iš svetlyčią per tarnus įnešdino greitai.
Bet Enskys, jo klapčius, daug paliavotų kragų,
O moliauotų stuopų dar daugiaus sugabeno.
Štai svečiai tuojaus, išmaukę didelę bačką,
Būriškas ir kiauliškas šnektais prasimanė.
Žinot juk, kaip glūpas būrs, permier prisirijęs,
Zaunyt ir durnus niekus išpliopt nesigėdi.
Bet kiti jau vėl dėl kiaulstaldžių pagadintų
Ir dėl kiaulių numuštų bylinėti pradėjo.
Štai tuojaus iš žodžių, kiauliškai pasakyti,
Pekliškas razbajus ir niūkims pasikélė.

Rods, kad būrs čestavots jau proto viso netenka,
Štai tuojaus jau ir padorumo viso netenka.
Juk ir pats Plaučiūns, kurs česnį buvo pakėlęs,
Taip nešvankiai su macnum pyvu susipyko,
Kad, šviesoj krapinėdams, jau šviesos nepažino.
Ar dyvai, kad svotai jo, dosniai primylėti,
Kūmų viežlybų kalbas kalbėt nenumanė?
O dar to negana; klausykit, kas pasidarė.
Kubas su Lauru, garbingo Kasparo žentu,
Ir Mykolas, ant kiemų statyts pakamorė,

Su kitais draugais ant Dočio umaru šoko.
Štai tuojaus visi, kaip kudlas koks susivėlęs,
Raičiojos ant aslos ir taipo mėsinėjos,
Kad viens nosies, kits ausių girdėt nepalaikė.
Ypačiai Doči taip nesvietiškai pagadino,
Kad jį jo vaikai lovyj vos parnešė gyvą.

Pimė, jo pati, dėl to didiai nusigandus,
Pusgyvį vyrutį vis globodama, verkė
Ir jo kiaušę permuštą mazgodama šluostė.
Tuo kaiminkos iš visų pašalių susibėgo
Ir visokių liekarstvų macnių sugabeno.
Gryta daug žolių šlovingų bei debesylų,
O Selmykė su Berge tepalų padarytu
Doči vėl gaivint ir gydyt atnešė greitai.
Tas žoles smarkias čerpėj maišydama, Jekė
Gailių dar ir lenkiško daguto pridėjo.
Tuo stuba dėl to visa smirdėti pagavo,
O Dočys jau vėl pamaži kribždėti pradėjo.

Pimė, jo moteriškė, su kitoms moteriškėms
Džiaugės ir Dočiuką su gatavais tepalėliais
Mostyt tuo ir jo žaizdas aptvert susirinko;
Bet Pakulienė jį žadėt pas patalą stojos.
Štai Dočys tuojaus, tepalų smarkumą suuodės
Ir žyniavimo bobiško baisumą pajutės,
Su sykiu nei koks perkūns iš patalo šoko

Ir, iš papykio nusitvėrės dideli strampa,
Bobas sū visokiai bobiškais tepalėliais
Iš stubos prismirdintos tuo išmušė laukan.
O paskui stubos rykų daugumą sudaužės
Ir čerpes su liekarstvoms pro duris išmetės,
Tuo vaikus, kurie jo stervą buvo suvale,
Dūkdams vis ir rēkaudams, kone numušė smirdas.“

„Ak“, tarė Selmas, „bengi paliauk su pasaka savo!
Jau per daug dyvų! jau ausys mūsų praskudo.
Ak! kur dingot jūs, lietuviai škos gadynėlės,
Kaip dar prūsai vokiškai kalbėt nemokėjo
Ir nei kurpių, nei sopagų dar nepažino,
Bet vyžas, kaip būrams reik, nešiodami gyrės.
Tai dar viežlybų kaimynų beigi bičiulių
Gédėtis ir juos išpeikt nei viens neprivalė.
Ogi dabar, želėk dieve! tik gėda žiūrėti,
Kad lietuvninkai kaip vokiečiai sopaguoti
Ar su kurpėms rudenyj ant česnių pasirodo.

Klumpės, kaip mes, vokiškai kalbėdami, sakom,
Rods, taipjau lietuvninkams nešiot nepritinka,
Nes ir jas mūsų tėvų tėvai girt nenorėjo;
Ale sopagų, jau prancūziškai sudabintų,
Ir puikokų kurpių gédėjos paminėti,

Ik prancūzai jau po tam pas mus susibastė
Ir prancūziškas manieras mus pamokino.

Tėvai mūsų seni, pirm to neturėdami šiuilių,
Rods, nei pybelių, nei katgismų dar nepažino.
Jie tik iš galvos šventus mokinosi mokslus,
O štai tik daugiaus garbėj laikydavo dievą
Ir šventoms dienoms bažnyčion bėgdavo greitai.
Ogi dabar, želék dieve! tik gėda žiūrėti,
Kad lietuvninkai, prancūziškai pasirėdė,
Iš bažnyčią vos išgirst ką kyšteria galvas,
O paskui tuo žaist ir šokt į karčiamą bėga.
Taip po tam keli tarp jų, aklai prisimaukę,
Būriškai bei kiauliškai tuo pradeda zaunyt
Ir, bažnyčioj išgirstu neminėdami žodžių,
Būriškas šūtkas glūpai taisydami, juokias.
Bet kiti, vaidus dėl niekniekių prasimanę,
Ir girti kits kitą prie galvos nusitvėrę,
Nei razbaininkai ant aslos vemdamai tąsos,
Kad vėmalai visur per visą karčiamą teška.
Tai biaurybė, kad plaukai pasišiaušia begirdint.

Bet dar to negana. Taipo girtuodami tėvai
Ir vaikus glūpus su savim į karčiamą velka,
Kad ir juos tuojaus iš mažo siurbt pamokintų;

O paskui, vaikams bematant, pešasi tėvai,
Kad plaukų visur išplėštų sukas pluoštai.
Ak jūs, neprieteliai! jūs, išpiudyti bedieviai!
Ar nesibijotės, kad jus pekla prasivėrus,
Taip šventas dienas atšvenčiant, tuo pražudytu?
O nesigėdite tarp krikščionių dar pasirodyt?

Kad kunigai vaikus į šiuilę ragina siusti
Ir kad šulmistrams reik kokį pinigą kyštert,
Ak, tokią visur glūpų niurnėjimų randas;
O paskui, kad amtmonams jau reik pasipurtint
Ir jie vakmistrams išpantyt urdeli siunčia,
Štai tuo iš visų pašalių barzdoti bepročiai,
Lyg kad jau dangus pargrius, tik rėkia tik rėkia
Ir po tam su šulmistrois, biednais nabagėliais,
Kad jie savo dalyko nor, dar barasi smirdai
Ir besibardami daug glūpų daiktų sumeluoja.

Paikius, glūps žmogus, vargu Tėvemūsų mokėdams,
Ir jo pusbrolis, nei tiek skaityt negalėdams,
Šulmistrus ir šiuiles dar išpeikt pasidrāsin.
Tik dyvai klausyt, kad juodu pradeda zaunyt.
Ans, savo vaikinus kaip drimelius užaugindams
Ir juos lepindams bei valią visą beduodams,
Vaidijas su šulmistrois ir barasi keikdams,

Kad jiems kartais iš bēdos per subinę drožia;
O šisai, iš viso jau velniop besisukdams
Ir vaikus glūpus į šiuilę siušt nenorēdams,
Peklai ant garbēs juos užaugint pažadėjo.

Paikius ant lytaus, ant giedros barasi Vauškus.
Viens taria, per šviesu, kitam negana šviesybės;
Šiuilė šiam negera, o ans pamokinimą peikia.
Šulmistras keliems per jauns ir nieką nemoka,
O kitiems tas pats per sens ir blogs pasirodo.
Jis giedodams šiam perdaug nemandagiai rėkia,
O kitam tas pats, kaip reikia, rėkti nemoka.
Viens taria, per drąsus, o kits ji lėtą vadina.
Taip kunigams, taip šulmistrams visur pasidaro,
Kad šventomis dienomis nenaudėliai, susibastę
Ir nesvietiškai glūpas akis užsipylyę,
Nuo kunigų bei nuo darbų jų pradeda zaunyt.
Bet ir viežlybų krikščionių dar nepristokom,
Dar yr tarp lietuvninkų viernų gaspadorių,
Ir dar tėvų yr, kurie, mylėdami dievą,
Patys ne tik tai šventai ir mandagiai elgias,
Bet ir savo namus, kaip reik, pridabodami valdo.

Taip ant svieto jau, kaip mums švents praneša raštas,
Vis pulkelis miels viernujų buvo mažesnis,

Kaip ans durnas pulks nelabujų irgi bedievių.
Bet dar ir toliaus taip bus, kad sviets pasidūkins
Ir apjeks, visai velniop rėžtu besisukdams.
Sako juk visi šventujų prarakų žodžiai
Ir pons Kristus pats bei jo mokintinių raštai,
Kad prieš svieto pabaigą bus toks sumišimas,
Kad baisybės pekliškos visur išsiplatins,
Ir tarp ponų taip, kaip tarp glūpintelijų būrų,
Tik klastas ir šelmystes išvysime kyšant.
Matom juk kasdien, kaip jau visur karaliaudams
Velnias vis baisiaus piktujų suvelia kudlą.
Ak, broleliai! ak, išbuskim irgi pajuskim,
Kaip visur išsižioję peklos plyšta bedugniai,
Ir kaip pekliškas razbaininks mūsų gadynę¹
Su savo mokslais velniškais sudūkina visą.
Vogt, klastuot, išplėšt ir su gvoltu pasisavint,
Šelmystes pramanyt, kekšaut bei dievą paniekint
Ir kas dar daugiaus yr pramonijų, pramanyti,
Tai visa viera baisingos mūsų gadynės.
Ak, katrul jau čėsas mūsų nelabs nusibastė!

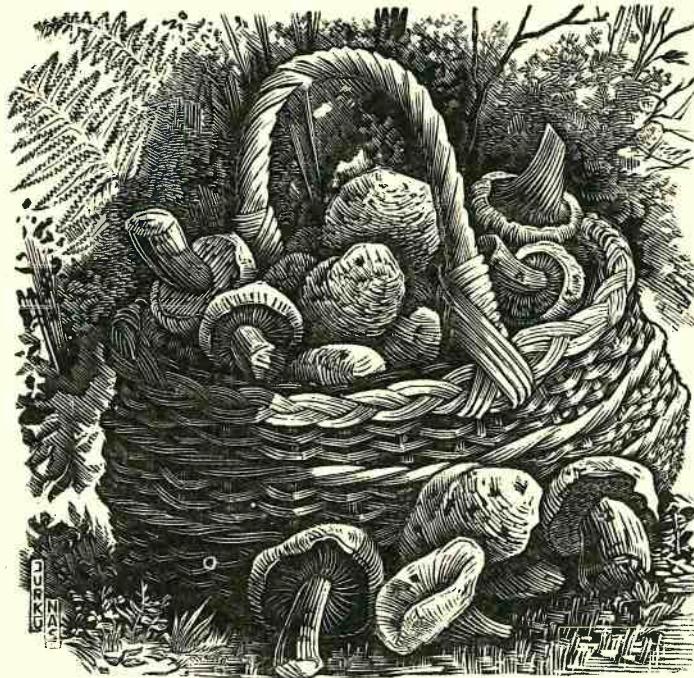
Mes, lietuvninkai, pirm to nepažindami svieta,
Dingojom vis, kad tik šveisteris ir prancūzas
Žmones su svetimais savo mokslais moka supainiot

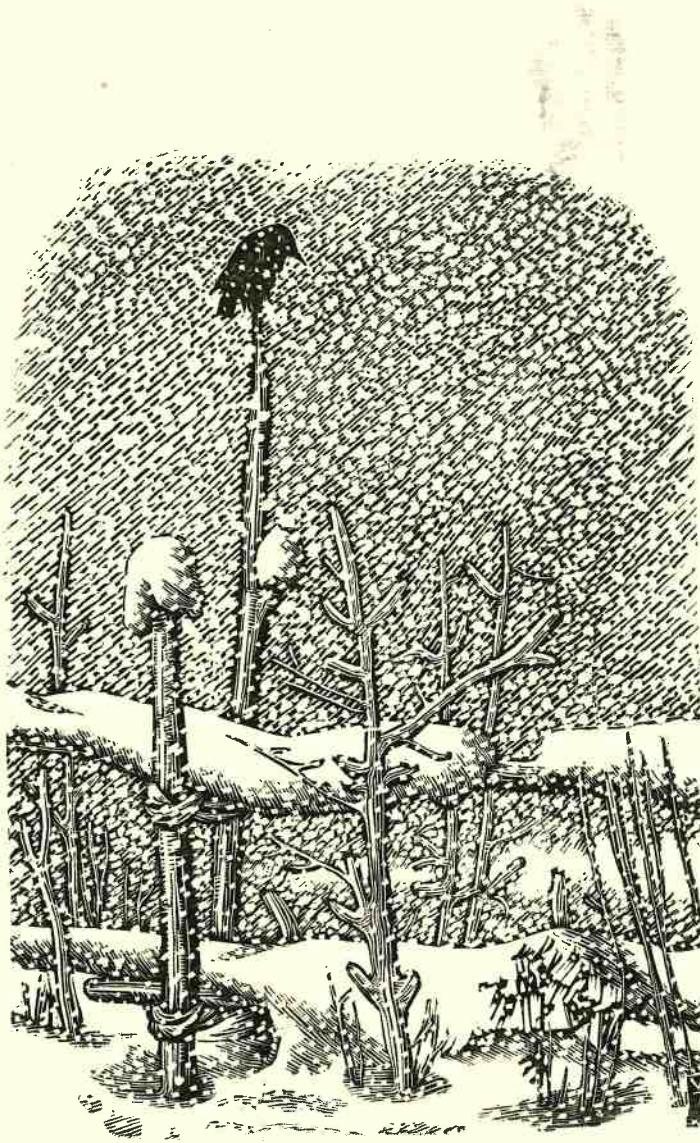
Ir kad vokiečiai tik vogt ir keikt nesigėdi.
O štai tarp lietuvninkų taipjau nusiduoda,
Kad lietuviškas tūls smirdas irgi bedievis
Lietuvai ir lietuvninkams mums gėdą padaro.
Ak, lietuvninkai, širdingi mano broleliai!
Ben nesilyginkim akliems šio svieto bedieviam
Ir n'atbokim, kad, i mus žiūrēdami, bloznai
Šypsos ir, glūpus štukius pramanydami, juokias.

Taigi dabar aš jus, kaip viernas klaps pamokindams,
Nei prancūziškai, nei vokiškai nepagyria;
Bet tik būriškai, kaip draugas jūsų pažįstams,
Jums tiesiog pasakiau, kaip man pasakyti pasitaikė.
Ant jau Mertyno nulydėjom didelę šventę,
O adpentai su kalėdoms jau prisiartin.
Vei, kaip iš vakarų tamšių rūstaudami vėjai
Vėl jau i žiemius bei rytus pradeda trauktis
Ir žiemos šalčius pas mus i Lietuvą varo.
Ak, jau skubinkimės ben veik stubas pasišildyt
Ir gaspadoriškai stonias galvijų paprovyt,
Kad, minau, nieks, nei paršiuks turėts nesušaltų.
Juk kiekviens galvijas, kad jau randasi gruodas,
Mūsų rūpesčiams vierniems pasiliecavodams
Ir i saujas mūsų žiūrēdams, pašaro laukia.

Duokim, bet vis su protu padalydami, duokim,
Nes ateisiančios žiemos ilgumo nežinom
Ir, kiek prieš šventas velykas liks, nenuanom.
Ar ne gerai, kad jau vargingai peržiemavoje,
Grečną zopostėli mums dar pasilikusi matom?

Nugi dabar jau skirkimės ir vapéti paliaukim!
O dieve duok mums, kad, šventes visas nulydėjė
Irgi sulaukė naujmetį bei šventai pasidžiaugę,
Vėl susikviestumbim kaimyniškai pasisveikint.“

ŽIEMOS
RŪPESČIAI

nt žiemos narsai jau vėl rūstaudami grįžta
Ir šiaurys pasišiaušęs vėl mus atlekia gandint.
Vei! kaip ant ežerų visur langai pasidaro,
Lygei kaip antai stiklierius įdeda stiklą.

Taipgi namai žuvų, kur varlės vasara ſventė,
Dėl barnių žiemos nei su ūrvais užsidengia
Ir tamsoj miegot kiekvieną gyvulį siunčia.
Ant laukus žiemys jau taip nugandino bardams,

Kad ir balos ir klampynės pradeda rauktis,
Ir purvynai jų teškėt ir šliurpt pasiliauja.
Kelias, kad ji mègina trenkt šokinèdami ratai,
Nei koks bùbnas įtemptas dèl pašalo trinka,
Taip kad garsas jo toli galvoj atsiliepia.
Taipgi dabar jau vèl sviets sveikint pradeda žiemą.

Ak, jau ben ir reik; kalèdù didelé švente
Artinas, ir adpentai nor poryt pasibaigtai.
Rudenis, ans dramblys, perdaug nemandagiai drèbdams
Ir besivoliodams purvuos, mus vargino skaudžiai.
Kožnas, i klumpes ir i vyžas įsinerdams,
Koliojo jo darbus ir jo madarą skystą.
Bet ir ponai, su šulnais skraidydami žirgais
Ir su poniškais kasdien viešedami rèdais,
Beteškant purvams, nešvankų rudeni peikę.
Todèl i žiemius visi žiûrèdami žmonës
Ir sausos žiemos didiai gi belaukdami skundës.

Taip visiems bedejuojant, štai pažars pasidarë,
Ir tuo žemiškai visur plezdendami vèjai
Darganas i pietus, kur gandras miegti, nubaidë.
Iš debesių žiema po tam, iškišusi galvą,
Nei pikčiurna kokia su šûdais rudenio barës
Ir su šalčiais jo šlapius nudegino darbus,
Ik ji jau po tam, rudens iškopusi šûdus,
Ant visų baisių klampynių kelią padarë

Ir su rogėms vėl skraidyt ir čiuožt pamokino.
Taipgi dabar, kur mes pirm to pavasarį linksmą
Šventém ir žoleles jo margas sau nusiskynėm,
O paskui džiaugsmus šiltus su vasara baigėm,
Ten pusnynai su baltais kalnais pasidarė,
Ir žiema sau žiemiškas kvietkas nusipynė.
Tik dyvai žiūrėt, kaipo barzdoti pušynai
Su savo kuodais garbanotais visur pasirodo
Ir nei puderuoti ponaciai stov įsirėmė.
Bet kiti nuogi žagarai tarp jų pasilenkę,
Būriškai po stogais jų stovėdami, dreba
Ir raudodami kloniojas, kad švilpina vėjai.
Bet ir kerplešos ir jų kelmai nusigąsta,
Kad smarkus žiemys savo dumples pradeda judint
Ir besijodams nei su sietais dulkina sniegą.
Taipgi dabar visi pasislėpė gyvuliai girių.
Vėtroms vėl berūstaujant ir sumišai besipiaujant,
Čia viens urvoj savo šiltai, kaip gal, įsigūžtęs,
O kitsai tenai ant virbo tupi besnausdams.

Taip, paukšteliai mieli, jums, taip mums pasidarė,
Ir taip jus, kaip mus, baugin braškėdami šalčiai.
Jus žemos smarkums i šaltą girią nubaidė,
O mus jis besipurtindams i stubą suvarė
Ir pasišildyt nusiuntė pas kakalį mielą.
Jūsų namai šalti, kur jūs miegodami krankiat,

Jus negal užstot, kad jus išgandina šalčiai.
Mes, kad mus žiemys per daug užkibina grumzdamas,
Tuo kytrai pasislėpt į šiltą pašalį lendam
Ir tykam kampe, žiemos n'atbodami keršto,
Sau tikrai sušilt karštoką viralą srebiam.
Ak, jūs, vargdienėliai, jūs, nuogi nabagėliai,
Ar būt šilts, ar šalts, ar kits koks dyvinas oras,
Rūbais vis vienais ir tais pačiais užsidengiat.
Mes, kad saulė mums per daugel nugarą kaitin,
Tuo trinyčius ar kobotus vésius užsimaujam,
O kad jau per daug žiemys mus pradeda dovyt,
Štai tuojaus vilnoną sau ir kailinius imam
Ar tikrai sušilt į šiltą patalą kopiam.

Taip bedūmojant man, vilkai gaujoms susibėgo
Ir, kaip pratę yr, tamsoj tralalaudami staugė.
Ak, jūs, neprieteliai! ar jau mėsos pasigendat?
Ar jau vėl skilvyj jums pastninkai pasidarė?
Eikš, šiaury baisus! išklėstyk nugarą bloznų.
Bausk, prispausk su šalčiais juos, kad gloda jų būtų!
Juk baisu žiūrėt, kaip jie kas vasarą mielą
Nei mėsininkai, per laukus bēginėdami, smaugia.
O kad jie pagiryj užpuola kaimenę linksma,
Tai nesirūpin, ar liesa, ar tukusi kiaulė,
Irgi negailis, kad kokį kuiliuką suėda;
Bet ir kuilį didelį jie parplėšt nesibijo.

Taip tie neprieteliai, kiaulienos jau prisiėdę,
Dar nesisotin, bet ir jautienos užsigeidę,
Taip berždžias, kaip ir veršingas pamuša karves.
O ir tai negana; jie, vis daugiaus išsižiojė,
Jau ir jaučių šešergių parplėšt nesibijo.
Ai, kiek margių, kiek dvylių jie sviete suėda!
Žalį su laukiu kytru bei bingusi kerši,
Kartais į laukus nusibastę, pradeda gandint.
Bet ir, juodo jie daugsyk n'atbodami buliaus,
Plėšyt ir mėsos prisiest į kaimenę šoka,
Kerdžiaus ir piemenų, kad juos uluodami baido,
Kartais taip n'atboj, kad vos į pagirių traukias
Ir, nusinešę ką, tuojaus tik éda tik éda.
Ak, žiemy, žiemy! susimilk, padaryk mums prova.
Juk ne daugio reik, štai jau galvijų neteksim,
O po tam dar mus pačius su gimine mūsų,
Moteres ir vaikus, vilkai mēsinet pasidrāsins.

O jūs, jégérės mokinti, jūs, liesininkai,
Kam nešaudot, ką valdonai paliepė šaudyt?
Argi nežinot, kad nei viens malonings karalius
Juos užmušt ir išgaišint žmonėms nepavydi?
Ar dykai jis jums kulkas bei paraką davė?
O dėl ko vartus kytrus pas girią pastatė
Ir linksmai gyvent jiems ūbą primušė lauko?
Ei, kieksyk į šilą vogt nuvažiuodami, būrai

Su kašeles dovanot slaptoms jiems atneša kumpi
Ir aklai prisiurbt su stuopoms pripila gerklę!
Bet tai vis klasta, nes varts, taipo prisiurbės,
Jau po tam ir prisiegos atmint užsimiršta,
O taip jam bekapanojant, klastuodami vagys
Liepas uždraustas, pušis ir drūtmedį vagia
Ar, nusišovę su grieikais, sau parveža briedį
Irgi namėj, slapta mēsinėdami, juokiasi šelmiai.

„Rods“, tarė Pričkus, su tabaku būrus pavitodams
Ir, kaip būdas jo, žnairioms į Kubą žiūrėdams,
„Rods, jūsų mylista jau patys tiek išsimanot,
Kad klastuot ir vogt vierniems nepridera klapams.
Aš, šaltyšius, aš, mokinto Bleberio žentas,
Daug klastų tarp jūs numaniau, į baudžiavą jodams.
Štai ben vieną tik žodelį jums pasakysiū.
Tūls tarp jūs, mano sėbrai, vos į baudžiavą slenka
Ir atsivilkės, kad reik suktis, vos rėplinėja.
Viens, stovėdams ir vis šen ir ten žioplínėdams,
Pasakas ir niekus visokius užneša draugui,
O kitsai tik vis į pypki kemša tabaką
Ar uždegt ugnies į pintį skilia vėpsodams;
O vėl kits ką vogt slaptoms į pašalį traukias
Ir, kašeles kitų draugų kytriai sumedžiojės,
Kaip koks šuo smarkus pakavotus trupučius éda
Ir kitiems baudžiauninkams tik gėdą padaro.

Kad koks lenkiškas ar žydiškas balamūtas
Taip nesvietiškai klastuot ir vogt užsimano
Ar kad vokietis koks, vokiškai pameluodams,
Taip ponus, kaip ir būrus, apgaut pasidrašin,
Tai nesidyviju, nes jiems toks prigimė būdas.
Ale ką mislijat, kad toks tūls randasi smirdas,
Kurs, lietuviškai kalbėdams, pradeda branyt,
Ir visai n'atboj, kad Krizas Krizą prigauna?

Ar dyvai, kad jau dėl mūs vierni liesininkai
Su viernais vartais visur dūsaudami skundžias?
Juk baisu klausyt, kad, ant česnių susibėgę
Ir brangvyno būriškai prisiriję, būrai
Kits kitam klastas ir šelmystes pasižista
Ir iš savo grieķų sunkių šūtkas pasidaro.
Viens, apbranijęs liesininką, giriasi šelmis,
O kitsai, vartus priviliojęs, juokiasi smirdas.
Šis, akis užsipylyęs ir dūkiu svyrinėdams,
O ansai, iš viso jau nuo suolo nupuolęs
Ir kone merdėdams, dar būrų giria vagystę.

Ak tu, švents dieve! kokią gi gadynę sulaukėm.
Ak, kokios tamsybės jau apjekino svietą!
Pons ir tarnas jo peklon tik bėga tik bėga.
Dievą viens nieku laikydams, juokiasi šelmis,
O kitsai, kad jam įtiktų, niekina dievą.
Tūls, kruopas nedarytas ir vos pasukas ésdams,

Po vargų našta kasdien vaitoja pakumpės;
O dar ir toksai utėlius juokiasi dievui!
Skundžias neprietelius, kad ponai vargina svietą
Ir kad būrams jie paskutinį lašina kraują,
O tačiaus linksmai nusipešt į karčiamą bėga,
Taip kad panedėlyj dar krapšto kruviną snukį.“
„Ak“, tarė jam Enskys, pas kūmą Krizą sėdėdams,
„Pričkau, tu per daug jau mūs išniekini būdą;
O dėl ko tu taip lietuvninką nabagėli
Išdarkai, jo šelmystes visas pasakydams?
Ar nedabojai, kad visi taip elgiasi būrai?
Švēds, maskolius, lenks ir žyds kitaip nepadaro,
O ir vokietis, prancūzui „vui“ pasakydams,
Taip kaip tikras koks prancūzas moka prigauti.
Juk ir tu, gaidau, šaltyšium dar nepastojęs,
Su kitais draugais linksmai mokėdavai elgtis.
Ei, kieksyk, su mumis tamsoj į girią nučiuožęs,
Padarynėms, kaip mes, visokius vogdavai uosius!
Ale, beje, tu vis kytriai prisivogti mokėjai;
Todėl ir vartai tave dar niekados nenutvérė.
O štai mus nabagus glūpus (tik gėda sakyti)
Jau tieksyk ir taip aštriai liesininks koravojo,
Kad, manding, klastuot ir vogt jau reiks pasiliauti.“
„Rods“, tarė Selmas, „nei vienam klastuot nepareitis,
O lietuvninkams dar juo daugiaus nepritinka.

Žinot juk visi, kaip kožnas Lietuvą giria
Ir kaip daug svetimų žmonių, kad mus pamatytu,
Iš visų kampų šio svieto jau susibėgo.
Ne tik vokiečiai visoki mus pažiūrėti,
Bet ir daug prancūzų mus mylėt susirinko,
Taip kad ir lietuviškai kalbėdami valgo
Ir jau rūbais mūs, kaip mes, vilkėti pagavo;
Tik margų marginių dar nešioti nedrįsta.

Taigi pameskim jau tokį netikusį būdą,
O viernai visur ir viežlybai pasielkim,
Taipjau ir svetimi mus būrai girt nesigėdės.
Juk mums dievs aštriai, kaip žinom, zokaną duodams,
Draudęs yr klastas visas ir visą vagystę
Ir nei šiaip, nei taip prigaut mums nedavė valią.
Kad Dočys ar Jons Mykolui pavagia stungi,
Ar kad Jekė, ką neviežlybai panorėjus,
Su klasta slaptoms Katrynos atima ražą,
Tai jau didis grieks; ne! taip užsigeisti netinka.
Ei, kas tai per grieks, kad kartais dideli rastą
Šis, ar tas, ar ans pasikirtęs pradeda skaldyt,
Ar kad aužuolus šulnus, durnai sukapojęs,
Duoną kept ar ką džiovint į kakalį kiša!
Ar nebūt ir keras koks tam reikalui tikras,
Ar kūlelis, iš žagarų sausų padarytas?“

„Jaugi gana, kaimynai!“ Pričkus šaukti pagavo.
„Kas krivūlei reik, išmanomai pasisakėm;
Bet, kas žiemai dar reikės, trumpai pasakykim.
Žinot, kad ugnis, kurią mes skildami darom,
Daug naudos ir daug iškadų gal padaryti.
Kad, pasikūrės ją, kuklius ar šiupinį verdi
Ar kad, kepdams ką gardžiai, pas kaminą sėdi,
Tai tau iš drūtų minkšti pasidaro kąsniai.
Ei, koktu dūselei, kad didiai prisivargės,
Susnigts argi sulyts pas šiltą kakalį traukies
Ir, mylédams ji, pamaži jau pradedi snausti.
Ar ne gerai, kad dievs ugnelę mums dovanojo?
Bet ir malkos reik, kad nori stubą pašildyt
Ar kad kokį sau prisikaitęs šutini puodą.
Mislyk tik, kas būt iš mūs, kad virt užsigeidę,
Kas mums reik, nei šio, nei to nerastume sviete.
Tai jau kiauliškus reikėtų jovalus ēsti.
Ogi ką veiktumbim, kad kuočės, peršalę smarkiai,
Užkakalės šiltos nerastumbim pasislėpti,
Bet nei žvėrys, ant laukų bėginėdami, vargtum?
Taigi nevenk, žmogau, kassyk, kad viralą verdi
Ar kad šildytis kytriai pas kakalį timsai,
Tam dėkavot, kurs ugnį tau ir šilumą davė.
Ale nepykit, kad aš jums, kaip puolasi šulcui,
Dargi daugiaus, kas reik, trumpu žodžiu pasakysiu.

Tas ugnies skaistums, kursai mums žibina stubą
Ir, kad verdam ką, valgius iššutina puode
Ar žiemos čese, kad reik, mums kakalį šildo,
Ta liepsna, klausykit tik, kad mes nedabojam,
Daug, ak, daug iškadų gal ūmai padaryti,
Taip kad jos smarkums, tamsoj pasikėlęs,
Ne tiktais mūsų būriškas sudegina šétras,
Bet ir poniškus butus supleškina greitai.
Juk girdėjot, kaip dusyk puikiam Karaliaučiui
Dėl raspustos ir sunkių griekų pasidarė.
Argi nematėte jau daug tokių nabagelių,
Ubagais einančių, kuriuos sušutino liepsnos?
Tūls iš jų sau pats, be proto kakalį kurdams,
O kits, taukus spirgindams, susvilino namą.
O kiek sykių glūps ir nuopertas savavalninks,
Pypki sau užsidegės, tarp šiaudų nusibasto
Ir, želėk dieve! taipo supleškina kiemą,
Kad iš viso tik vos gals tvoros pasilikti.
Taip paskui toks neprietelius, iškada padarės
Ir nei koks baisus razbaininks, sviete nerimdams,
Jau pasislėpt ir šen, ir ten tik bėga tik bėga.
Taigi dabar bylinėk su juom, taip ubagu tapęs.

Argi netyrėte, kaip mūsų mylimą Krizą
Pernai neprietelius Dočys susvilino visą?
Tas širdings žmogus, kaimynu mūsų bebūdams,

Kožną vis lietuviškai mylėdavo sėbra.
Ypačiai ir labiaus šeimyną jis savo mielą,
Kaip save patį čėdydams, mylėt nepatingo.
Darbą nei vienam jisai n'uždėdavo sunkų,
O prisidirbus kiekvienam, kaip reik gaspadoriui,
Vis gardžiai keptus ir virtus duodavo kąsnius.
Tik dyvai klausyt, kad Luras, mūs pakamorė,
Krizo kelnores ir kuknią pradeda garbint.
To žmogaus namelius Dočys, kaip jau paminėjau,
Pypki sau užsidegęs ir kirmyt nusibastęs,
Naktyj prieš gaidžius taipo supleškino pernai,
Kad iš namo jo vos kuolas viens pasiliko.

Ak, mano kaimynučiai! ak, širdingi broleliai!
Aš dėl dievo jus meldžiu, n'užmirškite Krizo;
Ir kad jums jisai pasiklonios, ubagais eidams,
Ben nepadyvykit jam, jo pamatydami skrandą,
Ir kad jis Tėvemūs skaitys, nebarkite bėdžių,
Nes kas naktyj jam, žélék dieve! pasidare,
Tai mums per pietus kasdien dar gal nusiduoti,
Kad mes, kaip tūls vokietis, prastodami dievą,
Šelmystes padaryt, klastuot ir vogt nesiliausim.

Taigi mokinkis, miels žmogau, čėsu pasirūpint,
Kaip žiemavojant tau reikės kasdien pasielgtis.
Šalant be šiltos stubos išbūt negalėsi,
O šaltos kuršolės srėbt ir siurbt nenorėsi.

Todėl tankiai tau reikės ugnies prasiskilti
Ir ąsuočių ant ugniaivietės pastatyti.
Tik, minau, saugokis, kad, sau kakalį kurdams
Ir pasikepdams ką bei skanų viralą virdams,
Nei save patį, nei kitus draugus nepažeisi.
Juk girdėjai, kaip Dočys, ansai savavalninks,
Krizui negandas, vargus ir gėdą padarė.
Todėl nemiršék kasdien į kaminą žvilgtert
Ir kytriai krapštyt, kad suodžių kas pasidare.
O stuboj nevalia sukraut ant kakilio skiedras.
Šiuksčiai džiovint ar džiaut ben pagali vieną.
Žinot juk visi, kokį mes urdelį turim
Ir kaip vyriausybė tą ketina pakarti,
Kurs kaip kietsprandis šaltyšiaus žodij paniekins.
Bet ir tai negerai, kad kartais ko pasigedės
Naktyj į tamsius kampus su žiburiu kopi
Ar ant vaikpalaikių, kaip tėvui reik, nedaboji.“

Pričkui taip šaltyškai būrus bemokinant,
Štai ant ūlyčios toksai pasidare šūvis,
Kad ir žemė su visais daiktais padrebėjo,
O stuboj langai, naujai taisyti, sudrisko.
Kožnas, šūvi tą girdėdams, taip nusigando,
Kad apgaišę tuo keli po suolu nupuolė,
Bet kiti tarp jų, daugiaus turėdami proto,
Iš stubos Plaučiūno tuo kūliais išsirito

Irgi bekapanojant ant kiemo Duraką rado,
Nes Dočys, varnienos ēst permier užsigeidęs,
Bėdžiui tam glūpam lioduotą puloką davė,
Liepdams, kad jam tuo nušautų dvylika varnų.
Duraks, paikas vaiks, gaspadoriaus savo paklusęs,
Varnų mušt tuojaus, kiek reik, su puloku bėgo.
Štai ant kraiko jis, išvydės didele varną,
Šovė taip durnai, kad šaudams uždegė skūnę
Ir kaimynų tuo visas supleškino trobas;
Bet ir Duraką puloks perplyšdams pagadino.

Tokiai negandai, želėk dieve, nusitikus,
Tuo pons amtsrots su tarnais visais pasirodė
Ir tyrinėdams klausė, kaip ugnis pasikėlus.
Štai kiekviens, širdingai verkdams irgi dūsaudams,
Dočio neprieteliaus ir varnų jo paminėjo.
Amtsrots su tarnais, kalbas girdėdami tokias,
Dyvijos didiai ir Dočį bardami spiaudė.
Bet dar to negana. Raspustą reik koravodint.
Todėl su lenciūgais ji drūtai surakino
Ir surakintą taip ant rogių nuvežė sūdyt.

Po penkių dienų daugums susirinko sūdžių
Ir daugybę liudininkų tuojaus suvadino.
Štai tuo Milkus ir Enskys su Bleberio žentu,
Lauras ir Laurienė, Jekė su Pakuliene
Liudyt ir ant Dočio skyst anksti nukeliavo.

Taipgi dabar visiems jau viežlybai susirinkus,
Doči provninkai atvesdint urdelį davė.
Jis, didiai dūsaudams, provninkams pasirodė.
Ponai klausė ji, kaip sūdžioms reik tyrinėti,
Kad jie provą nor kožnam vertai padaryti;

O ir liudininkai visi, provon suvadinti,
Liudijo taip vertai, kad ponai liudymą gyre.
Bet Dočys, girdėkit tik, rankas įsirėmęs,
Provninkams visiems nei gero nedavė žodžio.

„Kas jums rūp“, tarė jis, „jūs, provninkai maloningi,
Kad, varnienos kartais aš išsikept užsigeidės,
Varnų ben porelę sau pietums nusišauju?
Ar nepavelijo gaišint jas mūsų karalius?
Tarp lietuvninkų daug yr išdykusių būrų
Ir bernų daug yr, kurie tą niekina valgi;
O man vis viensmiers, kad tik mėsos prisivalgau.
O jūs bėdžiui man kąsnelį tokį pavydit?
Ar negana, kad aš jums varnų nunešu kojas
Ir, kaip būrui reik, sugavęs dvylika žvirblių,
Galvas nusuktas kasmets jums duot nesistengiu?
Taigi ben irgi manęs ben kartą jau susimilkit,
Kad aš iš bėdos, gaivindams savo dūšelę,
Varnų ben kelias išsikept kasmets nusišaudau.
Juk jūs, ponai, mus, būrus, jau taip nustekenot,
Kad paskiaus mums ēst reiks žiurkes irgi pelėdas.“

Pričkus su kitais šaltyšiais, Bleberio sėbrais,
Dyvijos didiai, dyvus girdėdami tokius.

„Ak“, tarė viens tarp jų, „toktu su mūsų gadyne,
Kad savavalninkai, drausmės n'atbodami ponų,
Sau ir artimui biednam iškadą padaro.

Ar negana pons amtsrots mus, kaip tėvs pamokindams,
Draudęs yr su pūčkoms ant padvarijų šaudyt?
O kieksyk kunigai, mišias laikydam, barę,
Kad mes ponams, kaip mums reik, klausyt nenorėjom.
Taigi dabar, žiūrėkit tik, kas mums pasidare!
Ak, Dočy, Dočy! tu mūs klausyt nenorėjai,
Kad tave mes visi, viernai graudendami, barėm.

Rods, žélék dieve, mūs viešpatys maloningu
Būrą, vis pinigu daugiaus norėdami, lupa.
Kad Dočys porelę varnų kept nusišauja
Ar čerpėj nešvankią jų sau šutina mėsą,
Rods, negražu girdėt ir būrui didelė gėda,
Ale ką veiks žmogus, stokodams ir badu mirdams?
Dėl bėdos juk kartais daug dyvų nusiduoda.
Tik permier negerai, kad kuočės glūps savavalninks,
Šaudydams durnai, kitiems supleškino namą.“

Taip visiems besiskundžiant, vakmistras atsibastė
Ir šaltyšiams į Karaliaučių paliepė rengtis.
Tuo pilvots Kurpiūns, vyriausias jų pakamorė,
Vakmistrui pasikloniodams, kepure nuvožė
Ir, kas tarnui reik, atlikt viernai pažadėjo.
Taip po tam jisai, suvadinės dyvlyka šulcų,
Urdelį davė po penkių dienų pasirodyt.
Tuo jie visą Vyžlaukio sujudino valsčių,
Taip kad iš visų pašalių susirinkę būrai

Nei koks skruzdėlyns visur kribždėti pagavo.
Rods, taip reikia padonams ponams savo paslūžyt
Ir atlikt viernai, kad juos jų spaudžia malonė.

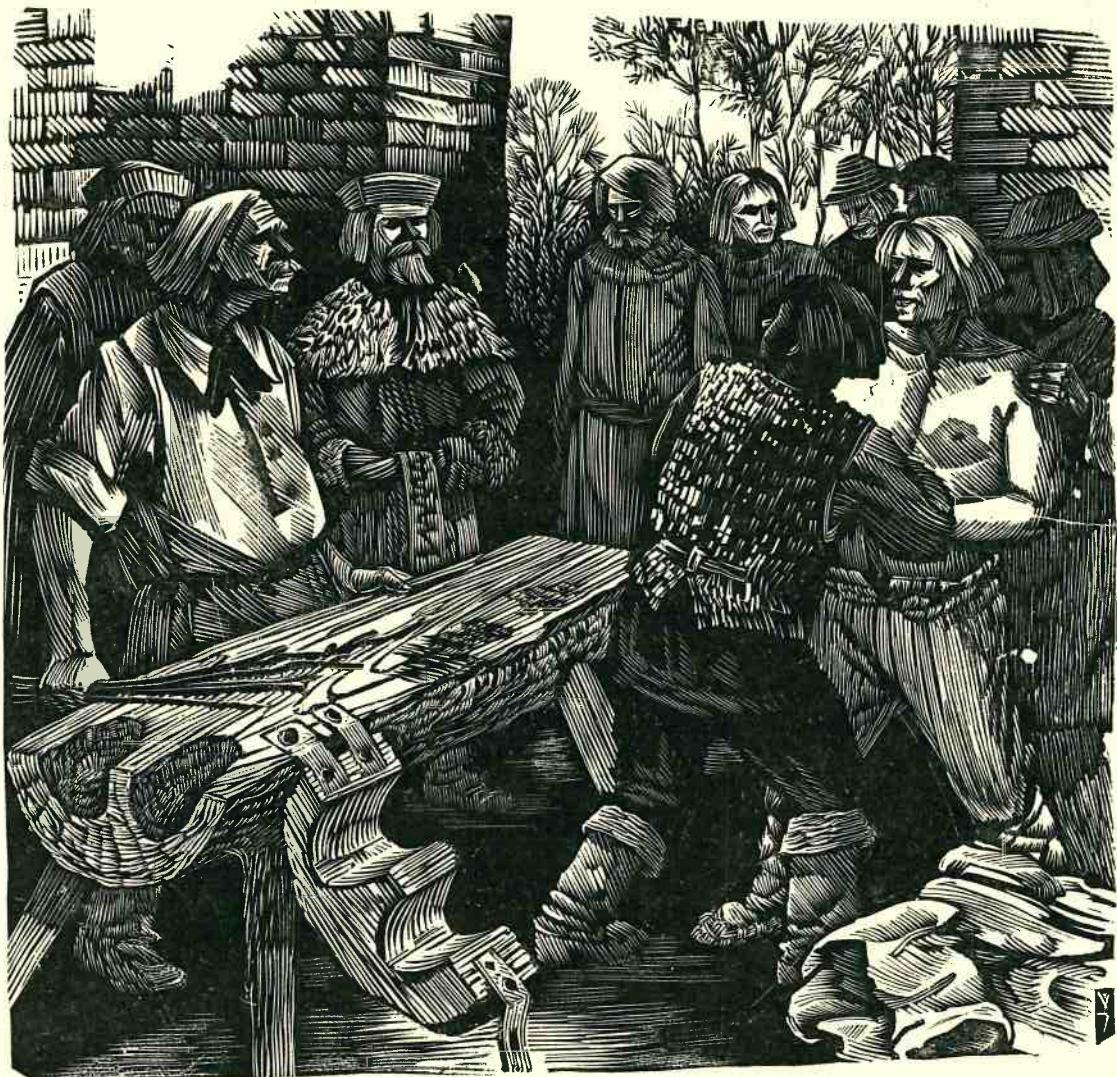
„Ak“, tarė Lauras, viežlybus žodžius pasakydams,
„Ak, katrul jau čėsas mūsų nelabs nusibastė!
Kožnas juk žioplys, vargdienių nugarą lupdams,
Savo malonę dar iškelt ir girt nesigėdi.
Kaspars (juk visi pažįstat Kasparą smarkų),
Tas nevidons baisus, vis poniškai pasipūtęs,
Nei erškėtis koks nabagėli gandina būrą;
O jo dumčius Daugkalba, toks jau balamūtas,
Rēkaudams vis nei gaidys savo skiauturę rodo.
Ak, kaip maž tokį, kurie, valdydami svietą,
Gailis savo žmonių, kaip reik, ir atmena dievo.“

„Tu“, tarė Pričkus jam, „saugokis Kasparą kibint
Ir tylėk, kad dumčius jo tau muša per ausi.
Dumplės yr naudingas daikts į kaminą pūsti,
Bet prieš vėjus pūst dar jos niekados nederėjo
Ir debesių greitų žingsnius stabdyt negalėjo.
O ar gal ereliui žvirblis glūps prisilygint,
Ar bloga varlė prieš liūtą didelį stengtis?
Taigi dabokis su ponu pasipūtusiu šūtyt,
Ir laikyk savo snukį, kad kalboj nepariktū.“

Tuos žodžius visiems gi begirdint ištarė Pričkus
Ir, į kailinius išverstus tuojaus įsinėrės,

Amtsroto javelius iškultus į Karaliaučių
Su kitais viernais šaltyšiais nuvežė greitai.
Bet ir vakmistrui pons amtsrots buvo paliepęs,
Kad ir jis su Pričkum ant pinigų padabotų,
Nes to amtsroto šykštumas buvo be soties,
Ir kad kartais jis vargdieniui duodavo graši,
Tai tuo tris naktis dėl to miegot negalėjo,
O išaušus jau taip daugel ašarų verkė,
Kad jo slūginės ir bernai visi nusigando.
Tarnas jo Šlapjurgis su merga Susukate
Sako, kad jisai dėl to taip ubago baidos,
Kad jam naktyj apmauduot ir verkt nereikėtų,
Nes jam šilings duots sapne kaip grieks pasirodo
Ir tamsoj vis ik išauštant gandina bėdžių.
Bet dumčiuks jo, kurs kasdien jam patalą kloja
Ir kasnakts, kad kožnas jau sau miegt įsigūžtės,
Skarbus sergėt tur, penkias liktis užsideges,
Sako, kad jo pons daugsyk, didiai nusigandės
Irgi drebėdams, prieš gaidžius iš patalo šoka,
Nes prieš gaidgystę vis jam bilduks pasirodo
Ir jo skrynią su skarbais į kaminą velka.
Todėl jis kasryts, kad jau vėl užteka saulė,
Klūpodams kaip tikras nars pas atdarą skrynią,
Už išlaikymą skarbu Tėvemūs pasiskaito.

Todėl irgi dabar šaltyšiams į Karaliaučių
Dergiant su karališkais grūdais nukeliaus,
Verkė jis kasdien ir naktyj rimt negalėjo.
Kartais keikė taip, kad jo vaikai nusigando,
O vėl kartais, iš knygelių poterius imdams
Irgi dūsaudams pas knygas, aukštyn pažiūrėjo.
Taipgi bevargstant jam ir gediškai bedejuojant,
Štai viens jo tarnų pargrižęs jam pasirodė
Ir pasikloniodams, kaip tarnui reik pasikloniot,
Jam kupčelninko Mykolo gromatą davė.
Amtsrotui laiškus atplėšiant irgi beskaitant,
Štai ir Pričkus, jau parčiuožęs iš Karaliaučiaus,
Ale dūsaudams ir liguostas jam pasirodė,
Nes jau žilas buvo žmogus ir sirgdavo tankiai.
Amtsrots, tris žakus naujų skarbų pamatydamas,
Vėl atsigavo ir sunkiai dūsauti paliovė.
Bet kaip jo tarnai, kiek yr, surokuoti pagavo,
Štai kokia nečėstis! šilingo pasigedo.
Amtsrots dėl iškados tos taipo nusigando,
Kad per visą naktį vėl miegot negalėjo,
O išaušus jau taipo sumušdino Pričkų,
Kad, vos tris dienas sulaukęs, numirė bėdžius.
Bet ir vakmistrui taip smarkiai mušė per ausi,
Kad ir jis penkias dienas ant patalo sirgo;
O būrus visus, kurie jo pardavė grūdus,

Liepė todėl pliekt, kad jie pasivėlinę buvo
Ir tiek rūpesčiu sunkių jam buvo padarę.
Tai, broleliai! tai visa šio svieto malonė!
Tiek nusipelnom, kad viernai atliekame slūžbą.

Juk jau, kas tik nor, tas būrišką nabagėli
Stumdo šen ir ten nei kokį šunį nevertą.

„Tič“, tarė Selmas, „neperdaug dėl to nusiminkim!
Juk be dievo sviete nieks negal nusiduoti.
Ponai žemės šios negal be jo ponavoti,
O mes, būrai, vėl be jo negalime vargti.
Kožnas tur, kaip dievs jam skyrės yr, pasikakint.
Tas, kurs užgimdamas aukštai kaip pons atsisėdo,
Mislyt tur, kad ji tenai miels dievs pasodino;
O tasai, kurs užgimdamas būru prasidėjo,
Gédėtis vyželių būriškų neprivalo,
Kad tik viežlybai, kaip reik, atliekt savo darbus
Ir labiaus, kad jis širdingai bijosi dievo.

Tu, savavalninke didpilvi, vis pasišiaušės
Ir, nei žaibas koks žaibuodams, gandini būra,
Ar tu ne taipjau, kaip bėdžius toks, prasidėjai,
Ir moma taip tau, kaip jam, pasturgalį šluostė?
Kas tau liepė vargdienį nuliūdusį spardyt
Ir pasidžiaugt dėl to, kad jis vaitoja dejuodams?
Dievs ant sosto prakilnaus tau paliepė sėstis
Ir piklus koravot bei baust tau įdavė šoblię;
Bet teisiuosius kirst ir durt tau nedavė valią.
Taigi dabokis, aštrų kardą savo pakeldams,
Kad n'įžeistumei tau klausantį nabagėli.
Ale matau, kad tu, tyčioms akis užsimerkės,

Vierių jau bijais, kad dievs visur tave mato
Ir kad kartą jis atdengs tavo visą raspustą.
Tič tik, ik sūdžia šio svieto tau pasirodys
Ir ponus taip, kaip ir mus, sūdop suvadinęs,
Algą kiekvienam, kaip pelnęs yr, sudavadys.

O jūs, vargdienėliai, jūs, vyžoti nabagai!
Jūs, baudžiauninkai, bernai ir kaimenių kerdžiai!
Ir kas dar daugiaus yr stenančių nabagelių,
Ramdykit ben ašaras irgi paliaukite verkę!
Žinom juk visi, kas pernai mums pasidarė,
Kaip, želėk dieve, pons amtsrots mūsų nabašninks,
Numirdams nuoglai, mums raudą didę padarė.
Ak, pon amtsrot! ak, dėl ko mums numirei pernai?
Žinot juk, kaip mes, per daug raudodami bėdžiai,
Ak, želėk dieve, baisingą sukata gavom,
O daugums, užkimęs jau, kalbėt negalėjo.
Ogi dabar, kad vėl iš naujo verkt nesiliausim
Ir ilgiaus nesvietiškai vaitodami kauksim,
Tur mūs akys iškirmyt ir kūns nusidovyt.
O kas bus paskui, kad jau gyvent nederėsim
Irgi karaliui, kas mums reik, atlikt negalėsim?
Ūkius mums atims ir nešt lieps ubagų krepšą.
Taigi nešūtykim, kad ponai skiauture rodo
Ir, velnių vardus kasdien rokuodami, keikia.

Dievs kiekvieną kartą ras, kaip yr pažadėjės,
Ir kožnam atlygins, kaip jis yr nusipelnės.

Jaugi gana šiamsyk vaitojus irgi dejavus!
Skirkimės irgi namo, tiesiog vandruot n'užsimirškim.
Tik girdėkit, kaip ant mūs jau barasi moters,
O vaikai ant ūlyčių bėginėdami klykia.
Jaučiai su arkliais ir karvės pašaro stena,
O paršingos kiaulės bei išalkusios avys
Su kitais daiktais, į mus žiūrėdami, verkia.
Jau pargrižtam jus gaivint; ben meldžiami laukit;
Gausit, kas jums reik, ir šiandien dar prisiėsit.
Žinom juk, kaip reik bandelę mylimą sotint
Ir kiek sykių ją per dieną reikia pagirdyt.“
„Rods“, tarė Lauras, „rods, taip reik gyvent gaspadoriams,
Kad jie nor gyvent kytriai ir pilnavot ūkius.
Vokiečiai lietuvninką per drimelį laiko,
O prancūzpalaikiai, į jį žiūrėdami, šypsos.
Šypsos, rods, o tik mūsų šauną garbina duoną
Ir dešras rūkintas su pasimėgimu valgo.
O štai jau lašinių lietuviškų prisiėdė
Ir mūs alų su gvoltu jau visą sugérę,
Viežlybus lietuvninkus išpeikt nesigėdi.
Tu, prancūziškas žioply, su šveisteriu storu

Ir kas dar daugiaus susibastėt Lietuvą vargint,
Kas jums liepė mus ir žmones mūsų paniekint?
Ar negalėjot ten pasilikt, kur jus nuperéjo
Ir varles bei rupuižes jus ést pamokino?“

„Ai“, taré Selmas, „tu per daug pasakai prancūzams.
Juk žinai, kiekviens žioplys tur savo davadą.
Mes, lietuvninkai, barščius ir šiupinių skanų
Su lašiniais gardžiais išvirtus girdami valgom;
Ir šulnų dešrų, lietuviškai padarytų,
Dar, kad turim tik, nei šiaip, nei taip nenugrisom;
Ne! nenugrisom dar, bet vis daugiaus užsigeidžiam.
Kad prancūzpalaikis, riebių varlių prisiédęs,
O lietuvninks, žirnių bei lašinių prisivalges,
Kaip krikščionims reik, dosningo n'atmena dievo,
Tai taip viens, kaip kits neverts, kad plutą nukąstų.

Žalis su dvyliu, su margiu irgi su palšiu
Yna, kad nor ést, šiaudų pamatydami kūli;
O kad iš tikros širdies jiems primeti pluoštą,
Tuo su liežuviu jį krimst į gomurių traukia
Ir savo šiaudus, vis į mus žiūrēdami, braškin.
Ak, kad jie lietuviškai kalbëti galėtų,
Dar už dovaną tą stalde didiai dékavotų.
Vasarą, rods, kita, kad pievų žydi žolelės

Ir kad kožnas daikts, lauke savo pašarą krimsdams,
Su pasimēgimu valgo ir linksmai šokinėja.
Bet kad rudenis ir žiema jau pradeda rūstaut
Ir visi daiktai, baisybių tų nusigandę,
Slepias ir pasislėpę graužia savo zopostą,
Tai jau ne miera ką skirstyt ar pasisavint,
Bet užger reik pr'imit, kaip duoda dievs padalydams.
Žinom juk ir jau daugsyk ištirdami matém,
Kaip gyvi daiktai, kad šaltis jau pasipurtin,
Slapos ir, pilvus skūpai maitindami, kramto.
Varlės su žuvimis, vėžiai su savo vėžyčiais
Ir kas dar daugiaus po ledu gyvendami snaudžia
Ar kas giriose sumišai bėginėdami vargsta,
Vislab, rods, žiemos čėse savo pašarą randa,
Nes dosningas dievs kiekvieną žino pasotint;
Ale su pilnoms saujoms mus vis šert nežadėjo.
Taigi nereik tuojaus nusimint, kad mūsų zopostas
Ant laukų menks rodos ar pasimažina greitai.

Juk ne pirmas mets, kaip mes gyvendami vargstam,
Irgi ne pirmas sykis jau, kaip šiupinį verdam.
Daug išleidom jau skūpų pavasario česų,
O kiek vasarų bei visokių rudenų matém!
Klauskit tik senuosius, jūs, glūpieji bebarzdžiai,

Ir girdėkit, ka jie jums pasakys prisivarge.
Jūs, vaikai glūpi, dar svietą ši nepažistat,
Bet nei žindytį paršiukai vis šokinėjat.
Dar ir jums ateis vargingos jūsų dienelės,
Kad pamaži, lėles ir žirgus savo pametę,
Iš bėdos pelnytis ką nusitversite darbus.

Mes, surukę diedai, mes gi, kuproti nabagai,
Mes taipjau, kaip jūs, ant ūlyčių šokinėjom
Ir taipjau, kaip jūs, savo jauną vasarą šventėm.
Ar tikėjomės, sulaukę rudenių kumpą,
Taip ūmai nusidovyt irgi pablogt taip greitai?
Ak, kaip veikiai žmogiškos nudyla dienelės!
Kožnasviens žmogus, taip pons, kaip būrs, prasidėdams
Ir vargingai užgimdamas, tik pumpurą rodo,
Ik po tam tikrai, kaip dūšiai reik, prisižindės,
Auga be rūpesčių, kasdien iš pumpuro kopdams.
Ale su viena diena žiedelis dar nesirodo,
Bet reik daug dienų, ik pumpurs jo prasilukštin
Ir savo paslėptą grožybę visą parodo.
O vei, silpnas daikts vos vos žydėti pradėjo,
Štai jau ir vargai tuojaus ji pradeda stumdyt.
Žinom juk visi, kaip mums, biedniems, pasidarė,
Kaip mes, vaikesčiais glūpais dar būdami, žaidėm.

Ak, kur dingot, ak jūs, jaunos mūsų dienelės!
Rudenis ir žiema grožybes jūsų sudarkė,
O mums, diedams, jau vainiką žilą nupynė.
Vei, broleliai, seną vėl nulydėjom metą
Ir visokius jo vargus taipjau nulydėjom.
Ką mums naujas mets ir vėl atkopdama saulė,
Kad mus sviete dievs laikys, toliaus sudavadys,
Dar ikšiol nenumanom ir žinoti negalim.

Ant laukai šalti, kurių mes nugarą minkštą
Vasarą rėžėm ir grūdelius bēginėdami barstėm,
Dar su ledais ir su pusnynais miegt užsiklojė
Irgi nerodo, ką mums dievs dosnings pažadėjęs
Ir surokavęs yr, kaip mes dar sviete nebuvo.
Bet pamatysim, kad jau vėl su padėjimu dievo
Vasara rodysis, ir mes vėl šilumą jausim.
Čėso reik, to čėso tik kantriai palūkėkim
Ir, ik dirvos vėl ką duos, palūkėt nepailskim.

O tu, miels dieve! tu, dangiškas geradėji!
Tu pirm amžių, kaip mes dar dūmot negalėjom,
Jau išmislijai, kaip kartą mes prasidėsim
Ir ko mums reikės, kad šviesą šią pamatysim.
Tu mums sānarius ir ūmus visus dovanojai
Ir sudavadijai kiekvieną reikalą mūsų.

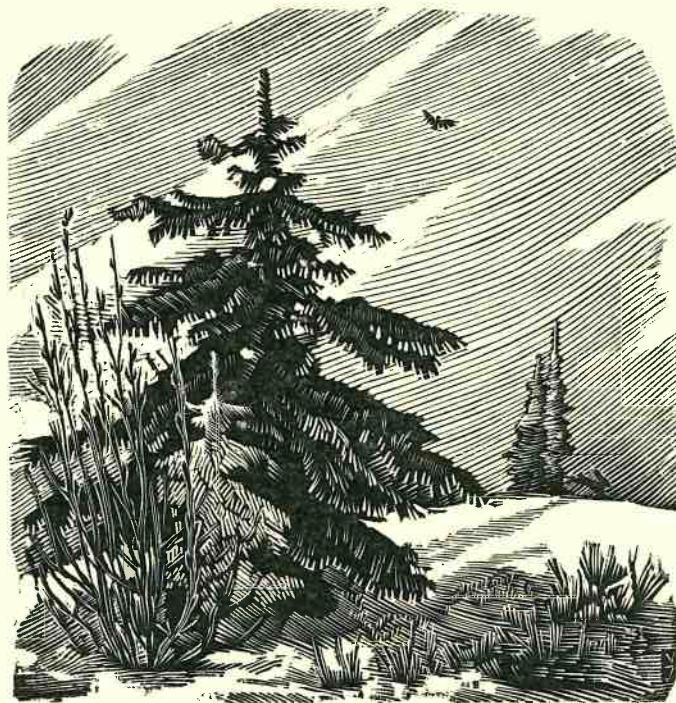
Tu dienas verksmų bei džiaugsmų mūsų paskyrei
Irgi nulėmei jau kožnam ilgumą dienelių.
Štai vėl čėsai senojo pasibaigusio meto
Ir visokios priespaudos su tavo pagalba
Jau nusidovijo, bėdžius mus raudinę tankiai.

Ak, niekingi jūs džiaugsmai šiltos vasarėlės!
Jūs, žolelės blizgančios su savo grožybėms!
O ir jūs, paukšteliai su saldžiais alasėliais!
Ar kas dar daugiaus pas mus savo vasarą šventėt,
Jūs neprivalėt rūpintis, pas mus atsilanke,
Kaip maitinsitės ar kur šétras savo sutversit,
Ir nei art, nei sét, nei ką suvalyt neprivalėt,
Nes jums dievs taip dovytis ir dirbt nepaskyrė,
Bet be rūpesčių jus išlaikyt pažadėjo.
Mes, griešni siratos, mes, biedni nabagėliai,
Rods, valnybės jūsiškos pasidžiaugti negalim.
Iš gi mažų dienų mus skaudžios vargina bėdos
Ir iki mirštant mūčyt mūsų dūšias nesiliauja.
Taip, kaip žinom, ir jau vėl pasibaigusių metų
Tuo po velykų maisto dėl triūsinėti pradėjom
Ir daug prakaito, per visą vasarą mielą
Dirbdami, nuo karštų veidelių mūsų nušluostėm,
Ik zoposteliui ką susirinkom ir pakavojom.

Taipgi dabar jau rudenį su svöboms nulydėje
Ir kaimyniškai bei viežlybai pasidžiaugę,
Rūpinkimės zopostą dar pasilikusį čedyt
Ir, kad ką gardžiai pasikepsim ar išsivirsim,
Vis rytojaus ir kitų dienų paminėkim,
Nesa dar ilgs pažygys, iki vėl vasarėlę sulauksim
Ir šviežius valgius, į puodus kraudami, virsim.
Nugi, dabar vėl skirkimės ir su padėjimu dievo
Skubinkimės savo padarynes pamaži pasiprovyt,
Nes saulelė vėl pusnynus pradeda gandint
Ir jau vieversiai, linksmai lakstydami, čypsi.
Vei, vasarėlė jau pamaži prisiartina miela
Ir, kas mūsų zopostams reiks, vėl žada parūpint.

Bet be tavęs, tu, dangiškasis mūsų tétuti,
Nieks negal mums tekt, ką miela vasara žada.
Ką mums mačys priprovos, ką mūsų triūseliai
Ar kad, sétuvės ir naujus noragus nusipirkę,
Art išsitrauksim ir grūdelius, kaip reik, pasisėsim?
Vislab bus niekai, ką veiksim argi pradėsim,
Kad žegnojanti rankelė tavo negelbės.
Tu mus išlaikai per visą prašokusį metą,
Tu dar ir toliaus mus išlaikyti galési.
Ką mums vasara duos, mes, rods, numanyti negalim,

Bet tu jau žinai, kiek mums reikės, surokavęs.
Mes, glūpi daiktai, n'išmanom tavo davadą;
Ir tavo mislys neigi bedugniai mums pasirodo,
Kad mes kartais per giliai pasidrąsinę žiūrim.
Taigi, tétuti, toliaus už kožną reikalą mūsų
Rūpink tėviškai, kad vėl jau vasara rasis
Ir mes vėlei ant laukų triūsinėdami vargsim.“

FRAGMENTAS

Bet ir viežlybi krikščionys dar nepaliovė.
Dievui būk garbė! dar yr tokių gaspadorių;
Ir dar tėvu yr, kurie, mylėdami dievą,
Patys ne tiktais, kaip reik, vertai pasielgia,
Bet ir savo namus kaip tėvai mandagiai valdo.
Selmas, ak, ansai vertai pagirtinas Selmas,
Būras, rods, ne pons, ale mandagus būras.
Jo troba taipjau prasta kaip kito būruko.
Valgis jo kasdien tik menks ir menk nudarytas;
Skinkį jis gardžiai ar šaltą vandenį geria;
O jo rūbas tik prastai pasiūti trinyčiai
Ar žiemos čėse didiai nudilusi skranda.
Bet jis ne šykštuodams taip menkai pasielgia;
Bet kad vyriausybei, kas jai reik, attesėtų
Ir, kas šiuilei bei bažnyčiai puolasi, duotų.
Žinot juk visi, kokie mus sunkina čésai
Ir kaip barščiai vos bei plutos mums pasilikio.

Ar ne gerai, kad Selmas kaip naudings gaspadorius
Rūpindams kokią mašnelę moka paslėpti?
Jukgi nereik visiems zopostą visą parodyt
Ar visiems pasakyti, kas čia bei ten pakavota.
Selmo namus, kad kartais juos lankyt užsigeisi,
Lygei kaip bažnyčią kokią rasi rėdytus.
Stalas jo nei švents altorius tau pasirodys,
Ant kurio knygelės šventos guli padėtos;
Kad jis pats ar jo gražiai mokinti vaikeliai,
Daug prisidirbę bei visur viernai triūsinėjė,
Tuo su giesmėmis saldžiomis linksmai pasidžiaugtų
Ir vargus šio amžio sau lengvus padarytų.

Ž O D Y N Ė L I S

ābažas (sl.) — pulkas, būrys, kariuomenė.

adpeñtai (sl.) — adventai.

ākselis (germ.) — kapojà; kapoti šiaudai gyvuliams šerti.

ālasas (sl.) — balsas.

Ābas — tikrinis vyro vardas — Albertas.

ālmonas (germ.) — dvariškis, pieno nuomininkas, pienininkas.

āmtmonas (germ.) — valdininkas, valstybinių dvarų nuomininkas.

āmtsrotas (germ.) — viršininkas, valdžios patařėjas.

añdai — aną dieną, nesenai.

Ānsas — tikrinis vyro vardas (vok. Hans).

añt — antai.

apbrānyti (sl.) — apdraskyti, apiplėsti.

apgañsti — apalpti.

āpjuokas — išjuokimas, pajuokimas, pašaipa.

apmaudūoti — rūpintis, graužtis, turėti apmaudą.

Āstė — tikrinis moters vardas — Esteru.

qsuōčius — q̄sotis.

āšmas — aštuntas.

atkópti — čia: vēl kilti aukštyn (apie saulę).

atpeñč — atgal, vēl.

ātrašas — atrašymas, atsakymas raštu.

atsidvēsti — atsikvēpti, atsidusti.

atstankà (sl.) — liekana.

atstóti — čia: skirtis, palikti.

attesëti — atliki, išpildyti.

aukúoti — supti, liūliuoti, linguoti ant rankų (aukūnių — alkūnių).

aûster (germ.) — austrė (zool. Ostrea edulis).

bà — taip, tikrai, beje.

bañs — baisiai.

baltìkis — toks grybas (bot. Lactarius subdulcis).

bāžmas — daugybè, būrys.

bebùksvis (germ.) — bekelnis.

békérē (germ.) — kepėjas.

beñ — bent.

Bendìksas — tikrinis vyro vardas — Benediktas.

Beñgē — tikrinis moters vardas — Brigita.

bevéikiai — veikiai, greitai, tuoju.

bezliëpycia (sl.) — nenaudėlis, niekam tikės žmogus ar šiaip kas.

biaurëstis — suskretėlis, nešvarėlis, biaurybė.

bildùkas — vaiduoklis, pabalda, kipšiukas.

bindñkas (germ.) — tam tikras kirvis rastams taštyti.

biñges (veiksm. *bingti*) — gerai nušertas; išsiganęs (arklys ar jautis).

Blèberis — tikrinis vyro vardas, padarytas iš *blēberis* (germ.) — plepys, niektauza.

blēkas (sl.) — paprastai *blēkai* — viduriai, žarnos, valgis iš supiaustyto žarnų.

Blēkius — tikrinis vyro vardas — kurs mègsta blékus.

bobañsis — toks grybas (bot. Helvella).

- bòstras** (sl.) — pavainikis; šiaipjau paniekos vardas.
brangvýnas (germ.) — degtinė.
brānyti (sl.) — plėsti, draskyti; išdykauti.
brántai (germ.) — piktžolės, kurios vyniojasi apie linus ar dobilus ir juos sutraukia.
budavõné (sl.) — trobesys, pastatas.
budé — galastuvas arba galastuvo makštis vandeniu laikyti.
bùksvos (germ.) — kelnės.
bûras (germ.) — valstietis, sodietis.
bûrkà (germ.) — valstietė, sodietė.
Bùžas — tikrinis vyro vardas.

cimbôlai (sl.) — tam tikras styginis muzikos instrumentas; arfa.

čerauti (sl.) — valgyti ir gerti; eikvoti.
čerþé (sl.) — čia: molinis puodas.
česnîs (sl.) — vaišės, pokylis.
čestavójimas (sl.) — vaišinimas.
čestavótì (sl.) — vaišinti.
čiekiúoti (sl.) — paženklinti, pažymeti.
čytas (sl.) — trobos galinės sienos viršus (tarp stogo pusiu), paprastai užkaltas lentomis ir turjs trikampio pavidala.
čyšé (sl.) — mokesčiai, nuoma, duoklė (daugiausia dvarui).

dabinéjimas — papuošalas, pagražinimas.
dabinéti — puošti, gražinti.
dagútas — derva, degutas.
Dáké — tikrinis moters vardas.
dañbrelis (sl.) — muzikos instrumentas, laikomas prie lūpų ir pučiant pirštu skambinamas.
darkýti — gadinti; niekinti, plūsti.
Daugkalbà — tikrinis vyro vardas.
dáugsinti — dauginti, didinti.
davädas (sl.) — tvarka, bûdas, maniera.
debesýlas (sl.) — tam tikras augalas, tarpažolė (bot. Inula).
deivé — čia: šmékla, vaiduoklis.
delmõnas (sl.) — kišenė.
demblýs — iš šiaudų (ar liepos lunkų) nupintas patiesalas, užtiesalas.

dêstis — dedasi, atsitinka.
diëvstalis — altorius.
Didgałvis — šuns vardas.
Didvýžis — pavardė.
Diksas — tikrinis vyro vardas.
dìng — veiksm. *dìngēti*, rodytis, atrodyti; nujausti.
dìngoti — manyti, galvoti.
Doçýs — tikrinis vyro vardas.
dóleris — piniginis vienetas, lenkų *talar* iš vok. *Thaler*, 90 kapeikų muštinis pinigas.
dôzyti (sl.) — kankinti, kamuoti.
draûgala — draugė, dažniau paniekinančia prasme.
drausmê — čia: draudimas.
drimelis (germ.) — liurbis, paikius.
drôgai (germ.) — neštuvali.
dróžti — čia: mušti, suduoti.
drumstyti — drumsti.
drútas — stiprus, tvirtas, sveikas, kietas.
drûtumà — čia: jèga, sveikata.
dûkis — dükimas, šélimas.
dumcius (sl.) — patarejas, aukštas valdininkas, prievalzdas.
Dûrakas — tikrinis vyro vardas iš lenkų *durak* — kvailys.
dùžas (sl.) — storas, išsipūtes.
dvýlis — juodas arba tamsiai žalias jautis, bulius.

ëdelmonas (germ.) — bajoras, didžiūnas, aukštostas kilmés žmogus.
Enskýs — tikrinis vyro vardas iš vok. *Hänschen*.
ëdesis — pašaras, valgis.

gaidaù — šauksm. nuo *gaidùs* (?) — mielasis, geidžiamasis.
gaidél — mieloji; jungtinis su *gaidau*.
gaïdùs — mielieji (žr. *gaidau*).
gaïlës — toks augalas (bot. Ledum palustre).
gálgës (germ.) — kartuvės.
gañdinti — gasdinti, bauginti.
gaspadà (sl.) — butas, nakvynė; ūkis.
gëdiškas — negarbingas, begédiškas.
gyrpelnyj — pagyrūnas, garbétroška.

gyvatà — čia: pragyvenimas.
globòti — čia: apkabinti.
glóda — stoka, nebuvinamas; galas, prapultis.
glùpas (sl.) — kvailas, paikas.
glùpiñtelis — visai kvailas.
glùpòkas — gerokai kvailas.
glùpumas — kvailumas, paikumas.
grèčnas (sl.) — didelis, žymus, geras, tinkamas, šaunus.
Gryta — tikrinis moters vardas — Margarita
grìžtè — išbruktą ir iššukotų linų susukta sauja (taip pat ir pakulų).
grùcé (sl.) — krušienė, krušiniai.
gruñzti — grasioti.
grùzdas — toks grybas (bot. Lactarius pipерatus).
guinióti — gainioti.
guñbas — čia: įvairūs vidurių skausmai, diegliai.
gùrkščioti — čia: taip godžiai ko nors geisti, kad burnoje daug seilių atsiranda.

idróžti — čia: užduoti, apmušti.
Ilzbè — tikrinis moters vardas — Elzbieta.
imanýti — galėti, ištengti, pajégti.
imùrti — išilti, suprakaituoti, įmirkti.
ýna — esam. l. 3 asmuo (kitos formos nežinomas) — mykia (apie galvijus).
iplésti — čia: įkasti.
isigùžti — šiltai, patogiai įsitaisyti, lindėti.
isinérti — čia: į ką nors įsiauti ar įsivilkti.
išcérauti (sl.) — suvalgyti, suėsti; išleisti, išeikvoti.
išdarkýti — čia: apšmeižti, iškeikti, išplūsti.
išdýkélis — čia: išdidėlis, pasileidėlis.
išdýkti — čia: pasileisti, išdidžiam tapti.
išgañrinti — padaryti giedrą.
išgaiñinti — išnaikinti.
iškañsti — čia: linus iššukuoti.
iškirmýti — čia: akims nuo didelio verksmo išvarvėti.
iškléstyti — išplakti, išlupti.
iškópti — čia: išimti, išvalyti.
išpánnyti (germ.) — turtą paimti užstatan, aprašyti.

išpiudýti — čia: nusižengti, nusikalsti, nusidéti.
išpliópti — išbliauti, išrékti.
išsigvùldytí — išsilukštenti.
išsimanýti — suprasti, išmanysti.
isitêmyti (sl.) — įsižiûréti, išidéti į galvą.
ivaisinti — auginti; įveisti; rūpintis, kad vestų vaisių.
ižarstýti — kurstyti ugnį; kaitinti.
jáutakis — toks grybas (bot. Lactarius volemus).
jégéré (germ.) — medžiotojas.
Jéké — tikrinis moters vardas — Jokimė.
jukà (sl.) — sriuba iš kraujo.
júmprova (germ.) — panelė.

käbiar (germ.) — kaviaras, ikra.
Kairiùkas — pavardė.
kakalýs (germ.) — krosnis.
kamédigé (germ.) — komedija.
kapé (germ.) — kava.
karbácius (sl.) — botagas su pintu, oda aptrauktu botkočiu.
karnà — liepos medžio luobas, lunkas.
kartùpelé (germ.) — bulvė.
katrul — į kur, į kurią pusę.
kedelâtis (germ.) — viršutinis moterų drabužis, švarkas.
keikestis — keiksmas.
kelmùtis — toks grybas (bot. Armilaria mellea).
kélnoré (germ.) — rūsys.
kéras — kelmas, stuobrys.
kérpléša — iš šaknų išverstas medis.
kéršis — juodo ir balto plauko jautis.
ketviñtis — čia: saikas javams seikėti, maždaug ketvirta dalis pūro.
kéžas (germ.) — sūris.
kiaùlstdalis — kiaulių tvartas.
kiáušé — galvos kiaušas.
kiémas — čia: kaimas, ūkis, kiemas.
kýkas (sl.) — moterų galvos papuošalas, gaubtuvas.
kirmýti — čia: tinginiauti, miegoti.
klâpas (sl.) — vaikinas, berniokas; bernas; draugas.

- klapatà* (sl.) — vargas, rūpestis.
klępcius (sl.) — pasiuntinys, tarnas.
klastuoti — apgaudinéti, daryti klastas.
klęstinti — blaškyti, judinti.
Klìsis — tikrinis vyro vardas iš bendrinio — kreivakojis, raišas.
klojimas — čia: ant greedymo kulti pakloti jauvai.
klumòkas (sl.) — maišelis, elgetos krepšys.
kõbotas (sl.) — viršutinis moterų drabužis, lie-mené.
Koinas — Kainas.
kokitù — nejauku, biauru; kaip.
kopinéti — laipioti, lipti; *bites kopinéti* — imt medu.
kõpti — kuopti, valyti, mèžti (pvz. tvartą).
koravódinti (sl.) — lupti, nubausti, nubausdinti.
koravóti (sl.) — bausti.
koštiuvés — alus; alaus darymo šventė.
krágas (germ.) — ąsotis; geriamasis indas.
kraikas — kraigas.
krãpelis (germ.) — pyragas.
krapinéti — smulkiai žingsniais vaikščioti.
kražùkas — nuo kragas — puodus.
krýgé (germ.) — karas.
kriuvùlé — kumpa seniūno lazda, kurią siunciant nuo kaimyno pas kaimyną bûdavo susaukiamas kaimo susirinkimas; čia: pats susirinkimas.
Krìzas — tikrinis vyro vardas — Kristijonas.
krõmas (sl.) — smulkios prekës; smulkijų prekių krautuvélė; keliaujančio prekijo prekių nešulys.
krõmininkas (sl.) — pauparis, smulkmenų prekiautojas.
krôsyti (sl.) — dažyti.
krunéti — koséti.
kruštìnè — kruštiené, grūstinių.
Kùbas — tikrinis vyro vardas — Jokùbas.
kùcias — pagalys, kuoka, brûklys.
kuklýs — (miltų) kukulis.
kulbòkas (sl.) — jungas, į kurį įkišamas jaučio sprandas.
kumpsóti — riogsoti, tûnoti sukumpusiam.
kúocës — iš kuo česu — kartą; kada nors.
- kúopti* — kaupti, prižiūréti.
kupcélhinkas (sl.) — prekiautojas, pirklys.
Kurpiùnas — pavardé.
kuršõlé (germ.) — mutinys, šaltibarščiai iš rûgštynių, raudonųjų burokų lapų, rûgščios grietinës ir acto.
kúsinti (sl.) — kurstyti, siundyt.
- lâbas* — geras.
laktà — kartelė, ant kurios vištos tupi.
lâtgalis (germ.) — lotos galas; lota — kartis skersai gegnių, prie kurios pritvirtinama stogo medžiaga.
laükis — jautis su balta dëme kaktoje ir ant nosies.
lêgeré (germ.) — šaukštas; mažas indelis.
lekiúoti — lekuoti, greitai, uždusus kvépuoti (paprastai apie šunį).
lëpti — *lëpusi nosis* — išlepsti.
liáupsinti (germ.) — garbinti, šlovinti.
liepìnè — iš liepos medžio padarytas indas.
liesiniñkas (sl.) — eigulys, girininkas.
ligúostas — liguistas.
liktis (germ.) — žvakė.
liodúoti (germ.) — užtaisyti (šautuvą); krauti.
liübyti (sl.) — mègti.
Lýzè — tikrinis moters vardas — Luiza.
lõsti — išdykauti, düksti, žaisti.
lùinas — be ragų (apie aviną).
lúobas — medžio žievė.
lükurti — laukti, lükurioti.
lùmper — toks žaidimas kortomis.
- mâckas* — mažas.
mackiùnikas — labai mažas, mažytis.
mâdaras — blogas darbas, terliojimas.
madariúoti — niekus, nenaudingą darbą dirbt.
Magùžé — tikrinis moters vardas.
makalúoti — čia: suktis, béginéti.
maldyti — melsti, prašyti.
małkas — gurkšnis, maukas.
mañdagus — padorus; tinkamas, geras (ir apie daiktus).
marginè — margas moterų drabužis (sijonas).
márškonis — lininis audeklas.

mašnà (sl.) — maišelis, piniginė.
Mérčius, Merčiukas — tikrinis vyro vardas — Martynas.
mēzliava — mokesčis, duoklė.
Mìlkus — tikrinis vyro vardas.
mináu — liepiamoji nuos. — žiūrėk, minėk.
miršeti — pamiršti.
momà — mama.
móstyti (sl.) — tepalais tepti.
móté — žmona.
mùcè (germ.) — kepurė.
mùdrauti — krutęti, būti smagiam, linksmam.
mùdrus — gyvas, judrus, smagus.
mùrgas — margas (žemės matas, lygus maždaug pusei ha).

näras (germ.) — kvailys.
nařas — pyktis, siautulyš.
naūjmetis — Nauji Metai.
naujòkas — čia: naujas gyventojas.
nederingas — netinkamas.
negandà — nelaimė.
negelýs (germ.) — medinė vinis; čia: akêtvirbalis.
nelàbas — piktas, negeras.
nenáudas — nenaudėlis.
nesàndora — nesutarimas, ginčas.
nešvañkèlis — biaurus, nepadorus, grasus žmogus.
nešvankùs — biaurus, grasus, šlykštus.
nevidõnas — nenaudėlis, biaurybė.
neviëžlybai (sl.) — negarbingai, netinkamai.
nükìmas — triukšmas.
nudarýti — viralą su taukais paruošti, uždaryti.
nudóvyti (sl.) — užkamuoti, užkankinti.
nugaminti — įtaisyti, parūpinti.
nugáuti — apgauti.
nukviësti — pakvesti.
nuoglaï (sl.) — staiga.
núopertas — akipléšiškas, atkaklus, atgrasus.
nuperëti — išperëti.
nuplìekti — mušti, aplupti.
nusidývyti (sl.) — nusistebeti.
nusidóvyti (sl.) — nusikankinti, sunykти.

nusidúoti — atsitikti.
nusigëdëti — gëdytis.
nusikàkinti — nuvykti, pasiekti.
nusišáudyti — sau ką nors nusišauti.
nustekénti — nukankinti, nuvarginti, iščiulpti.
nusitìkti — įvykti, atsitikti.
nusivìrti — sau ką nors išsvirti.

Obrýs — tikrinis vyro vardas — Abraomas.
orë — arimas.
ðòsinti — daryti, kad oštū.
ožkàtè — ožkaitė.

padabóti (sl.) — pastebeti, atkreipti dëmesi.
pàdarynés — padargai, rakandai.
paderëti — tiki; čia: gražiai mokëti.
padònas (sl.) — valdinys.
padùkinti — pasiutinti.
paduñkai — apatinio sijono prisiuvimai, apatinė moteriškų marškiniai dalis iš storesnio auduko.
padusëti — spygauti, rëkti, aičioti.
padvàrija (sl.) — kiemas.
pagañsti (sl.) — galą gauti.
pagáuti — sučiupti; čia ir: pradëti, imti.
paguñti — nuvyti.
Pañkìus — tikrinis vyro vardas nuo *paikas*.
Paikžentis — pavardė.
pakàjus (sl.) — ramumas, taika; kambarys.
pakamòrë (germ.) — dvaro ir jo kaimų žemėnysis prievalzdas (šalia vakmistro).
Pakuliùnas — pavardė.
paliavòti (sl.) — palivoti, dëti palivą (glazûrą).
palýcia (paprastai dgsk.) — medinis arba geležinis verstuvas prie žagrës, kuriuo nuverčiamas veléna, tai, ką iš apačios atpiauna noragas.
palùdiemai (sl.) — pavakariai.
palùkanos — procentai; čia: pajamos, derlius.
pàmota — atmata, išmata.
pànedélis (sl.) — pirmadienis.
pàpykis — pyktis.
papròvyti (sl.) — įtaisyti.

- pardōvysi* (sl.) — nukankinti; apie dirvą: iščiulpti.
pareitīs — esam. 1. 3 asmuo — tinka, dera.
parikti — apsirikti (kalboje).
pāselos — selinimas, tykojimas.
pasiliecavotī (sl.) — atsidėti kieno nors globai, pasitikėti.
pasimēgimas — patikimas, malonumas.
pasiprōvysi (sl.) — pasiruošti, pasidaryti.
pasistrānyti (sl.) — įsispręsti, atsirėmus stovėti.
pasiválgyti — privalgyti.
pāslas (sl.) — pasiuntinys.
pastarnākas — tokia daržovė (bot. Pastinaca sativa).
pasteliūoti (germ.) — parūpinti, parengti.
pāstninkai — pasninkas.
pastotī — tapti, pasidaryti.
pateikti — būti be užsiėmimo, dykinėti.
paučtas — kiaušinis.
pavintoti (sl.) — pavaišinti.
pažāras (sl.) — žara, pašvaistė.
pažȳčyti (sl.) — paskolinti.
pažvgys — kelionė, žygis.
pečenka (sl.) — kepsnys.
perynā (sl.) — patalai.
perlen̄kis — kam priklausanti, skirta dalis, kas kam nulenkta.
permier (sl.) — per daug, be saiko.
pÿbelēs (vok.) — elementorius.
pÿlē — antis.
piliōnis — miestietis.
Pimē — tikrinis moters vardas.
pīnas — iš tvoros pinutis.
pirmānēs — pirmieji vaisiai.
pÿvas (sl.) — ne namie darytas alus.
plaušai — nuoplaišos nuo pluoštinių augalų lunkas.
plēčkā (sl.) — butelys.
plempē — toks grybas.
plýčkas (sl.) — paplotėlis, pyragas (plokščias).
pliuškēti — pliaukšti.
ploñnis — pabaigtuvį vainikas.
plōštē (sl.) — skraistė.
- plūk* (priev.) — gausiai, kaip reikiant, tinkamai.
põdagra (sl.) — sausgėla, kojų liga.
ponātis — ponaitis.
prādai — uždaras, pagerinimas prie pašaro.
prāmonē — prasimanymas, darbas.
pranókti — pralenkti.
prāsti — īprasti, priprasti.
prārakas (sl.) — pranašas.
praskūsti, -nda, -udo — imti, pradėti skaudėti.
prastotī — palikti, pamesti, atsisakyti.
prašókti — praeiti, prabėgti.
prāvardis — pravardė.
preikālas — priekalas.
Pričkus — tikrinis vyro vardas — Fricas, Friedrichas.
prīprova (sl.) — paruošimas, uždaras.
prisimaūkti — pasigerti, prisilakti.
pristókti — pritrūkti.
próvyti (sl.) — ruošti, rengti.
prōvininkas (sl.) — bylininkas; čia: teisėjas.
pūčkà (sl.) — pabūklas, patranka; čia: šautuvas.
Pūkys — pavardė ir bendrinis vardas *pūkys* — egžlys, pūgžlys (*Acerina cernua*).
pulókas (sl.) — pistoletas; šautuvas.
puñvelis — iš skudurų padaryta pintis, kempė ugniai įskelti.
pùskepis — pusiau iškepės.
pùspypvē — pusiau alus.
pùstas (sl.) — tuščias.
pùstelminkas (sl.) — čia: eikvotojas.
pùstyňé (sl.) — dykuma, tyrai.
pùstyty (sl.) — eikvoti, leisti vėjais.
- rabatà* (sl.) — darbas, veikla.
ráisēti — šlubuoti.
raspustà (sl.) — išdykumas, pasileidimas.
raspùstlininkas (sl.) — išdykėlis, pasileidėlis.
ratūdinti — virkdinti.
rāžas — daug vartota, nudilusi šluota.
rēdas (sl.) — drabužis, papuošalas.
reikmenē — pareiga, reikalas.
rēkmas — riksma.

remēstas — amatas, užsiėmimas.
repūkas — griežtis, sétinys (bot. *Brassica napus*).
rētis — neartas žemės sklypas.
riebumýnai — riebūs daiktai, riebalai.
rýkas — indas; irankis, padargas.
rýkauti — džiaugsmingai šukauti.
riňčius — rinčvynis.
riňčvynis (germ.) — Reino krašto vynas.
rūdikis — rudas šuo.
rùdmésé — toks grybas (bot. *Lactarius deliciosus*).
rúpuizé — rupuzė.

sanevādai — védryninių šeimos augalas (bot. *Aguilegia vulgaris L.*).
Selmas — tikrinis vyro vardas (*Salamonas ?*).
Selmýké — Selmo duktė.
syveidà — lapė.
skárbas (sl.) — lobis, turtas.
skiňkis — silpnas namie darytas alus.
skyriù — atskirai, skyrium.
skubriai — skubiai, greitai.
skūné (germ.) — daržinė, pašiūrė.
skvarbýti — smaigyt, badyti.
skvieriuoti — reikalauti, priversti.
stūginé (sl.) — tarnaitė, samdinė.
Sluňkius — pavardė iš *slunkius* — tinginys, slinkis.
smalininkas (sl.) — dervos pirklys, degutinininkas.
smalstùmas — skanumynas, skanestas.
smiřdas (sl.) — negeras, netikęs žmogus; nevidonas, piktdarys.
sopāgas (sl.) — ilgu aulu batas.
spāras (germ.) — gegnė, stogo atspara.
spatēlis (dim. nuo *spatas*) (germ.) — kastuvas.
stałdas (germ.) — tvartas.
stekénti — piauti, skersti (gyvuli); kamuoti.
steliuoti (germ.) — paruošti.
stérva (sl.) — dvėsena, maita.
stōné — tvartas, grjsta tvarto dalis.
storkótis — toks grybas (baravykas).
straňnytis (sl.) — įsispręsti; stengtis puikiai atrodyti.

strañpas — lazda, pagalys.
stričkas (sl.) — baimė, negandas.
stripinis — lazda.
striūnà (sl.) — styga.
stubà (germ.) — pirkia.
stùi (sl.) — stok, nutilk.
stùkis (germ.) — gabalas.
stuñgis — prastas, neaštrus peilis.
stúopa ir *stúopas* (germ.) — skysčio matas (= $1/10$ kibiro); tokio dydžio indas.
sturlükas — kiškis.
sudavādyti (sl.) — paskirti, duoti; sutvarkyti.
sukatà — džiova.
sukriaî — greitai, apsukriai.
sukróšes — pasenęs.
surokuoti (sl.) — suskaičiuoti, suskaityti.
susigādyti (sl.) — deréti, būti reikalingam.
susikviestumbim — susikviestume.
susipriëštyti — susikivirčyti, susivaidyti.
Susukâté — tikrinis moters vardas (iš *sukti* — iškreipti, meluoti).
svetlyčià (sl.) — seklyčia.
svíklas (sl.) — raudonasis burokas.
svodbà (sl.) — vestuvės.
svõdbininkas (sl.) — vestuvininkas.
svôtas (sl.) — čia: vestuvių svečias.

šálkis — bastutis, baltasis kopūstas.
šaltýšius (sl.) — seniūnas.
šelmis (germ.) — išdykėlis, nenaudėlis; sukius.
šeštôkas — šešių grašių pinigas.
šétra — palapinė; lūšnelė.
šilingas — vokiečių smulkus piniginis vienetas.
šimelis (germ.) — baltas arklys.
širšlýs — širšė.
šiuñlé (germ.) — mokykla.
šiupinýs — žirnių košė; valgis verdamas iš žirnių su kruopomis ir bulvėmis.
šlapjürgis — čia: girtuoklis.
šlekùté — marga višta.
šlõvnas (sl.) — garbingas, šlovingas.
šmôtas — gabalas.
šoblé (sl.) — kardas.
špiëlmonas (germ.) — muzikantas.

štūkas ir *štūkis* (germ.) — pokštas, išdaiga.
šūbà (sl.) — kailiniai; brangūs kailiai.
šūdleterės (germ.) — mėšlams vežti iš išilginių lentų sukaltos kripės.
šūlcas (germ.) — seniūnas.
šūlmistras (germ.) — mokytojas.
šūlnas — puikus, šaunus.
šūtyti (sl.) — juokauti, juokus krēsti.
šūtkà (sl.) — juokai, pokštas.
švankùs — tinkamas, gražus.
šveīsteris (germ.) — šveicaras.

Taukiāi — kaimo vardas.
tē (germ.) — arbata.
tētātis — tėvelis.
tič — tylék.
týkas (sl.) — tylus, ramus.
timšoti — išsitiesus gulėti, tinginiauti.
týtveik — labai.
toktaī — tatai.
toktù — taip.
transierúoti (germ.) — piaustytı.
tröptytis (sl.) — pasitaikyti, atsitikti.
tuō — tuoju.
turbōnas — turbanas, rytiečių galvos apdangalas.
turéatumbei — turėtum.
Tùšé — tikrinis moters vardas (Darata ?).
ūbas — plotas žemės (apie 30—60 margų).
ulúoti — kaukti, rėkti „ulia“.
ūmaras — vėjo gūsis; čia: staigiai.
ūmas (sl.) — pojūtis.
ürdelis (germ.) — įsakymas.
ürva — urvas.
uřsti — urgzti.
užgárdinti — pagardinti.
užgér — už gera, mielai.

ùžkakalé (germ.) — užkrosnis.
ùžžagris — žagrė.
vaikescias — vaikišcias, vaikas.
vaikin̄is — vaikinas, vaikis.
väkmistras (germ.) — sargybos viršininkas; čia: prižiūrėtojas.
valdōnas — valdovas.
valnýbē (sl.) — laisvė.
vandrúoti (germ.) — keliauti.
vapéti — plepēti, niekus taukšti.
vařtas (germ.) — sargas.
Vaūškus — tikrinis vyro vardas (iš *vaukšti* — tinginiauti).
veī — va, štai.
viešnē — viešnia.
vièspats — ponas.
viëžlybas (sl.) — mandagus, garbingas, taurus.
viëžlybūmas (sl.) — garbumas, taurumas.
viñdas, vindělis — ratelis (verpti).
vißlab — visa, viskas.
vitóti (sl.) — gerti, užgerti.
Výžlaukis — valsčiaus pavadinimas.
võžyti (sl.) — geisti, mėgautis.
vùi — prancūzų *oui* — taip.

zálcbergeris — zalcburgietis.
zaunà — tauškalai, plepalai.
zopostas (sl.) — atsarga.

žākas (germ.) — maišas.
žegnõnē (sl.) — palaiminimas.
želék (sl.) — pasigailék.
žiçyti (sl.) — skolinti.
žiupõnas, žiupõnē (sl.) — ponas, ponia.
žnairiõms — žvairomis.

TURINYS

METAI

Pavasario linksmybės	7
Vasaros darbai	39
Rudenio gėrybės	73
Žiemos rūpesčiai	115
Fragmentas	149
Žodynėlis	151

REDAKTORIUS A. ZIRGULYS
MENINIS REDAKTORIUS E. JURENAS
TECHNINIS REDAKTORIUS Č. VYŠOMIRSKIS
KOREKTORĖ E. ŠIMANSKAITĖ

Surinkta, išspaustinta ir išsta
K. POŽELOS VARDО SPAUSTUVĖJE KAUNE

Rinko ir laužė
J. RAZUKEVIČIUS

Spaudė:
L. SINIAKOVAS, B. PEČIULAITIS,
vadovaujant skyr. vedėjui B. LUKOŠIUI

Irišimo darbai atlikti,
vadovaujant skyr. vedėjui ST. KAČANAUSKUI

J. JANONIO VARDО POPIERIAUS F-KO POPIERIUS

К. Донелайтис, ВРЕМЕНА ГОДА
На литовском языке

Pasirašyta spaudai 1956.IX.21. Leidinio Nr. 2112. Tiražas 25 000 egz.
Popierius 60×92 $\frac{1}{2}$ — 10 pop. lap. = 20 sp. lankų; 6,58 leid. lank.
Nr. 2855. Kaina 10 rb.

Государственное издательство художественной литературы Литовской ССР. Вильнюс.
Отпечатано в типографии им. К. Пожела, Каунас.